

జ్యోతిష గ్రంథములు.

జ్యోతిషప్రథమబోధిని	రు. 0- 8	దశాభ్యుదయవలగిని	1- 0
జాతకమార్తాండం 1 వ భా.	1- 8	వృద్ధసారాళి	1- 0
జాతకమార్తాండం 2 వ భా.	1- 8	జ్యోతిషవిద్యాప్రకాశిని	1- 0
జాతకమార్తాండం 3 వ భా.	2- 0	సంజ్ఞాభాగ్యము	1- 0
జ్యోతిషరహస్యం 1 వ భా.	1- 8	2 వ గణితాభ్యాసము	1- 0
డిటో 2 వ భా.	1- 8	3 వ భాగవతాభ్యాసము	3- 0
గర్భసంహితం భావఫలాభ్యాసం	0- 4	4 వ దశాభలాభ్యాసము	2- 0
ఆంధ్రజాతకతత్వం మూలములు		బృహత్సంహితసంహిత	0- 4
1 వ భాగం	1- 8	వాక్యసంక్రమాము	0-12
డిటో 2 వ భాగం	1- 8	అద్వైతసంగ్రహము	0-10
హస్తసామర్థికం	0- 6	జ్యోతిషసంప్రదర్శిని	0-10
మాతృభాగ్యదర్శనము	0- 8	శిల్పగర్భము	0- 8

వివిధ గ్రంథములు.

దండకరిత్తుములు		దస్తావేజులు కవితలు	0-12
(20 దండకములున్నది)	0- 8	ప్రహస్నాన్నిక వచనాంశములు	0- 8
అధ్యాత్మికామాయాకీర్తనలు	0- 8	సంగీతాంశముబోధిని (స్వరములతో)	
రామకావ్యచరిత్ర (కీర్తనలు)	0- 8	స్వరముల కీర్తనములు	1- 0
కవితా సెండ్లిపాటలు	0- 8	వచనాంశముబోధిని సంగీతము	0- 8
విలువిద్య (బాలవిద్య కేంద్రము)		గానాంశము (సంగీతము)	0- 8
విధము)	0- 4	వివాహసంజ్ఞాభాగ్యము	0- 8
హిందూస్థానీ కేసుగుబోధిని	0- 6	కవితాసంగ్రహము	0- 8
శ్రీలహరి (24 పాటలపై)		గణితబోధిని	0- 1
	0- 8	మహాభారతము	0- 8
కుశలప్రయోగము	0- 6	ఆంధ్రనామసంగ్రహము	0- 8

శ్రీ ర స్త .

రాజశేషరవిలాసము

కవిసార్వభౌమ

కూచిమంచి తిమ్మకవి ప్రణీతము.

వ బ్లి ష రు.

కొండపల్లి వీరవేంకయ్య,

శ్రీసత్యనారాయణ బుక్ షిప్,

రా జ మ ం డ్రి .

శ్రీరామ ముద్రాక్షరశాలయందు ముద్రింపఁబడియె.

రా జ మ ం డ్రి .

1932

త్రై ల క్ష .

రా జ యో ఖ ర వి హ న ము

శ్రీ త్రి క .

త్రై సకలజాతముగలవారు పోయి పోయి గుణముగా విడువబడి
ధ్వజము లెల్ల గిట్టితి కదలముగా నజితాచలాంబు
స్థాని వసించు శ్వేతలదింబు స్వహాగసధాన విలాస
హృదయబద్ధు నొలియు సునందమున సంతస ముండకేయుతక. 1

న. కరిముఖుల గన్నతల్లి శశిఖండవిభూషణానుగృహిణి భూ
భగవతు ముద్దుపట్టి నిజదాస్యకలంకంబునల్పవల్లికి
స్మగదడజీగద్యనుచనవ్యకిరీటునుగిప్పభాతివి
స్ఫురింపగల్గు యోగిపుగసుందరి మాకు కభీష్ట మిచ్చుతిక. 2

శ. మల్లవల్లవాధరు లహారశిఖి క్షిప్తిఖిలుండంచర
నల్లనల నిల్చి యంతయును పేలగుశ్రాద్విరిహాస్యసంగః తా
నొల్లకి నుల్ల కప్పిని యుంచినబంకు లానంగు నుంచు భా
సిల్లుకుచుంబు లంకుచు మానించు ముకుందు డభీష్ట మిచ్చుతిక.

గీ. కనులబాష్పతమృదువదనమల యైన
నెనుల మామొంట పేద్రెన్దు కడుమునమున
నిలిచి నుభిలన్దు తొగ్గముల్ గలుగు శేష
చింతగల్గెనకృపను గడించుగారి. 3

క. ఎంతల దగునలచి జేరిన
బంగలగతి నెత్తు-జాన సగనెబగర్భం
డంచితమతిబేర గానాన
రించుంగపురిను ముకుం డభీష్ట తుభీష్టముల్. 4

సీ. వేదాదివిద్యల జలయించువూరనిది • నాశ భక్తితతం బ్రాదు నీలవేళి
మురుకవిత్వప్రాధియైన గుంబుక భక్తిని • నుచానీయపుష్పకమహానిసాని
నిఖిలగీర్వాణవర్జితసర్వతేజసి • నిజబాణనవభానిర్జిత
ఘనతిక్తాత్మగ్నైకతపన్నిరభోజి • రజితభవునిగారాణరాణి

తే. సమదపికవాణి యవ్యాణిసంతతింబు

మదిని ప్రే వార రచియించుచుత్ప్రబంధ

మగసి దుష్టమదనితమానల్లుగాను

జగత్పాపాన్మూర్తి బరిపూర్తి చేయఁగాతి.

చ. పాలుపుగ సేతుకంఠమునఁ బూనినయల్లతపాలు మంలిక

వలనుగజాచి కొప్పులంగ వండినయంద్రము లగునాభాగింజులు

పల జనియించి సుండమునఁ బట్టి నడిల నివియంగఁ జూచు

ద్యులగురుఁ డేకదంసుఁడుముదంగుల చుట్టఁ బ్రసరింఁగావుతఁ.

చ. రవి శశి భౌమ సౌమ్య సుగరాక్షులు భాగవత సుంద రాచారి

తువు లనఁ బేరుఁ గల్గి యలతో యుగస్థులరంద్రముఖ్యులు

దివిజుల కల్లకోరిక లతిన్గదమానసు ప్పటి యుగంబును

భువిని బ్రసిద్ధులైనగ్రహముల నుముల నుగ్రముగాపురింపఁ.

సీ. కంచనైవలంబులఁ గట్టిపైకతంబుల • కొమరయవలతో బసఁగములును

లాలితబాహుమృదాళ నాళంబులు • నిరుపహాసం నీలదీపకములు

గమనీయతిగపాదకష్టరదళముల • మౌనన దిహసంధిములను

బంధురకరతల పంకేయపంబులు • వగవళి వీచికావృతిములను

తే. భాసెలుచు నుండు గిరిజావిలాసపరిసి

నమరఁ గ్రేడించుగిరిశహంసము మడియ

దురితనీరంబు దిగనాడి నెరిసి నుక్పతి

దుష్టములఁ ప్రకొనెడుఁగాతఁ నుద్ధరింపి.

సీ. తారంతవిగితపుష్పాశ్లోకు వాన్మీకు • నఖిలకాస్త్రాగమాభ్యాసు వ్యాసు

భాసుగవతిప్రభవభూతిఁ • జానుతరాతియహోరుఁ జోరు

వీరారిభుజగమయూరు నుయూరుని • బంధుగలవపుష్పబాగు బాగు

నసమవిద్యనమోహన్తుని శ్రీహన్తు • సాదవాకర్మకయాశ్లాఘు మౌను

తే. కలితవిద్యాసముల్లాసుఁ గాళిదాసు

బుధజనానందకరముఖాంభోజు భోజు

మనీయు గీగవ్వికాకవ్యనిరంత్రాః శురు

లగుకటించుల బ్రాహ్మణుల నగణితముగ.

10

మ. గనుకొ నన్నయభట్టఁ దిక్కిమభి న్నొప్పిడ న్నొప్పిసరి

గ్రను మింపొందగఁ బోతనామాయని లోకభాషనుఁ డొనర్చునా

డనుగఁగఁ ఘను శీనుసత్కవిని దక్షుంబొప్ప శ్రీనాథము

భ్రమహంధ్రించితకావ్యకల్పకుల నే బ్రాహ్మణు న్నొప్పిడనొక.

11

సీ. గురుగీర్వాణండ్లస్యనీతివిభావ్యుండు • గుర్యవామాన్యఁ డేభివ్యవహా

నితాన్న దానవ్యత మతస్సాంద్రుండు • తిక్కనసచివుఁ డేగీరుతండ్రి

ఘనలు భక్తిగఁగు సింగన్నయు నగగన్న • యనుమువ్వు నమంత్రియనుఁగుడుము

లలఁ దిక్కిన్న రొనన్న జగన్నయు • నూగన్న గోకుంట్రీసుతక రోజు

సీ. నూనగ కీగమ పాప మేఘునునినదాఁజ

లతిపశువృత్తి లక్ష్మి యోగసురుగాఁ

యజ్ఞశ్రీహించిచాచి వంకరభాగిని

మఱియు నల సల నామాన్యఁ బలఁగె.

12

1. భండమునుం గావ్యానుల

చందము నింకన నానంద సతతము విదగ్ధ

స్మృందఁజులొప్పఁ గలిపె

నందిగ్ధం బొగ నొనర్తు సామాన్యతః.

13

2. ఎగలుఁ బ్రమాణనామ మవలక్రియఁ గూర్చి నందుఁ గలువ

నలకుఁగాన. మానవులు సంతతిపొందుదు రిర్వు నట్టిపా

వనతిగళంభుభక్తి యనువాసవకు స్మృతిమెచ్చి మర్పితి

గనుఁగొని తిప్పునెన్నక శూం గునిశింపుఁడు నత్కవిశ్మయం.

14

3. అని నిఖిలవిభాధ విభాధ విమతిం గావించి ముఱియొ నిట్ట నేనా

ప్రాధానంబుఁ జేసెది.

సీ. శ్రీమదగ్నిద్రాణ చిత్తసహజంబ • వాసననాద్రాణివ్య ప్రాణ

తాపసా నేకసంతతి రక్షణధ్యయ • యశ్రీశంఖ దక్షిణాగహరణ

గణగంధిపుగాళ గజతాపలనివాస • వాసవార్పితపాద వసజయుగ

గళములభూషణ లలితహాసాల • వాలధరానుసన్ను నొప్పనాది

సీ. యంగంభూతనుధన సత్యప్రదాన

చాగణామగపాషణ సతతవిభవ

భవ విరూపాక్ష మోగిహృద్వద్వహిత
 పీతపురితుక్కుటేశ కిల్పించువాణ్.

16

నగ్నలఘుసీసము.

తెరుణశశిభగణ సువిరగణ భయహాగళకగః ♦ (నగ్నము) సుగంధముగల సుగంధము, శి
 చుదనచుదనభవ భువనదనతిలవినియ ♦ నిజవదన జగదవదన కిరవదనభావన
 వనజభవదమన పుంద్రసుజతోలశననా ముని ♦ సునూజసురవనద ప్రసాదవదన
 బహుళతనవిధువ రపుగవనదవదన వక్షా ♦ విహారవక్షా మునదనా మునదనా
 భగణగద భగణగదభగణ మోగిహృద్వహిత
 గరళగళ భవదనభు భుగద విహరినన
 వాసుగుణనిరగ నృగుహృదయు శరళశరగి
 యురగి వగళగణభగణ మపురుషగిరళ.

17

క. దుర్గాదివాధి నివి రని
 వర్గార్చితనృదులపాద ననరుహము. ఇ
 గర్గాదిహానినన్నత
 భగ్గత్రీతుక్కుటేశ భవ్యవిలాసా.

18

చ. విను మభిలేశ మస్త్రులకు వేడుక కావ్య ముసంగి గిత్రి
 నానగగ సౌఖ్యసంపదల సద్గతుల సుకవీంద్యునియగు
 నికర్త్యవంద్య నీ విహవంబుల సౌఖ్య ముసంగిసామి కల
 చును మది నెంచి నీకు నగసుల్ విని మచ్చర బ్రహ్మభ ముచ్చదగ

19

ఆ. తప్పు బున్నయెడల నొప్పులుగ నెంచి
 భూని కావ్య మొనగఁ బూర్ణుడేసి
 కరుణమోలు మారుఁ గామితో ముల్ల
 భునత నొసంగి నేలులాను గిగళ.

20

క. అని విన్నవించి యాతని
 భునతిరకరుణాపీఠేమ గోగవమున నే
 నానరించెద నవ్విభవకు
 జను లెల్లను బొగడఁదగిన వ్యర్థంతిలము.

21

క. ధీరునకు భక్తజనమం
 దారునకు సురారిమదవిదారునకు మహా

- గారునకు నభిలక్షణదా
గూరునకు నభిలక్షణదా
22
౨. సోమనకు తులజతథూభన
భోమునకు నుదంచితాహితామునకు నయో
భోమునకు బ్రహ్మకునయో
భోమునకు నయోభోమునకు నయో
23
౩. భవునకు భోమితననన
భవునకు నయోభోమితననన
భవునకు భోమితననన
భవునకు భోమితననన
24
౪. భవునకు భోమితననన
భవునకు భోమితననన
భవునకు భోమితననన
భవునకు భోమితననన
25
౫. భవునకు భోమితననన
భవునకు భోమితననన
భవునకు భోమితననన
భవునకు భోమితననన
26
౬. భవునకు భోమితననన
భవునకు భోమితననన
భవునకు భోమితననన
భవునకు భోమితననన
27
౭. భవునకు భోమితననన
భవునకు భోమితననన
భవునకు భోమితననన
భవునకు భోమితననన
28
౮. భవునకు భోమితననన
భవునకు భోమితననన
భవునకు భోమితననన
భవునకు భోమితననన
29

క. హరునకు గారిచినభంగీ

భంగికోదండునకు పుష్పదర్పహరునీ

శ్వరునకుఁ బీతామహం

దిలకుత్కటలింగమునకుఁ జిహ్వగ్రహణము.

30

క. అనంతసాక్షాత్కందడపక్షిశాశనంబులు సునిష్ఠించి ముద్దవహసాక్షి
భౌమునకు సంతతింబుగఁ దిక్ష్ణసౌతిశయమన నాముసప్పరి
ఋనినరుట్టి రాజశేఖరవిలాసంబునకుఁ గఠాన్త్రయం బట్టినిను.

ఉ. శ్రీకృష్ణలీలం దౌర్జన్యమునివలనా లనేనులు స్వమిశాసనం
బృంకటగీతి మూడు గని వల్క్యలం బ్రహ్మసం గీపి యుష్మదౌ
నానీ ములంగు గొంగిరినానీలు దుమాపతి తల్లి ధౌవతుల్
గీతాని పల్కినా వినినా నీనీలు సోభ్యము తల్లివారికి.

32

అనుమాన ప్రసారదుర్భాగములనుఁ బ్రా + జ్వలతాగ్ని కీలలు శంభుకథలు
భువనరాక్షాసురాధిపతిలకు లను + జ్వలతాగ్ని బింబముల్ శంభుకథలు
గాఢాపితోగ్నిను మృగశ్రీమములకు + సమదమయూగముల్ శంభుకథలు
అపవృత్తముగ్ని దోషాంభోధురములకు + బాహ్యునిలంబులు శంభుకథలు
నే. మున్నెనిమిదిసంఖ్యముల్ శంభుకథలు
సరిలనంపల్కి నెంబులు శంభుకథలు
కాశ్చంద్రాశ్చంద్రము క్షముల్ శంభుకథలు
సవనభలగానకంబులు శంభుకథలు.

33

నే. గిరిశకంఠులందు నీవు స్వేదన మున్న
శంభునకు వేద్యగాఁ బ్రేమాసతి నానంగి
యెనివిద్యుదమునకు బాత్రితి వసించి
వల్లీనను కంఠుకథల దేవువయ్యుమాన.

34

శ. అనవుడు మూడుడు ముఖాలం
గనుగొని వల నట్టులనియ గోగీశుకథల్
వినిపించిన నని భూమి
బలులకుఁ దగుదు పి యొగిసంభుములాం!

35

కా. వాణీశమనవల్లభుడు లగుగర్వలాల్ నిజంబున్న
నీర్వణం కాగ్నిభూమిగాఁ గలెనుగా నింపేనియు బాల గీ
టోణి మనవుఁ డెట్లు నేర్పు దృఢభక్తుల్ గొందగావక్రభు
ద్వాబం గంపెను సత్తి భౌవభులు నిత్యంబుల బ్రకంపించుచున్
క. ఘనం దగుపిపాకిగగితలు
వివరణవేద్యుఁ దగుచు విలసిల్లుదును.

36

తునికిం దెలిసినవిధమునఁ

బనిపడి యితరులకుఁ దెలియఁబడు పెట్టగఁయున్.

37

క. ఘనశైలంబులు ముంచెడు

ననినిధిలో నోడ నిలిపి వడి నీఁదెఱును

ర్మ్యనికగణి భక్తియను నా

వను గిరిశకఘాసుధాన్వవం బీంద్రగర్భం.

38

తే. అట్లు గావున నతనిపాదాబ్జయుగము

భక్తితోడత మది నిల్చి ప్రకటన తిని

మీగ లడిగినకథలెల్లఁ గోరికలని

నెఱుంగఁ బలికె వినుఁ డని యిట్లు లనియె.

క. శ్రీకృష్ణమై రిపుజనవృ

ద్భీకరమై త్రిభువనప్రళిత శివమటఁ

త్సౌకర్యమై యనవరతను

భాకర మైసింధుకటక మనుపురి వెలయున్.

40

మ. శకికాంతోపల జాలనిర్మిత మహాసౌధాగ్ర భాగోల్లస

ద్విశదాబ్జారిముఖీ జనాంచితముఖా విరూపతమండస్మితా

తిశయప్రస్ఫుటకాముచీ మునితిహృద్భాని శోభ్యచ్ఛతో

రకతుంతావలి యై తనర్పుఁ జేలువాఁడ దశ్పుగల బంధయున్.

41

చ. అరయఁగ నస్ఫురిం గనకహర్మ్యతలంబులఁ గలిసొల్పును

దరులయొరూరమున్ గని ముదఁబున నచ్చరలెల్ల మచ్చి భి

సురగతిఁ గాన్క లంపిన ప్రణానపుదండ లంగు నెల్లడం

దఱచుగ రత్నతోరణకడంబము లందముమీఁది నెప్పుడున్.

42

మ. లలనల్ తెత్పరిసౌధవీగులను జోలొనెల్లిచీ నుండి తా

గల భాలార్కుని మింటఁ జూచి తమపాదాబ్జమృతం బోలగాఁ

గలకందమృతముటంచుఁ బాదములఁ ద్రొక్కికన్ దంతమున్ రానియ

ట్లలరెంగాదె సహస్రపాదుఁ డనుపే గొవాసరస్వామిన్.

43

తే. నాగరులు మేన నలఁదిసనవ్యచంచ

నాగరుల సౌరభానిలం బానుచున్న

చంచరీకాళులో యనుసరణిఁ బొదలుఁ

బురివితా నాంచలాంచిత సుగమమణులు

44

చ. మగవలగత్తు సగఘటితమనిల నుడ్యకదంబజాలనిం

తిగముల నుండి వే వెడలు నిడునపారపుధుమధుమమిలో
పగువడిఁ జూచి నీలఘనపంక్తి లతురచ నడించు నింతియుఁ
గుణునగు పేదినీస్థలినీ నీసోర్పు లచే కభినీసమూహముల్ .

45

మ. నల నుక్తిటను గోతుచాటుఁ బనుదో నీ నూపు నతో పమా
ద్యులపంకేరుహంగా, గుత్తి నుగుచివ్యాస్తం. బ్రకాశించువి
నల్లనిచంత్రక బరిధూంతరాంబుజభాసుల్ వ్యాకృతభావరసజే
నలగుం బున్నవ శోభు ల్మృగిగుచుల్ చంపాభాలస భాగ్యలబ్ధి .

ఉ. : ట్టిని వెండిబంగుళుట్టుల బుల్లును విల్లుఁ గాఁగఁ జే
పట్టియు పిత్తకం దిరుగుభిన్నని నేటికిభూతిఁబుండు చ
గ్గటలు మించువి శిములఁ గ్రక్కున వచ్చుము చేయుఁ గలగుగ
పుట్టియగు గుత్తిసంఘమును భిన్నభిభూతిఁ బరిగి గురుప్రదుల్ .
క. వేద్యుఁ నజుతో వాదం

47

బూడఁ బులకితౌగండు లగుగు గంభీరభూతిసం
బూడఁబులు గురితిజలనిధి
బూడఁబు లని జగముల్లంఁ గ్రస్తుతి నీ నాక .

48

చ. మాగునిగూ కాశముఁ బలు
మాఁబును నిగినియెగాఁతుమాగులు పిటాగ
మాశౌండు లేక వడిఁ బగ
మాఁబును గరివగులఁ దృణముమూలుని నభిహాళ .

49

క. భనగుఁ డనా పీఠపత్రిము
శన కల్పంఁగాక పిలిచి భన మెవ్వగక
శ్చేషు నుత్తరఁ డంచు నెంచుగు
భన మోక్షుడు బాగులఁ గలిచి తిష్టుర్నివృత్తిలో .

50

క. భగవోనుగాల్పస్మి నీవా
నిగఁబులు శీక్రకలశల శ్చినిభూతఁబులు క్రమకుల
జగమునఁ బునఁగృతఁబులు
సుగుచిగఁబులు లందుఁ గలుగునొ ద్రోహంబుల్ .

51

నీ. కలనూపు నీదండ వలె నింతి మా కన్ను • డండ గావలె నేని యుండు నానము
కనుగొనియెద బంకు లూనగ ని మృగము • డన్న నీదంతులంకిలఁ గోలునూడె

మారుజేగము లింక మా క ట్లమరు నన్ను * నుగుమాట మేలగు మాయుడలను
ననుమోవిచివురునకును వెల యొం తన్ను * బ్రియ నుంచు దీనికిఁ బ్రసంగదగునె
తే. యనుచు దముఁ జేరినెడలఁట. తనముమీఁద

బలుకునల కోడెకాండ్రొక బ్రతిసహము
లొసఁగుచును బువ్వులమ్ముచు నందురంగు
నందముగ నెప్పుడును గొందఱిందుముఖులు

52

సీ. అలకంబు లలరించి తిలకంబులొగి ఫాల * ఫలకంబులను ముగ్ధులుక గిట్టి
యందంబు లగుమంచినందంబు లెక్కుఁగా * నందంబుతో గుబ్బులందు నలది
సింగారముగ మేల్మిబంగారుతోడవులు * పొంగారువేడ్కవేరే పొసంగుఁ గాల్చి
బలునైసనిలువచేఁ జలునైసన్నంపు * వలువలు రింగులు వాగఁ గట్టి

తే. యంగభవజేరి గోరి దాయంగ వచ్చు
వల్లవులమానసంబులు పల్లవింపఁ
బొందుమీఁదంగ విహరించుచుందు రభుగు
వారతామిను లందు నవారితముగ.

53

కా. శుంభద్విక్రమాపూర్ణచే బలుమఱుక శోభం బ్రకాశించును
జుంభద్వేషణాచేతనజ్ఞమునకుఁ శంకంచి చంచల్పైపా
రంభుం డావిభుచెంతఁజేరిననుసొంభ్ర శ్రీణా లన్న వడిక
గుంభింద్రంబులు గల్గియుందు నెప్పుడుఁ గోపింపకో ట్లప్పరిభ.

54

చ. గుణుతుగ నప్పురిం గలుగు ఘోటకసంఘముతోడ నెంతయును
బరువిడ నోడి వేగ మారిణులు వామునిశాధివాధ శం
కరులను జేరి యైన నధికం బగువైగము వీర్పలేక యా
కరణిన యుండె దభ్య మిది కాదన వానికి నట్లు లేటికి.

55

తే. రాజహంస ప్రభలచేత రాత్రి పుగలు
కుముదకమలాళి హెచ్చుచుఁ గొమగుజూప
రాజహంసప్రతకులచే రమ్యమైన
సరసు లలరారు నహోట సరసు లలర.

56

సీ. ఆనద్యశఫలపల్ల వాచారలాలస * శుకపికాదివిహంగ శోభితములు
చంచల్పైనాన నివృందన్మగందాళి * నందితనుండకేం దిందినములు
సతితిలిలాస సంచారనారీ జన * ధమణీయగీత విరాజితములు
సకలకృమాపనోదకభూరి విస్తార * మానితచ్ఛాగూ సమన్వితములు

శే. వకుళ సమాకాశగంపః శ్వత్థేభాః
 వారిశేళ కపిత్థజంభీరపదః
 కేలికీనిల్వముఖ్యభూబాతెయతము
 లున్నతములూ ప్లవనస్పరియూపవనములు.

57

సీ. లలి బృహస్పతు లందు నలరు విహృత్తిము • శ్మిలీ కల్పకము లందుఁ దరువులెల్ల
 గానుష్ఠువు లందుఁ గల గోణములెల్ల • భూపతి నచ్చరలందుఁబువ్వునోండ్లు
 నలనొప్ప నుచ్చైశ్శ్రీవలంబు లందుఁబయలు • లైరావణము లందు వాగణములు
 గంధర్వవరు లందు గాయకానీకలు • లల వైజయంతి లందుల స్థిరంగులు
 తే. లభవనానుజపలయి యందమృతసేన

గాఁగ నురణోకముఖ మందఁ కల్గియుండు

రాజగంధారి భిక్షాగం గాయపిఠుండు

కరుణఁ బూలించు తత్త్వింధుకటక మునకు.

58

సీ. అడఁడు స్యప్నంబులందుఁ నెప్పుడు • నాటిక దప్పి నునత్తభిఁజుములు
 చూడఁ జూక్కడైన నుగుచిగఁజేందగ్య • వగవగుజనముఖ పద్మములను
 వీడఁ దెంపటి యావేకచిత్తుల న్నఱ • శరణు వేడినభితజనలితగుల
 నోడఁ డన్యగ్రిహో న్నిస్థులుల్లనఁ • బలిగుఁ డైతాత్రివసంధుములకు

తే. నతఁడు రాశేంద్రమాశ్రితఁ డేమతిఁజలప

నరిగారద్రవ్యమిరాగ్యుఁ డమితఁజనుండు

భవ్య శివదేవగియ భూపాలనుగుడు

భూరివిభివుండు కైశ్విరాభిభివుండు.

59

తే. ధగ్మగుణకాండముల చాలఁ దనకుఁ జోను

గాఁగ నగులను గడించు గణన లేక

భగ్మగుణకాండముల చాలఁ దనకుఁ జోను

గాఁగ నులను శిక్షించు గణన లేక.

60

సీ. అలచందురునియందు నలకలగుఁ నని ముగగు • పునఁబందముల నింద లలి నొగ్గి
 ఘనశీలలను తూగిగళములమున నీల • మును బోలుగుచిబాలమును నాడిచి
 తగ నీతి వైభూరి తరహరి యగుచీగఁ • గని సారకునుఁ గేరి విమతిమోలీ
 పికవాణి యగువాణి పృగువేణి గలపోణి • మిని బాలితనమున మిలగవాణి

తే. కుందమందాగవిశ చావనిందచంద

నేందునుణిహార తాగ కాపీగవా

ములఁ దిగస్కృతీ యొనరించుఁ జలముమగుల

వరుసతోడుతి నన్మహీవరునికీర్తి.

81

సీ. తోరియప్పుడే తురియును వన్నఁబు • భుమి సులింగు నెద్దుతేముగొంగు
మొదవులు పాలిచ్చు మోడువేళలయందు • విడువక కంచును వృక్షశకులు
నెరి నపమృత్యువు నెఱుంగు రెవ్వారైనఁ • బ్రొంగుగొప్పధను నోరెరు తుగద
జలత్పగోపేతిమై కొలసిల్లు ధాగుణి • నితోన్మోనము లోప్పు నిశ్చలగళల
తే. జనులు కలన్దనఁ గలుగించుఁ గనుట లేదు

జాతభేదంబు దప్పక బరుగుచుండు

జలరుహస్తాన్వయాంభోగిచంగుఁడగుచు

దనరుభివృద్ధిభుం డేలు ధగణియంగు.

82

తే. సుతిపుణ్యవృత్తులు పతిక గుణోన్నతలు పతిక

హిత ల శేషజుజనమతిలు భాగ్య

వతులు యాపున మాటకొనులు నుచును

లతులసౌజన్యయతి లివ్వ గొనినతులు.

83

ఆ. వారిలోన నగ్నివనజాక్షి చల్లొంబ

మఱియుఁ బిన్నపోలఁతి నల్లికాంబ.

సవతు తెరుసు లేక సతతంబు మెలఁగుచు

సవతు లేక యుండుని సమ్మదమున.

84

సీ. కమనీయమేఖిలా ఘటితిభూరినితంబ • పోషిత శేష సగ్గుహతులుంబ

సుందరాన్యప్రభా నిందితి శశింబ • నుగుగోష్ఠవిహారితి మమితానింబ

చితురకోమలకాంతి జితమత్తగోలంబ • కేవలతగ కనుజావళంబ

యానావధాన పరిహృత కాదంబ • నిఖిలసాపాఘావ నీధృతింబ

తే. గురుజనానంద కరల సమూహదంబ

సేవకాభీష్టఫలద ప్రసిద్ధసాంబ

శివచరణ భక్తివాసనాంచిత కదంబ

సతత సత్వవృత్తాంబు చిల్లమాంబ.

85

కా. ఆచల్లాబవిలాసవైఖయల భాషాధీశ భోగీకులకొ

నాచాప్రాధిని బల్లజాల రల గీర్వాణాబ్జపక్ష్యాత్మలం

దాచెల్వం బొకయింతయుం గలుగఁ దిక్తనట్టి యాశేమతో

భూచక్రింబునఁ గల్లు నిందుముఖులం బోల్పంగ నీ డొందురీ

86

చ. కలికిపదద్వయంబునకుఁ గ్రహింప నోడినద్రుదఁ గచ్చసా
వలి తలఁజూపఁజాలక జవంబున లోతఁగు నీటిలోఁబడెం
దలఁగఁ నెఱ్ఱతామరలఁ దట్టపుకాంతికి నోడి తత్పదం
బులఁబడి యెప్పుడుకొ నదలిసోకి భజించునమార్గిశంబులఁక. 67

తే. సకియబంధుఁ యుగంబుతో సాక్షిరఁగఁ

దలఁచియనిరించియోడి డేంద్రమునబలియు

భీతిచే గాదె యొట్టలు పిగులు మిందుఁ

గలమగర్భంబు లెల్లనుఁ గ్రహింముతోడ. 68

క. కరిగమనతోడలతోడుత

సరినోలఁ దలంచి మాచి చక్కఁ గన్గఁజూచి

పెరిగి జగితఱుగఁగఁ కలఁ

తగ నుగునే పిల్లపిల్లతగములఁ దనుకుక. 69

క. కలికిపిఱుంగుల కని గాఁ

బులిసము లినునుంత లఱులఁగో లగు న్నొకదోఁ

దులకుల యనుచుండెడు వే

దులఁగుల యనఁజేల వానితో సరి యుగునె. 70

తే. అతివనదలకు నోడి గొఱులఁగఱుటము

లఱు నెలువెల్ల వెల్లనె గూర్చిపోక

దక్షిణోధఱు సాగింపఁ దలఁచుక

కమలజుని సుహదమ కేమి రఁగఁబు. 71

గా. చిరతగవిక్రమస్ఫుగఱుచే నముదంచితకంభికుంభముతో

పతియగు జీసి తిత్తిళితభక్షణ సయ్యున్నగంధికోటుల

గురుకుగఱుత్తిమగ్ధమునకుం దగ నోడి యవ్యక్తి మయ్యఁగ

కరయగువలత రంభముల నట్లు వసించఁగ నేల వానికె. 72

తే. లలనవళు లెప్పుడును గొను నిలిచియుండు

నిలుకడఁగొనింతయును లేక చలనమొందు

చుండు నంచును బలుమాఱు నుల్లసమున

భంగతి యునర్చ జలధితరంగములకు. 73

చ. పొలఁగుకయారతి రలయఁ బొందుగ నాభి గుహ స్వసించున

ల్లలితిపయోధగద్వయమిళిప్తవలేపన నవ్యసౌరధం

బలమలయాశ్రి శృంగ న ముదలబిత గంగలనగదగంగనా

నిల ననుచుం బయ్యెదవలి నిల్చినసలభుంకంఁము నునజ్జె.

74

చ. చలమునఁ జంబురఁ డేరంగను జక్కవ లానలిగుచ్చెనన్నెని

పా లుపుగ నుద్భవించి మనిఁ జూచిన సాగ్ధున మెల్లఁజేటి న

ద్వితీత నాయథాయమున వేమునఁ జెల్వగునట్టి గెదవ్విస

మృతేతము లైనశిందుఁ జెలిమిస వాననో మననోప్ప నప్పడెచ

75

క. విరచెండ్లనిచ్చుపండ్లను

గద మొప్పగు పసిడిగిండ్లు నెరనులభిమునఁజ

సరగా వా వరవర్చిని

గురుకురెయ్యగ శృంగతోడ గదలెల్లెజ్జె.

76

క. గదమునకు నోడి శృంగము

గదగద మనిపలుకుచుండె గదకునెఱుంగ

పలు గందంబుల నున్ను

గదలెనున్నమునకు నోడి నానెము లున్నెజ్జె.

77

సీ. వనజాక్షి కెమ్మొద్ది ననఁబోల్చె చగునని * పల్క దళి * గోన పల్లవములు

కుకవాణియధరంబునకు సాజ్గ చూడందు * గీర్తింప * లెల్లెజ్జె గదలెల్లె

నెలనా నెదఁజేతోడ దులుగుండుచూడదు * పిలువఁగనునా పి పిలువఁగలుగు

లింజివాణెలతోడ నీ దనంబునుగంధి * ననిఁజెల్లు నగుగదా గదలెల్లె

తే. నగలు నెందులతోడ ప్రతియనఁగదలెల్లె

బ్రాహ్మణ్ణే శేనె లొలుకుదు పిలువఁ గద

నంతిథిఁ సారసేదభోన్నయలఁదగు

కంబుకంధగ గదనాంతుకలగునకును.

78

క. తలతల మనువచ్చిలయలఁ

దలతలనను నొందువదఁదగిశమగ్గెచునో

కలకల మనియడు రాచిలు

కలకలమనసుగ్గలంబు గదలెల్లెగదలెల్లె.

79

ఉ. తామరసాక్షి పీనుఁగ తా నవనంబుల నెంగఁజూలఁ ద

తొమ్మిదితక్కున శక్తు లలకొమునిచేటి మోలుం గుట్టిచునో

సామజయాననాసికము నంపఁగి మొల్లల నెక్కినాడు నా

తోమలిలోచనంబులు చకోరగులంబుల నేలు నంతయును.

80

క. వనితాత్మరూపమున

గనుబొమ అందమున నొలుగు నందగునిచేర

దనరడి సింగిటిచిహ్నము

నామచిహ్నమున నొలుగు నందగునిచేర

81

మ. సర సత్త్వగుణములను నొలుగు నందగునిచేర

తనచేతను ముగించు చుట్టమున నొలుగు నందగునిచేర

సరసీశాసనమున నొలుగు నందగునిచేర

సర ముగించుచు ముగించుచు నొలుగు నందగునిచేర

82

క. నీలరంగుల మృదువైన

వాలరంగుల జూర వసుగవాలరంగుల

నొలుగు నందగునిచేర

నొలుగు నందగునిచేర

83

సీ. జలజాతీయమగుచు నొలుగు నందగునిచేర

కలకలమున నొలుగు నందగునిచేర

లలితకలకలము నొలుగు నందగునిచేర

కామినీయై జగమున నొలుగు నందగునిచేర

తే. నందగునిచేర

నందగునిచేర

నందగునిచేర

నందగునిచేర

84

మ. పుష్పధరణున నందగునిచేర

సరసీశాసనమున నందగునిచేర

సర ముగించుచు ముగించుచు నందగునిచేర

సర ముగించుచు ముగించుచు నందగునిచేర

85

స. సరసీశాసనమున నందగునిచేర

సర ముగించుచు ముగించుచు నందగునిచేర

సర ముగించుచు ముగించుచు నందగునిచేర

సర ముగించుచు ముగించుచు నందగునిచేర

86

అ. భవము నందగునిచేర

యమము నందగునిచేర

తేలు తెల్లఁ గూడి తేనియఁ గూర్చిన

నారుల కబ్బినట్లు లెఱుఁగుకొనిన.

87

తే. చెలఁగు చాకితలకుల శీవరాసు

లందు జనియించి నరకంబు లనుభవించి

యంతమోదటు మనుజుడై యవతరించి

తేటపడఁగ ననుస్తంబుఁ దెలిసియుండు.

88

ఉ. అట్టిమనుష్యుడేహ మటు లబ్ధినియప్పుడే భక్తిమోఱఁగా

గట్టులరేనియట్లుని జగద్విభు నీశ్వరు నిందు శేఖరం

గట్టిగఁ బూజసేయుదును గౌతుకగీలలఁ గీర్తికొంత తే

పట్టినుదిం దిరల బయినభివ్యవదర్శిను సంద మే లగుఁక.

89

క. అడిగినఁపులు లారులకుఁ

గడువేఱక నొసఁగి ముఱ్ఱంబులకుఁ గా

నొడయఁ దగునట్టిశంభునిఁ

దడయక హర్షింపఁ శేతుఁ దధ్యముమోఱక.

90

క. ఈవిధమున ప్రతకాచ్యముఁ

గాలింపఁ దలచుచోటు గావలయుఁ దగ

స్వావసరగఁ గురుదీక్షను

ధీవరు లగువారలకు నధికతగభక్తిక.

91

క. పొసఁగ గురుచరణయుఁ శము

పెసఁగాంచినయపుడే తొలఁగు వెఱచియఁగుంబుర

విసవిసఁ బవనఁడు బసమున

విసరిన విడి పొలుజలద విసరముభంగి.

92

మ. వనబాత ప్రభవాండమండిత జగద్యాక్తిర్ణుఁ డెఱుఁపబాధ

ర్గునిఁ గాంచక గురు నాశ్రయింపవలయుం గుంభాంతరాఘాట

ధ్వనిశోద్యన్నవనీత మారయఁగఁ దధ్యం బొప్ప నెల్లప్పుడుక

ఘనమందారము నాశ్రయించుకరణిక గౌతూహలప్రక్షయక.

93

సీ. బహుజన్మజనితహా పాపాగ్ధికిని నాన + చర్చింప నద్గురుచరణసేవ

కమనీయపుణ్యలోకప్రాప్తికిని దోర + చర్చింప నద్గురుచరణసేవ

తిరతరైశ్వర్యలక్ష్మీప్రదం బగుశ్రీన + చర్చింప నద్గురుచరణసేవ

దుష్కర్మరుక్ష్మంహతులకు సామధనేవ + చర్చింప నద్గురుచరణసేవ

తే. వనజసంభవముఖ్య గీర్వాణబృంద

ములకుఁ గానంగ రోషశంభునిపగొట్టి

దర్శనంజాత్మిక గోరినధన్యమతుల

కిరవలరులేవ సుగ్ధురచగణసేవ.

94

క. అని తలంచి యాత్మజుంబున

దినకరకులజలధి శీతనీధితి యగున

జనసాలవరుండు కాసుక

మునఁ దనరొరుచును వేమునఁ బయనంబై.

95

సీ. గములు గూడుక త్వగగముల పెందమున ♦ వేమునఁ బూరడుగుండుముల తోడ

నరులక చెచ్చెగువుగాఁ దగలి యాడెడు సెన్ద ♦ గిరులఁ బోరడుగంధకరులతోడ

మతులు సేయఁగఁ జాలుగతులఁ జిల్వలగారు ♦ నకులకతాంసరి మాకులతోడ

గుటిలావరులఁ గోనఁటులఁ నీ నడిచుచో ♦ న్భటులు గల్గెనప్పగి భటులతోడ

తే. హితులతో మాన్య లగువుగోహితులతోడ

బుధులతోడను వంధిమా యగులతోడ

హరియఁ దక్కి నపరిహాస మరుసుచూడఁ

గొలువఁజనియె నిలాభి గ్గ గురునికడకు.

ఓ. అటు లరిగి కనియె పరపతి

పట్నశవక ధానమాన్య భానుగచ్ఛదయుజ్జ

ఘటితాభిల జనకాముజ్జ

నిటలాగ్నపదబుభగ్నినిధి నాచార్యజ్జ.

97

ర. కనుగొని వివయంబునఁ బడ

వనజంబుల సతీంగి లేచి వసుధాధిపుఁ డొ

య్యన ముకుతికగతుండు

నిమతింపఁగ జూచి గురుండు వసు నిట్లనియెజ్జ.

98

మ. ఓతివాగ్గోష్ఠను! నీకు నీసకులకుపే నేనుంటి నీచుంబుతో

సతతంబుం బ్రజ నేలుచుండునుపే నీ ప్రస్థంబు లెల్లం బలా

స్మృతి నొప్పగుటఁజేసి శత్రువులకు మర్దించి యిష్టాగముజ్జ

కుతుకం బొప్పఁగ ధాడబీసుగులకుం గొంచింప కీఁ జూతుపే.

99

క. పరమర్మభేదమందును

జరమతిమంతుండు హితుండు భిష్టవృత్తుండుజ్జ

వరకులజుండునుఁ గరుణా

నిరతుండును నైనమంత్రీ నీయడఁ గలడే?

100

క. దేవాధీశ్వరసకు మును

జీవుఁడు దా మంత్రీ యగుటచే ఘనుఁ డయ్యె

గావున విభవముఁ గోరిన

భూవిభవకు మంత్రీవరుండు భూమిని మగయన్.

101

ఉ. స్నానము సేయునీనుమున శంభుపదార్పణఁ జేయుచున్నట్లుండొ

జానలఁ గల్గునస్యమును వారినుహాహితుఁ డుండునొత్తొమున్

మానిని గొల్లుసౌఖ్యమును మంత్రీవరేణ్యుండు గల్ల నొప్పన

మానవనాగురాజ్యమునుమానుఁ డేటవహించు నెంతఁదగున్.

102

వ. అట్లుగుటంజేసి నేర్పరి యగుమంత్రీ గలగాఁడు రిభులం జయించి

యతీణ రాజ్య సుఖము లనుభవించుని గావున సంతోషబలం

బులకన్లు బెద్దయగు మంత్రీగలబలంబు పరిగ్రహించి నిలిపేయని

మతీయుభవదాగమనప్రసాదములను సవిస్తరింబుగాఁ బంపు

మనిన నధరావల్లభుం డట్లనియె.

103

క. జలనుత! మీ గొప్పముసం

గినరీతి నొనర్చినాడఁ గృతఘ్నభ్య! భవ

ద్భవకరుణకు నే నిచటికి

జనుడెంచుట మీపదాంబుజంబులం గొల్వన్.

104

పీ. గురునాథ! జంగలని గోరినవస్తువు * నెట్టిచునముదంబు నివ్వజిల్లు

వొసఁగి జగంబులం దసమానీర్తులఁ * జరిగి గిక్కిరు డానందముండు

నట్లు గావించెద నని తగ నూహించి * వ్రతము న్నగూడఁ గోరి వచ్చినాడ

మీర లింకుల కిచ్చ మెచ్చి యాదగమున * నీక్షింప నిష్కండి దీక్ష మునఁగి

తే. భూతి నొక్కింప నొనర్చిపై నొట్లుజైత్రీ

పాదతీగంబు మూర్ఖంబునై నిలబ్బి

యాదకు సేయుచుచుట నునుఁదనింజూచి

యద్భుతంబొగి యాచార్యుడనిచునభుజు.

105

ఉ. ఓనరనాథ! భూరిమగునీశ్వర! నీవిపు డాస్త్రిలోపలం

బూనిన కాగ్య మాపవనభు వ్యగతకలఁగఁ దైవ నిష్ఠులొ

దా నొనరింపఁజాలఁ డన ధారుణీలో జను బెట్లు నేర్పు గ

ట్లయినప్రయోజనంబునకు నన్న మె నీకిటు లూహ సేయుటలే.

106

ఉ. ఇప్పుటిభక్తిసంగ్రహము సరేశ్వో! చిత్తముగదా నెప్పుడం
దప్పక నిల్వఁజాలుదువో? తద్విధ మెంతయు దుష్టభరితం నీ
కెప్పుడిదిం బొనంగు? వసుధేశ్వరు డెక్కడో? ఇప్పుడొద్దెవ్వ
యొప్పువ్రోవలయి 'అక్కడ' నున్నోవరూప! యలయలఁ బలుకఁము.

క. ఇచ్చెద నినుతోడకల గదా

వచ్చెదని నున్నా చలించునామో? గృహతో

నిచ్చెల్ గలఁగదా పదామృతము

లొప్పుం గొందుకలదు 'లేక' నున్నా 'నీ' వలయున్.

108

ఉ. అనియలొత్తినో? పట్టవైన దినుభిష్టువెమో గానినా
గానముల్లే? పట్టవగునొకడు ముకందాకఁ గొప్పియన ను
ధానునివైన నిశితపథం గొనగదా వో? నేమి గా
గోరిన యంతలే దాక' నొప్పున నీనలఁచున్ బాధాత్మిక.

109

చ. ఘన బుడదెంచి యా దాము గానివదాము లొనఁగోడఁ గో
రినయద నీనుఁజాలక భరిత్రపము న్నగునొకం గొనగదా
తెను విషా భావరా! మునుపటియై నూనక' వేదతో వసీరి
చిరగదా వేలునుముత్యశి శిఖరు నెమ్మదిగ నొనఁగొనుచున్.

110

క. అనియను గానాది యుడగునో

వదలివెనక' నివృత్తమగుదు వ్రతిభంగమున

నొదలిపెనునప్పు డొకరియొక

గొడుగుఁజుండువో! తెలియగునొనఁగదా.

111

ఉ. నావుదను గొడఁగొనఁడు నవ్వలగన్ గుండు బాచి పల్క నో
లేవ! భవత్ప్రసాదమున భీత మొలకఁ దగ్గరొకఁడు
భీష్మవరుణుల్ల నేర్పఁగదా వేడ్క. నానెచ్చెద పరిశ్రమియ నొ
భివమునందు నిల్వఁగొనఁగదా నొనఁగదా ప' భీష్మగన్.

112

మ. అనియనొకడొక్క పుణ్యమునొక గొప్పలభిసంగునొక
స్థానినొకొక్క భూతగదా మితిగదా? గోనొకట' నేర్ప కే?
మగిర్యోమగదాగదానివలపీచిబాలబీబానిస
తగనంప' గొత్త గొనఁగదా మితిగదా? నీనునే వానెనొక?

113

చ. అనియను గాన.

సీ. సతి నమ్మి మును హరిశ్చంద్రభూవాగుండు ♦ సత్యంబు నిలుపడే జగ మెఱుంగు
దనతండ్రియానతిఁ దప్పక హర్షించి ♦ రాజ్యంబు వదలడే గాఢువుండు?
శబిచక్రవర్తి వాసిగఁ దొల్లి డేగకుఁ ♦ గొనకొని దోపియు గోసియొడఁగె?
ఘనత మీఱఁ బరోపకారార్థము దధించి ♦ తా నెఱ్ఱు లానందఁడే తనవు విడిచి?

తే. వారలెల్లను బృథ్వి నున్నారె యిపుడు?

సలలితం బగుప్రఖ్యాతి వెలసెఁగాక

వినుముగురునాథ! యింక బ్రక్కలనగఁ నెందు

కటులసత్కీర్తి నిలిసెద నవనియందు.

115

చ. జలనిధు లింకినకొ ధరణి. బంధుగిడు గురింకిన వేద బంకినల్
జలజలమంచుఁ జుక్కలు కృశం బయి డుల్లిన భూమి కురింగినం
గులగిడులెల్లఁ బెల్లగిలి కూలిన దిక్కయ లోని మృగ్గిసల
బాలుపుగ నీవృతంబు పరిభూర్తి యొనర్చు నీవుండు మున్నగున.

116

ప. మహాత్మా! మీయసుప్రసాదబాలన నున్నానగుండు సంతోషం
చుతున్నయది మీరిందులకు సంతయింపక శీఘ్రం బూరణి
వలయు నని ప్రార్థించిన.

117

తే. అన్నివిధముల నీచుది నెన్ని చూచి

గట్టిగా గుటి నిలుపఁగలట్లులైన

భూమిపాలక! మాచేతిభూతి చూచి

భూతనాథుని మెప్పింపు ఖ్యాతిమీఱ.

118

క. కరుణారస పూరితహృ

త్సగసిజుఁడై యపుడు గురుండు బ్రహ్మపతిని నీటికొ

సరగున భూతి యొకించుక

తిగముగ నిడి యాజ్ఞ యొనఁగ దినకగతులుండుకొ.

119

క. శరణార్థి యగుచు శిరమున

గురుపదతీర్థంబుఁ జల్లుకొని సద్భక్తిం

బరివర్ణించుచు నొయ్యన

మరలెం బురి కధికసంభ్రమం బలరాగకొ.

120

ఉ. అంతఁ గొంతఁ లేక బల మంతయుఁ జెంత నంతవాబులకొ

దంతుల నెక్కి యెంతయు నితాంతజవంబున నంతకంతకుం

బంతముమీఱ నింతిలుగ బంతులుసాగి యొకంత రాఁగ భూ

కాంతుండు సొచ్చె నప్పురముకాంతలు నేసలఁ జల్లుచుండఁగకొ.

121

చ. అలికులవేణు లెల్ల మణిహాత్యతలంబుల నిల్చి చెల్వగాఁ
గలువలు వాణిములైములు గాఢముగాఁ బయిఁ జల్ల నప్పుడ
జ్జలజహితాన్వయం డలరఁ జారుతరంబుగఁ దారకాగణం
బులు బలుదిక్కులం గొలువఁ బొల్పుగుచల్లనిచంద్రుఁడో యనన్
తే. రమణఁ దళుకొత్త మేదిసీరమణునకును

బసిఁడిపల్వేరములను దీపముల నుంచి
గమణు లతేనునికంతహారమణు లనఁగ
నిచ్చ నలరుచు నారతు లిచ్చి రవుడు.

123

తే. ఇందుకాంతావళులభావ మెల్లఁ గలఁగ
రా జుదయపర్వతమును జేగంగ నెఱిఁగ
నిందుఁ గాంతావళులభావమెల్లఁ గరఁగ
రా జుదయపర్వతమును జేరంగ నెఱిఁగ.

124

వ. ఈచందంబునఁ జారసుందరీసంగోహం బనుందం బగునానందంబు
డెందంబులం గ్రందుకొన నదంద పయిం దొంగించెడు కుం
దాది నునుబృందంబుల గందంబులు పొందుగా హృదయార
విందంబునకు విం దొనర్చ వందమాగధులు ముందరసందడిగొని
వినుతింప దివ్యదుందుభినాదంబులు చెలంగఁ గందగ్గునుందయం
డగు నవ్యసుధరాఘ్రరందయండు మందహాసం బొదవ నిజమంది
రంబుం బ్రవేశించి తన యిందుముఖులుం దానును సుఖింబున
వసించె నంత.

125

మ. సరసీజ్ఞోద్భవరుక్మ కాగకుండు ఘనస్త్రిమణిం ప్రేమతోఁ
గర మింపొంద నలంకరించుటకు జేగం గాంచి తొ నీటిలోఁ
బరగఁగ ముంచినయట్టి మేల్మి యగుబల్వంగారపుంబుద య
న్మరణిజ్ఞ భానుఁడు బల్మిమాంబునిధిజక్కుం గ్రుంక నొక్క- మృడిక
తే. రాజు కువలయు మలరింప రాఁ దలంచు

మెంచి సమయాధికారి గట్టించినట్టి
భవ్యకష్టరతోరణపంక్తి యనఁగ

సాందర్యరాగము విలసిల్ల సాంద్రముగను.

127

మ. గురుపత్నిజ్ఞ వరియించుద్రోహితుఁ గన్గో రాదటంచుజ్ఞ సుధా
కరురాకల్ మది నెంచి పద్మిని సువక్త్రంబుం కడు న్వంతు న

ట్లరయం బుణ్యవధూమణుల్ ధరణి నర్త్యంతోగ్రహోహస్మనికా-

నరవి న్ననాన న్నొల్లకుందురుకదా చర్చింప నెంతేనియుకా.

128

సీ. విల్లులపై మదనుండు వెడలుచో దిక్కులఁ * గ్రమ్ముపికాళిసంఘ మృతంగ
మిగుల నిశాకాంత మేలనుం గిడుకొన్న * లాలితనీలచేలం బనంగ
బద్మబాంధవునితో బాసి వర్తించువా * సరలక్ష్యే ఘనగుగ్ధశం బనంగ
నజుండు విష్ణువదంబు నమరఁ బూజించినఁ * బరఁగునిందీవగప్రతితి యనంగ

తే. నవని దము నెందుఁ జొరనీక దవితనంచుఁ

దపనుడపరాధిఁ బడెనింకదాఁగనేల

యనును గిరిగుహలయందుండి యొనగవెడలు

కలువతతి యనఁబర్చె దిక్కులఁదమంబు.

129

తే. పేర్చి రేపేఁడు కుముదినఁ బెండ్లియాడ

గమణఁ బఱచెంచు ననితిమిగననడి చదలు

మంగలంబున వేచిన మంగళార్థ

లాజలవరుసఁ దార లల్లనఁ జేలంగ.

130

తే. దృఢతమోభూతబాధితనిగ్ధనూటి

బోరవఁ దత్కాలఘనయోగిభూన్కిఁ దెచ్చి

నట్టి బల్లివ్విటీ యన నబ్జవైరి

యరుదుతరక్రీలఁ దా నంత నుదయ మయ్యె.

131

సీ. అజుండు చకోశమరావనార్థము నిల్చు * గొమరారునమృతంపుఁగండ్ల యనంగఁ

బలిరాకకును నిశాసతి హారతిం బట్టు * బాన్ నరబతంపుఁబాత్రీ యనంగఁ

ఘనసాంధవృత్తద్భవనములు గలఁచంగఁ * దవలి యేతెంచుచోదంతి యనంగఁ

దొగకన్నె ముద మంది నగుఁగాకయనుచుఁ * బ్రాబ్ధిగముదాపెడుదగ్ధబంబనంగ

తే. విశదకాంతుల సంతత వృద్ధిపొంది

శీతకరబింబ మింపొందఁ జేలఁగి దిశల

సాంద్రితరముగఁ జందికానమితి దనఁచ

గోఁకలమీటి కేరం జకోకరములు.

132

వ. అయ్యెడ.

133

సీ. పట్టెనసిగలచైఁ బట్టుగొందులు జాట్టి * వలిపెగుడ్డలఁ బొంక మలరఁగి

సోగముగా నుదుటఁ గస్తూరిరేఖలు దీర్చి * కడఁగి ముత్యాలపాకట్టు గట్టి

కరములుఁ బచ్చలకడయంబు లొగిఁ దాల్చి * కంఠమాలికలు చూక్కమున నించె
చలువదుప్పటులు వై వలెవాటు గావించి * కర ముప్పుచలదనగింధ నులఁది

తే. మల్లెపూదండ లింపు శోభిల్లఁ బూని
పండుటాకులు కపురపుబాగ లూని
పరఁగఁ జేపట్టి యొఁమోక్షభాను తెనఁగ
విటులు విహంగంపనాగి గన్వేశయంగు.

184

చ. చెలు పగుపె న్నెగుల్ దళకురు జెక్కులు నిద్దపుమున్నెమూములు
గులుకుమిట బద్దవలు గొప్పపిలుందులు వాలుఁజూపులు
స్థిలకలనవ్రులుక మిగుల నే టుగి గాటుపునూటిమాటులు
గలిగి పటావళిం దిరముగా వలపింతురు వేడ్కలస్తటిక.

185

చ. చిలుకల తేలునుక జలుకుసింగిణివిల్లును దేఁటినారియుక
బలుచిగురాకువాలును వసప్రియ సన్యము పువ్రుదూపులుక
జేలఁ గడుమీను తెక్కుమునుఁ జిన్నదవ న్నెడఁటిక పటాల్కినై
మలయచురుద్యసంతిఘనమంతులఁ గూడి గతికుఁ డయ్యడక.

186

క. పుండ్రోక్షుచాపమునఁ గడు
వేండ్రపుఁబువుటుమ్మఁ దొడిగి విగహిజనులఁ ద
క్కుండ్ర నపుడేపె నున్మథుఁ
దెండ్రాయని యొరుండు దన్ను నదురుటలేమిక.

187

చ. బలములఁ గొఁజునీర్చి నిజబాణపగంపగ తెల్ల నేర్చి గ
ర్చుల మరుదాఁజ తేర్చి కడుబాగుగ సింగిడిఁ జేర్చి లీలతోఁ
బలుమఱు నేసి యొర్చి వగబంధగవేలులఁ గొర్చి నాగులం
గలయఁగఁ గూర్చి నోర్చి యలఁకొయిన్బుట్టి భరివేర్చునే! యొరుక.

ఉ. కొమ్మ లనంగ నొప్పపువుగొమ్మలఁ జేరివిన్నొద్దివ్యంగ
ధమ్మలఁ గరి మోవి నమితమ్మగుఁజేనియుఁ గోరిలి సోలి యా
ముమ్మరమెనఁగోడిచను ముగ్ధలమీఁదను చొరిలి చాల సౌ
భ్యమ్మలఁ దేలి నీలఁ బాగుపావళి యగ్గి మధుపంబు లొమ్మి దక.

ఆ. అంతఁ గడఁక నలఁగి కలఁగికుఁ డంగజుఁ
డరయఁ దనగుర్చి వగునిపుగము
జనుల కేఁచు కలఁగి సగగ వే జూమ్మి
వడిని వేగుఁజుక్క నొడిచ దివిని.

140

లయగ్రాహి.

కుక్కుటము లెంతయును బెక్కు లగుదిక్కులను
నిక్కి నుదమెక్కి భువిపిక్కిటిలమోనికె
జుక్కులును సోపనమును గ్రొక్కునఁదొలంగి గల
జక్కువలు సేర మరుఁ డుక్కు చెడి పోయెన్
జక్కుఁగ విమాంగములు జిక్కువడియున్నతమ
తొక్కులలరించుకొని చొక్కుముగఁ బల్కెన్
గ్రొక్కిటిసి తేటిగము లక్కుచులరానివయఁ
బొక్కుచుఁ జరించెఁ దొగ లొక్కుట మునింగెన్.

141

చ. అతులతరార్చు లెల్ల నలరాఁగ నెంతయుఁ గ్రోధచిహ్నుఁడై
నతజనహారకిల్పివనంబులఁ గాల్చుఁగ నాత్మి నెంచి శి
ఘ్రిత సరుదెంచినట్టి యలగంధవహ్నేఁడో యవ్యధంబునఁ
భృతి నుదయించె జంభరిపుద్గిరిపై హరిదత్తుఁ డంతటన్.

142

క. పురజనము లపుడు కడున

బుర్రపుంగోరికల నంతపురములొక గ

పురపుణ్యధామము లిడి గో

పురమునై గనకటంభములు నిల్చి తగన్.

143

సీ. తిరుగా నాగిముత్తయపుఁబందిరు లిడి * కలువలు నించి మేల్కొల్లు గల్గి
గోడల నెల్ల రంగుఁ జిత్తగువు వాని * వేగులు నేవతావేశ్యములును
వింతగా నలరించి వృషభకేతనముల * గీములయందెల్లఁ బ్రేమనునిని
వీగులు జక్కుఁగావించి చందనమును * గన్దురియునుగూడఁ గలిపి చల్లి
తే. యభిలజనములు పురినెల్ల నమగఁజేసి

రప్పటికిమున్నె యొప్పులతప్పలయిన

తనవధూరత్నిములుఁ దాను భగణివిభుఁడు

వేగమేల్కొంచి తత్కాలవిధులఁదీర్చి

144

ఉ. తానము లాడి నీమమున భాతపటంబులు గల్గి యంత సు
స్థానమునందు భర్తృమణిసంఘటితం బగువేదిమిఁదటన్
భానుకులాగ్రగణ్యుఁ డగుపార్థివశేఖరుఁ డాత్మిలోన నిం
పూనినకేద్రతోడ శివపూజ యొనర్పఁగ సాగ నుబ్బయన్.

145

సీ. అనావాసంబు వృషాధిపవాచున • కాననం బమలసింహాసనునకు
నన్యులిం బాసేకలోకాధానమూర్తికి • బాద్యంబు నుగుణసంపాద్యునకును
నిజభక్తి నానమయ మిశ్వరనకు • ప్నానంబు వేడ్కలో స్థానానకును
వస్త్రం బ శరవగర్వాణసన్నుతునకు • బ్రహ్మనూత్రిము పరబ్రహ్మమునకు
తే. గంధ మిభివ్రత్యదానవిగ్గంధునకును
బుచ్చ మశ్రాంతిమునిజనపోషణానకు
ధూప మానకాంతివిధూపమునకు
దీప ముష్ణాంతురోటి ప్రదీపునకును.

146

కా. పై వేద్యం బహిర్యజకంకణానకుం దాంబూల మేపారం ద
ద్వేవేకార్చితపాదపంకజునకున్ ధీయుక్త పీరాజనం
బాజేగాత్మునకున్ నుమాంజలి గతీంద్రాతికిన్ విష్ణుర
క్తిప్రసాదనకుం బ్రక్షిణానమస్కారంబు లర్పించుచున్.

147

సీ. మంధారకుండగాన విందపీఠాశీవుల • బంధూకవతుల సౌగంధికముల
త్రిలోమమిప్పం దులసి కా చిల్వగిచ్చులులతి • నల్ల సద్భూమివిభవల్లవముల
ఘనసాగరింబున నుండుకొలుకులు • విస్తారకొదిక వస్తువులను
దిధిబ్బుతిగోర్చి నుండునవారికి • శంఖువుల సదుపంచామృతముల
తే. బాంబులు మోక్షానందకాంతన పుష్పములను
పాగవద్దీపక ప్రముఖ భాగములను
సలలితాభాషణుపాన్లు సలపఁగలను
బసవగుం డ్రానార్చ నవ్యేత శంఖుభూజ.

148

న. నుని ము గీత వాచ్యవృత్తాది బహువిధానందంబుల నందికారకు
లు సాగాధించి యున్నది వినుతింపం గొడంగ.

149

సీ. కలధామవాస ! కరిచర్మచృదువాస ! కరదందునిభవాస ! కరణుకరణు !
ఇనకాశీభువదీప ! కనకాగ్నిపరిమిచాప ! సవకాదిమతరూప ! కరణుకరణు !
వదనరూపిజనలూల ! దురితాధ్రివాసుల ! నుగరాజవరపాల ! కరణుకరణు !
రణగంగరిభుగంగ ! కమలీషుభవశాంగ ! చగురాగమతుగంగ ! కరణుకరణు !
తే. సలలితాంధాధిమాణిగ ! కరణుకరణు !
కాశ్వనశ్రవ్యసంయుక్త ! కరణుకరణు !
సాధులూకముగోర్విజ ! కరణుకరణు !
కరణు ! విశ్వేత ! భూతేత ! కరణుకరణు !

150

సీ. పాంకంబు గలమంచిగొంక నంకంబుగూడ * గొంకంబు పుట్టిపెట్టో * బుంబుల
 దిట్టతనంబుతో లట్టిగా సామీప * గట్టులనొకమున్నెవట్టి నునిది
 వింతగా సికన బూబంతిగా జూట్టి * నెరితంబునానెవరి బుంబు నిలిపి
 పేల్చెనమేనికతోలు కాలుగఁ బాచి * నీలతో మున్నెనొకంబుం గొప్ప
 తే. పాపగ భసింపంబు బూసి చూడఁజూచు నట్టి.

గానిమేతరిసాములఁ గడుపుగరి

లచ్చినుఁడును నలువఁయు నుచ్చిపాడ

బగము లేతదునినుఁగొల్లు నిగమవిమాత.

151

కా. నీ నీకోద్యవముల్లభి శోమగముమలో ని ప్పొప్పెముల * పేను గా
 చో రాక్కంశయ నేని నందును బుట్టి తిట్టెలు గాఁ బాచి *
 నోరాక్కాకిరీతి! మున్నెఁ డెరి నట్లొప్పు * ప్పొప్పెను గా
 గానీమానపపద్మపుష్ప! శ్రీకృష్ణ! బరదా! కా.

152

సే. శివలివా యని నన్నుతి నేలు సేని

వినయ మున్నెఁడు బూబఁ గంబుపదే

మూఁపుడను నన్నుఁ గృష్ణులొకంబు మానెనుతోడ

బూన్పతీలోల సరితిభిల్లరొల.

153

క. బయజయపు వ్రాస్తొరెన్గ! | బయజయపుల నావో! బయజయల!

బయజయ నా కాధిపమాత! | బయజయ నా కాధిపా! బయజయ నావో!

154

వ. ఇట్లనేకి ప్రకారంబులఁ బ్రస్తుతించి తిదనంబుగల.

155

క. తిరుకారుణాంతునిభిభా | మనననగన్న గామభునెత్తికొనియెన్

భరణ్యలొంగుఁ డెఱుఁగ | న్యుభున విశ్రాంతముల్లభిగఁ బాచి. 156

తే. అగయ గదాత్మమాటక లొలకె ములును

ఫాలమున భూతిదేవుడు శ్రీల దనఁ

బసిఁడిపావలు గొడిగి వ్రభివముచలఁ

గప్రభువిడంబు సేయుచుఁ గొతుకమున.

157

సీ. నివి పిక్కటిలఁ బెట్టుకొనిఁ గుల నెడలేదు * భోగ్యులొకముత * పాపముల
 గంతునిసేతిసేమంతిబంకు బంకం * కంకు పట్టి పాప * పంకు లొడ
 దుంబురునాగదాదులఁ దొప్పకొని సేము * గామనశో గేమల * కడంబు నొడ
 వందిమాగధులు చెల్వంది ప్రస్తుతిసేయఁ * శ్రీగ భూదేవు లొకొక్కయె

తే. గమలం బరిచారికలు ముంగలను నొంగుడఁ

బసిఁడితెల్లలజేఁ బరాబరు లొనగ్ప

క. అని పలికి సకలదిశలం | బనివడి చాటింపఁ బనిచి బాగుగ మొగసా
లను గంటువేరిలఁ గట్టిం | చెను జనముకల్లఁ గడువిచిత్రము మీలక. 165

వ. ఇట్లు శపథంబు గావించి దిశలంజాటించినఁ దద్వ్యత్రాంతం బంతయు
విని కృమంబున. 166

సీ. రక్షపాలలు పైఁడికట్టుబెత్తంబులు + శంఖసంఖ్యల మించు శంఖములును
పిడిగంటలును గేకిపించుపుఁ గుంచెలు + ఛత్రముల్ బులితోళ్ళు చామరములు
యోగదండంబులు యోగపట్టెడలును + గండవెండేరము ల్కుండలములు
తనువులభూతిపూతలు కావినస్త్రుము + శ్మైలై నరద్రాక్ష మాలికలును

తే. శ్వేతి శేతనములు రుద్రప్రియలును

బాత్ర మగునట్టిరజతంపుఁ బాత్రికలును

గేలుఁదామరఁ బలువైన శూలములును

మొలక బంగరగిలుకు పావలును గలిగి. 167

సీ. అతుతితవిమలపంచాక్షరీ మంత్రంబు + మించి కోరికఁ బరియించువారు
తలుచుగాకైవకధా రహస్యాగ్రము + ల్నెఱి శిష్యవరుల కేగ్వలచువారు
సారెసారకు నెను శృర్యాయ రుద్రాక్షు + పశుపతయే" యని పల్కుచారు
నడుగడ్డనకుఁ గావాశాదిరవంబులు + చెలఁగించుచును వేడ్క నలరువారు

తే. చిత్రగతుఁ ను గానంబుఁ జేయువారు

సరవితో గద్యపద్యము ల్పరువువారు

నగుచుఁ గోటావళో ట్లొక మొగిని నడుగ

సాగి రానేల యీనినచందమునను. 168

సీ. మల్లయ్య పీరయ్య మఱి విరూపాక్షయ్య + జడముడిబసయ్య శృంగరయ్య
పిడిఘంటుచిక్కయ్య భీమయ్య సోమయ్య + శివయ్య హరిదాంక శేఖరయ్య
మరులయ్య సంగయ్య మార్కండేలింగయ్య + పర్యతనాథయ్య పశుపతయ్య
శరభయ్య రుద్రయ్య కరపాత్రసిద్ధయ్య + శివకంఠయోగయ్య శ్రీగిరయ్య

తే. విశ్వనాథయ్య పీరమోహేశ్వరయ్య

యాదిగాఁ జేరు గల్గి మహాత్ములయిన

జంగమస్వాము లారాజసముఖిమునకు

సరగఁ జనుదెంచి రత్నంక సంభ్రమమున. 169

వ. ఇవ్విధంబునఁ బలుకెంచి స్మరాలుం గాంచి.

170

కా. పీఠా! భూవర! మాకుఁ గాంచనశుగంధేభాంబరాంగోళికా
భూరిస్త్వందనమందితోపన నదృష్టామహా శ్రేణులున్
జేరెం గావునఁ బల్లెలున్ బతువులున్ లెక్కింప కగ్గలు మా
కీరా! కోరిక దీని మీఱ కింక నీవెంతేనియున్ దీరలేక.

171

క. పాలు పెరుఁ గిత్తుగసమునుఁ

జాల ఫలరసముల దేనె శర్కర ఘృతమున్

మే లగుకజ్జలులు నీ

వేళకుఁ జెప్పించగోరి వేగఁ మారున్.

172

మ. అనుచుం గోరినజంగమయ్యలకు నత్యానందబీజమున్
మనుబాధీశ్వరుఁ డ్యవృష్టాద్యవిధులన్ మన్నించుచుం గాంచనా
సనము లెట్టి బహుప్రకారములఁ బూజ ల్పెనీ యుగ్రాంతమున్
ధనిధాన్యాంబరముఖి వస్తువులచేత స్థితి గావించుచున్.

173

క. అడిగినవస్తు వొకింతయుఁ దడచుక యూగంబునగదె తాత్పర్యముతోఁ
గడువడి నొనంగుచు భూపతి ! పువయిన్ బ్రతిపాదగంగా బోధియింపగల్గె.

174

క. జంగలు లెల్ల నచట భు | జంగమరాగాంగదని వెనం గొల్పుచు నో
జంగములై వసియించిరి | బంగరపుచుగంబులందు భాసుగనీలన్.

175

మ. ఈక్రమంబున నద్ధరాధీశుం డతుల్యధగ్ధమాగ్ధప్రచారంబు ప్రియ దినజంగమా
రాధన నేయుచుండె నని నూతుం డెఱింగించిన నైమిశాగ్రస్థమహామును లట
మీఁదికథా వృత్తాంతం బెట్లని యడుగుటయును.

176

ఉ. హగతుసారసీర శరదభ్రానితాకరతారకాంబుడిం
డీరమరాళపార దపటీరవియ్యతి నీసితాభ్రమం
దారసురేంద్ర నాగకలశోతసుధారసమన్విభోజ్యుల
కాగ లనద్విహార ముమకాండవిదార! యుదార! శంకరా!

177

సృష్టి.

చావకామయ్యచిహ్నార! తాళెనీ కో

టీ! వృత్తేభకంఠీగ శ్రోత్రాబిబ్బం

దారకానీరమందాగ! సత్ప్రతా

చాగ! గోరాజసంచార! గోరీశ్వరా!

178

తుగగవ్యసము.

ధరణిధరవరశగణ చిరసుభదాయకా సంగసాముకా

తగణిశశగుచినయన దురితవిదారణా! లగుకొంతా!

పగమపురుష హరిహరమత! పుగభంజనా! మునిగంజనా!

హర! గరభగళ! విమతదనుజభయంకరా! జను శంకరా!

179

గద్య. ఇదిశ్రీమత్కుక్కుటేశ్వర వరప్రసాద లబ్ధ కవితాసామ్రాజ్య
ధురంధర ఘనయశోబంధుర కౌండిన్యగోళి పనితి

కూచిమంచి గంగనామౌత్యపుత్రి బుధజనచి

భేయ తిమ్మయ నామభేయ ప్రణీతం

దైనరాజశేఖరవిలాసం బను

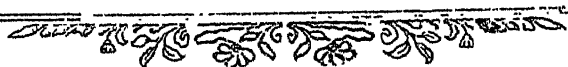
కావ్యంబునందు

ప్రథమాశ్వాసము.

శ్రీ రఘు.

రాజశేకరవిలాసము.

ద్వితీయాశ్వాసము.

శ్రీ రాజశాఖిలాగ్రం

పారగ! సురరాజహాళిభాసురగర్భో

టీరా! హరిగుణిచగణ!

కూర్గాహితమడవిధిల! కున్దు, టులింగా!

1

వ. అవధరింపుము నైమిశాంబుధునహంబుకు నిఖిలపురాణవ్యాఖ్యాన పభ్యాకుం
దగు నూశుం డిట్లునియ. అట్లు నింతాంబంగమా రంభనదీక్షితుండ్ల యాగమావ
ల్లభుండు వర్తించుచున్న సును నుమున నొక్క నాడు.

2

సీ. కున మైనతనుకాంతిం గనుం గొన్నచో నెం • ద్భిన్నమనఁగాఁక కేకడలి హారు
బొడవైనజడలదీప్తిలు సాంద్రీభుగబాల • జలజాన్తునుదులనోఁ జరిమినేయ
నిండుచందురుఁ బోలునిటలభాగంబున • గన్యుభస్మత్రీపుండ్రంబు మలఁగుం
బరమానవశమున బల్కుననీనిపంతి • గళనవంబునకు గాగంబు గుంపు

గీ. మండితం బ్రవనండుకమండలువులు

నలరుపటికంఘసరులు నృగాజినంబు

గర్జి యరుదెంతె నమ్మగో కాంశుకడకు

భూరిలీలాప్రచారండు నారదుండు.

3

ఉ. వచ్చు టుటింగి మానిజనవద్య నెనుగొన నేగి మొక్కిల్లతో

ప్రచ్చి యనగర్వగత్తురుతిదీపితమునందు నుంచి తా

హెచ్చుగ నగ్నసాద్యవిధు లిచ్చి కడు నివృతించి భిక్షతో

నచ్చకుం ద్యనాతిక భగాధిపుఁ డిట్లు పల్కె... నేర్పునతో.

4

చ. మునిగ! స్వలోకములముఖ్యుడ పీత్యగభ శిష్యాగ్రం

జనితగుణప్ర కాశుడవు సంతతిపుష్కలంబు మద్భవం

బున కీపు డిట్లు రాఁ గనుట భూరిగుంబుల కెల్ల దానరిం

బనునిభోగ భూగ్యవిభవాతిశయంబుల కెల్ల మూలముతో.

5

క. అనఘ! మిముఁబోటిపుణ్యులఁ | గనుఁ గొనుభాగ్యంబు మాకుఁ గల్గుటయెల్లఁ
ఘనమగునిధిఁ గాంచినవే | దనుఁ బోలుటగానె తలపఁ చాపసముగి! 6

సీ. అనవుడుఁ గలహభోజనుఁడు సర్వంసహః * వరున కెట్లని పల్కె- వలసమీఱ
రాజాధిరాజ! యోగమణీయగతిరాజ! * రాజశేఖరపదాం భోజమగ్నప!
యాచకామరభూజ! హరిదత్తనిభతేజ! * కాంచనాచలప్రభృత కలితశృంగ!
పండిలిజనకేయ! భల్లాణరాయ! నీ * సరివారులేరు ముజ్జగములందు

తే. నడుగునయ్యలకల్ల లేదనక యాయఁ

జాలినా వెదియెన నీచరితమునకు

సంతసం బయ్యె నీపుణ్యమింతయంత

యనుచు వస్థింపఁ దరమె యయ్యజునక్షేన. 7

క. కొట్టితివి రిపులఁ జోగులఁ | జట్టితివి మహేశ్వరాంధ్రు! పంకేరుహముల్
పుట్టితివి వంశమణితై | కట్టితి వర్ణులకు నొసఁగుఘనమగు బిరుదుకా. 8

క. వచ్చితి నీనుఁ గనుఁగొనుటకు | మెచ్చితి నీనుగుణములకు మే ల్భరి యిటు నీ
విచ్చిన యగ్నవలకుఁ గడు | మెచ్చుగఁ బరితోష మయ్యె నివో చుదికిన్. 9

తే. పార్థివోత్తమ! నిశ్చలభక్తితోడ

నిందురే భావతంను గిరీశు నీకుఁ

గోరి సతతంబుఁ బూజించుధీరమతుల

కనఁగ నిహపగసౌఖ్యంబు లందఁ గలుగు. 10

సీ. ఫణిహారునకుఁ బ్రదక్షిణము గావించుట * జేవాదిజేవునిఁ దెలిసిగొనుట
చంద్రశేఖరపదాబ్జంబు లర్పించుట * తవిలి శంభునిచరిత్రములు వినుట
పురదైత్యహరుని సేర్పునఁ బ్రస్తుతించుట * భగ్గనిదివ్యరూపంబుఁ గనుట
ధరఁ జాగి పార్వతీభవునకు మ్రొక్కుట * నెఱి నీకుఁ దనయందు నిల్పిగొనుట

గీ. వలయుజువ్వె నృపాల! పావనతమిల

నీగవుగా నీశ్వరుని నాశ్రయించువారి

కంఠిప్రదీపాస్తకగ్జజహ్నగనేత్ర

శీర్షహృదయంబు లలగు విశేషముగను. 11

సీ. వివదయ్య! శితికంఠు దనెదనిక్షేపంబు * గురువృషాంజనముప గోరకాంచి
హృదయపీఠికయందుఁ బదిలంబుఁ గావించియదె జగత్కాణం గని తలంచి
గరిమమీలుగఁ దదేకధ్యానమున నుండి కడిగి మద్వ్యతిస్కరుల దిశిమి

చారుశంభుక ధానుధానం బాసాను * సమశ్చ భక్తివైభవముఁ గంది

తే. వాచదేవాస్వకంధే భవనము గాఁగ

నానగ ముద్ధవహుఁటిలి నుంతు మోసఁగి

చులర నిశాపక సోభింబు లంగవలయు

నుసొతుముద్ధవహుతి పునమానవుండు.

12

మ. పుగళిన్వృంధిపగానపిండయాభిభూబావిధానోల్లస

ద్యోమూర్ఖులవచనముఁ గ్రహియకనగా వ్రాసెంబువేర గాక యె

ననవాక్కుఁ బ్రసన్న! యుంచిమాడ భువి సన్యాసు క్రియాలు క్షణ

స్థలస్థాననితాంతభూతికలున్ భావ్యంశోభము ల్వాంఛు నే.

13

తే. విను మిలాభిశ! కడు సమవేకులయాని

నగు తెలుంగును గాక శంకరునివలటి

భక్తిలోకాభిగమ్యమిచ్చి నలయ

యవ మెరియడం గలఁడెవిత్తుమున నగయ.

14

క. నదువులు పెక్కులు సేర్పముఁచుని మృగం దెట్లు లభివునుపిమ్మ రెలుంగుఁ

వదలక విద్యలు సేర్పయుం * బడపడి సంకయ ముద్ధవృత్తిఁ గను నే?

15

మ. బలభిష్కృతినుతీప్తిభావసంకుంభజ్వలపాదద్యయఁ

బలవద్వృత్తి నిశానరానిబడగ తృప్తియొక ఫణింగ్రంథిగుఁ

నలివాఁజ్జెందకృతానలోచన మువర్ణగృహివగోదంధానిం

గూర్చియెక్కు నునునిం గుచుం బలియ శిష్యులొక పాఠ్యాగరిజ్?

16

మ. ముత్త సేయూ బలభిగ దుంచువోర భాద్యులుగా నెయ్యడం

గర్భం బువ్వనదు బలలుల వడిం గాల్పంగఁ గా నెవ్వనం

బాఁచుం నువ్వుకలంకుం బూచి దుచుతో నెలకొనెన్మోక్షమున

పలకలించియట్టితలభునిప్రతాపం బన్న సామాన్యమే?

17

క. నెట్టి దానదేశవృత్తుల * పరిమాణం మృగం దెట్టివయం బ్రతికించి యనున

గర్భం బుచించిశంభుని * లగతిం బయిచునె న్ననఁ బానసే భోగడన ?

18

క. పల్లభులందు గా నని కడు * గర్వంబునఁ బలునచున్న కవలబాహువం

గీర్వాణాల్లెన్నఁ దులిచిన * తల్పనిగికిసం మోటుంగళకృమ పుత్రమా?

19

మ. హరిజంబురసిరలచిముఖ్య లగు దేవానీకముం గూర్చి శం

కనునిం నిల్వక దేహం దెవ్వనముం గాఁ గాచించుచున్నఁడె న

గ్గళశ్చిత్తంతు వానిం బట్టి శివముజ్జంబిండించి గీర్వాణు లం

దలించి గొట్టి నెట్టితల్పనియ మేతన్మాత్రామేభూవరా!

20

తరళ. ముగల తేరికి నల్వరా కతివోద్యనీలఁ బలంగు న

పూరము లొక్కట శరముఖంబునఁ బూని యేసి బంగలు 21

దరముమీఱఁగఁ బ్రోచి నట్టిను నామయూభిషికిని

దరమె సన్నతినేయ నింతయు ధూళి నన నరస్వరా!

21

సీ. మహిమమీఱఁగ సర్వసంతృప్తిరాట్టనఁ బొల్పు + గాయఁబ్రొక్క వ్యాధు నాననండు

కనుదమ్మిఁ బూజింపఁ నైతుభాగాతికిఁ + నిరముగాఁ జక్క నేదోపుఁ డెప్పు

బ్రహ్మాద్యభిలంఘనపరిపాలఁ డౌటచేఁ + బతువతి నాను పొప్పిభున కలగు

కుత్తి “యేక ఏన రుద్రోన ద్దగతీను” యని + చనిశంబు నేచాని నభివృత్తిండు

తే. నట్టిగిరిజేసుఁ డభిలేకుఁ డభునినానుఁ

దార్తరత్నాధురీణుఁ డగొడిమూర్తి

గదళగళుఁ డొక్కయఁడ కాక కలఁగ ముఖయు

దైవమెందైనఁబరికింప భగవీశాధి!

22

ఉ. చీమ మసీరుహగ్నిములఁ జేరి ఫలంబులపాఁ మెంతయుం

ప్రేమ భుజించునీతిఁ గడుఁ బ్రదయొడదో గలయున్పుఁ మేఁద్రీకుం

దా మెసఁగంగ నేర్చు? విదితంబుగ నిశ్చలుఁ డైనభిక్షున

ట్లామినువాఁకతొల్పువిధ మబ్బభవుండు నెలుంగ నేర్చునే?

23

ఉ. తొల్లి గుణాధ్యుఁ డైనచింతొండఁడు వేడ్కను నైలంగాల్పునా

వల్లభుఁ గొల్చి యాత్మజుని వంచనలేక వధించి భిక్షగం

జిల్లఁగఁ బాక మగ్నముచేసి నిగంతకీర్తియందుఁడ

యెల్లజగజ్జనం బెఱుంగ నీశ్వరసత్కృపఁ జెందఁడే శిష్య?

24

క. కావున నీ వశ్చేఱఁగన + భావజనుదహుని చగణపద్మంబులు స

ధూవమునఁ గొల్పు మిఁక నా + జేవుండు కనుశించి యుసఁగునన్యపదంబుల 25

వ. అనుటయు ముసీంద్రుఁ కు నరేంద్రుం డిట్లునియ.

26

సీ. తాపసోత్తమ! ధరాధరకన్య కాధీకుఁ + డనిశంబు చొంగలిగునిభద్రమున

జగదుద్భవస్థితిసంహారకయఁడును + సకలభూతాంతరస్థాయి నుగుచుఁ

గర్తయు భోక్తయు గణాంతంప దానయు + వర్ణించుగా “గిట్లు నేట్లు గొంగులు?

కావున నద్దేవుకరుణాకటాక్ష వి + త్తణముచే వ్రతమెట్లు జరుగఁగలదా?

తే. కాక మముబోంట్లు కిది పూనఁగాఁదగంబి?

యనుచువివయంబుమీఱ మేలైనయట్టి

కట్టము లొసంగుటయు మాని కౌతుకంబు

నుదిని వైవాగ వికసితవదను డగుచు.

27

క. వీణీయమతిఁ గూర్చి జగఁ * త్ప్రాణాశనభరునిమహిమఁ బాడఁగ విని భ
ల్లాబుఁడు మదిఁ జొక్కుచు గీ * గ్వబుమునీంద్రుని నుతించె గభసముతోడకా. 28

వ. ఇవ్విధంబున నాగండుం డవ్వసుంధరావల్లభుం డొసంగుపూజలఁగైకొని యనే
కాశీగృహనంబు లొసంగి యతినిచేత నాబ్జ వడసి తదవృత్తాంతం బ్రీత్యగుని కెఱింగించు
వాడై చనుమఁ దనమనంబున.

29

సీ. లిఖివలనొక మంచివినివమించినసొమ్ము * సొగసినసిగఁపువ్వు తొగల శీఁడు
పాలుపుగుల్మి నగూలఁగోతు చొక్క-పుజక్కి... * శరఁగు సేనిలోలు పట్టునాలు
తెలివక్కిబలు శొతుతలపునక్కి పశ్చింబు * బొగ్గవయ్యవ్వసం బోగిగంబు
వణఁగుబ్బలిపట్టి వలపులగూల్లులు మొగములొలిటిమేటి ముద్దుగొడుగు

తే. సవవిఁ జక్కులయొకిమొడు సంగడిఁడు

పసిఁడిచల పిల్లుపెన్నుండు పొసఁగునమ్ము

కడలిన్ నసామునారియుఁ గుడమిశేరు

గాఁగఁ జలువ"ండుముక్క...ంటిఁ గాంతునుదిని.

30

వ. అని మహేశ్వరధ్యానంబు నేయుదు.

31

చ. చని కనియున్ని లింపమునిసంతతభవ్యయశోవిశాలముకా

సనక సనందనప్రముఖసాధుగణస్థలిమూలమున్నసా

నాతగసాను శేషపరభక్తికిన్ గకంబుకంభగీ

జన్మగుణానందాగ్రభజంబుజాలము వ్యేత్యలమకా.

32

సీ. ప్రకటితమకాకాగ్నేయవిద్యోతాన * నామాదవగభృత్తోచుదవము

భూనిగంబునాగ్నేయోద్భవీలాలాళ * గీర్వాణకామినీ గీతగవము

చారుమాంసపుష్పా తోగుతరాదేవ * గీర్వాణకామినీ ప్రకీర్తనము

సదమలవగంభగీ సందోహసంగూఢ * మానితిగూర్హయనూసగవము

తే. సతతగంగాశగం సంతతిబలుక

చక్రసాగరసమాంసాదశతునిగవము

హక్కుటం తెలంగు మిగులఁ గన్గత్సవముగ

సుగువిగంధన యుత్మహి భగమునందు.

33

చ. గుణగుణ పద్మరాగమఁడుకూటతటంబులఁ గిరిడనేయు స

త్య-రినికంబు లాప్రకటకాంతంబులఁ జెంది వసింపఁ దుమ్మెద

అగ్రగున వానినూత్న మదసౌగంధశీలల శేరి నిర్మయం

దేహింకకయుండు ద్విచక్రగుమ నెంతయు నబ్బునపాటునోడుతిను.

ఉ. చందురుడాలచప్పపుజాయల గిన్నెగవంపకు ల్గడు

బారిదుగ నాళిమలబులను బుష్పశ్రీముఖముశీలి చేలి తా

గుండుగు చేలును బవలు నత్తుతులంగళిగన్నభాంకును

గప్పందముల న్మణు ల్లజగి పెంపలగం జయింజిల్ల నగ్గిరిక.

35

సీ. కొదవసింగములతోఁ గదిసి మేలములాడుఁ ఁ నేనుమ నున్నట్టివాణములు

వాడిమేకంబులఁ గూడి వేకుకతోడఁ ఁ గ్రీడించుఁ భోగ్యులై తేడిములు

పేర్పితో బావుగుల్లిలుల మెల్లనఁ సయ్యాట లాడు మూవక నఁబులు

గారవం బలరాగఁ గా కెనుబోగులఁ జేరి వీలల నుండు వాగువములు

తే. శిలువలును ముంగిలుచాలఁ జెలిమిసేయుఁ

దగబులెప్పుడతోడేళ్ళఁ దగిలియుండు

బగ లొకింతయు నెఱుంగ కిప్పున్వలెమునఁ

దుహినకరశేఖరునిమహానుహిమఁజేసి.

36

మ. కమనీయామలతోయ సంచుతములొ కాసాదగాబంబు లల

దము నూత నిస్సలసిల్లుచుండుఁ బొగిడొందగ నప్పగి శేతలముల

గునుదేంటిపరపద్మహల్లకలసత్కూర్కొండజగ్గిహన

కృమచావ్యాళకుళీరహంసబకగోకన్తగ్గనధామంబులై.

37

చ. ఘనమగు పోకమాక్రితులును గాంతినిఁ జెన్న గుచ్చి గుచ్చెలు

బనసలు వాగిశేళములు సాంబులు స్వనభామృతసాలగం

దంములు సాదజాములు దాడిమము లున్నవిన్న లానిగా

దనయనశేకభూజములు తన్మృగశేసనిపలు ముఖం.

38

వ. నుతియును.

చ. సకలివిప్రశ్రము ల్పొక్కిరింపలక గరిమియును స్వరీంప నిం

చుకకుకనామ మబ్బురునె నొంపుగ మాకు నునంబుఁ శాళిగ

కుకిము లటంచు నెంతయును జూడఁగ నోన్వక తిమ్మల బల్లముల

కుకములు పల్క నం దతులశోభల గిగుహలొకలాముల.

40

చ. సకలనుమంబులం దుణుముశంభున కెన్నోరించి వానివూ

జకు వెలి యెనగేదఁగిని సమృత్తి నుండు నటంచు పుట్టచగ

పకములు పూన్కితోడ నుధుపమ్మలఁ బూరిం గోలుఁజేసిన

యక యటుగానివో మధుకరావళి సేసిన దేమి వానిశిఖ?

41

తే. మండుకొని గండుతు మ్మెదపిండు నిండి
యుండ గన్నులపండువై బొందుమల్లె
పాద లలరు నందు హరిరత్నములు ఘటించి
నెఱినిడినముత్తయంపురబందిరుసంగ.

42

చ. మరుచిరపల్లవప్రకటచాతలతాస్థితీకోకిలావళు
ల్వరసం జెలంగు మాధవుడను వావిరి నవ్వనలక్ష్మి కెంతయుకొ
గ్గులుగుగం బ్రేచుతోడుతను గూర్చి యొసంగినశోణినీరజ
స్ఫుగదసిలోత్పలైఘములం బొల్పుగుమాలికలో యసంగడుక.

చగడ. నుఱియుం గివురించు నెలమావులను రావులను

బారిపొరినివిలసిల్లు పూవులను దావునను
సోలయుమను హరుతగ్గునములం లీనముల
దలరునిందిందిరవిశానముల గానముల
వారూఢఫలగసాహాగముల బీరములం
గరి పోలుపారుమదగీగముల వాగములం
బగలు రేయలతాగ్రిభాగములభోగములం
బొగ రక్తి కూయుపికపూగముల రాగముల
మాటికినిబాదరిండ్ల మాటులనునీటులను
గుంటములంబులగుసుర కోటులనుబోటులను
దానకము లైనమందారముల తీగముల
మానైనపుడొడిగుమగములపూగముల
మరిగి విగ్ధాభగతుమరికల పేరికల
సగసగతి నలరాహశాంకల కోరికల
విరిపినిగొలుగ నెపుడు వేదములనాదముః
ముగ ముమునిజనులస మ్రోదముల వాదముల
నానముప్పసంతతానందముల వేదందములం
బ్రియలీలడగుకధుంబృందముల చందముల
బలమైనపూండేనెవానలను గోవలను
బెలంగి తడియునిలింపనేనలను శానలను
దొంగదైవధునసారతరువులను బొరువులను
దిగమైనవలచదురు తెరువులను విరువులను
నెఱిఁబూచునంగెంగి నీడలను వాడలను

మీరగిరిమాల అనందగ నానాకీకాకగోమలం భూటేణ పచ్చికపట్టులును, పచ్చికపట్టుల దట్టారణ్యే నుకటతప్రేనదలల భోసిల్లు వడ్డెగిరియల చలంపు నవలను నింబ్రేగోపలములును గలిగి విలంబమాన్దలముం భోతినిగతికవారిధో రాకగల్గుచు, నుచుత్తల గమయముంభోతి సమంబితనీలకంఠ శబ్దార్ధ, దివ్యభూ నమోత్తయిం భోతి వికసితను నునోమున్నట్టి, యుత్తి స్వరూపం గొనగా గదం బునను గిమయి వూక్తి భుగయివ.

46

చి. గొలబడుల బద్దెముల పోవలు కోవలు కంఠిర చురగా పుష్కరిణి

అక్షరములును వాటి విధుల భిన్నతమునందుగలవిశేషములును

37. ಉದಾಹರಣೆ: ಕೆಲವು ವಸ್ತುಗಳನ್ನು ಗಮನಿಸಿ. ಅವುಗಳಲ್ಲಿ ಯಾವವು ವಿದ್ಯುತ್‌ಚಾಲಿತವಾಗಿವೆ ಮತ್ತು ಯಾವವು ಅಲ್ಲ?

గ్నాత వసింప నాచూ సోమ్యమచూ బలగాను నొక్కడక్క.

17

సీ. ఉత్తరగిరినిలముదముక్కెగురు లలుకార * సోద్రువు మొగవ్వు గాన నుతియ

శ్రీల వివాహ రహస్యము లోలము లుచితము ♦ సమస్తము నిరీక్షించుచు ఉన్నప్పుడు

బలిన వాడొకడు కొంతసేపు గాత్రము + చంద్రమునకు పోయి బుధునిచే

గోపాల్ గుప్తా చంద్రవర్మః ॥ వీరనామ నామ స్మరణేన ॥

ಶ್ರೀ. ಮಹಾಶಯ ಸಂಗ್ರಹಣೆಗೆ ದೈವದಾಯಕ

ಶ್ರೀಮಹಾಲಾ ನನಿ ತಲಃ ದಿ ನಿತ್ಯಕುಂಭಮುನಃ

యూనియన్ డిగ్రీ అలవాటు నష్టమున

కల్యాణ హేతుబద్ధమగునోక, పరిమొసంగు.

18

శ. ముగ్గురు సమంధ ముగ్గురు పొదబ్బులంద నిష్కరింపై గంధనాననంతవృద్ధయార

వి.గో.వి.వి. పరిశోధనా సంస్థ, విశాఖపట్నం, ఆంధ్రప్రదేశ్, భారతదేశం.

[illegible]

ಮಹಾರಾಜನು ಹೇಳಿದಂತೆ ಇವುಗಳನ್ನು ಒಳಗೊಂಡು

48

ಶಿ. - ಈ ಕೃತಿಗಳ ರಚನೆಯು : ೧. (ಪ್ರಾರಂಭ) ೨. (ಪ್ರಾರಂಭ) ೩. (ಪ್ರಾರಂಭ) ೪. (ಪ್ರಾರಂಭ) ೫. (ಪ್ರಾರಂಭ)

[illegible][illegible]

వీరభద్రుని) తీరమలక పుష్పా గాన పాటించి * జంతు సత్త్వమును వసావు నయిన పరి

శ్రీ సత్యనాథస్వామిశాస్త్రి శాస్త్రిమాతృ

అంబేద్కర్ ఇంకా గొప్ప అంశం గానీ

આ.વ.સ.નં. ૧૫૭૧/૧૯૭૧ ના આદેશ મુજબ

సమయి సమయములు భిన్నములు.

50

१. वृद्धि वृद्धि वृद्धि.

51

సీ. గొనికొని “సశవ ఏకోదేవ” యంచును ♦ సరవిత్తోఁ బల్కి-దుశారి కలును
 దత్తవీరిని “శివా త్వరతరంనాస్తి” యం ♦ చాడెనుచుద మరాళావళియును
 “హర వాసుదేవ మహాదేవ” యని భక్తిఁ ♦ గీర్తింపునురాజకీరములును
 “భర్త శంకర పరబ్రహ్మ త్రినేత్ర” యం ♦ చారయఁ గోరుచుయూరతతులు
 తే. నభవభూతేశహరివిరించ్యర్చితాంఘ్రి ♦ పంకరుహయుగ్మయని గోపగభృతములు
 గలిగి యభినవంశృంగారగరిమఁ దసరి ♦ నుమితగతి నొప్పుశశిమాళిమందిగంబు 52
 క. అద్వివృధామ మెంతయు, ♦ సుద్ధామతః జొచ్చి యందు న్నాఁ చెంగటఁ దా
 నుద్దీపితమణిమయ మగు, ♦ గద్దయపై సౌఖ్యలీలఁ గదిసినవానికా. 53

సీ. ఘనరత్న రజన కాంచనభూషణవ్రాత ♦ సతతవిలాసయశస్సమేత
 నిజభక్తలొకమానితకల్పభూజాత ♦ భూరి కారుణ్యః స్ఫురితచరిత
 మహిమ దానవగర్వచుర్దనవిఖ్యాతి ♦ మునితాప్నోజనముదితగీత
 కమనీయతరంగిణ్యకరభృశకుకపోత ♦ వితతకటాక్షసోమితవిధాత
 తే. బుధజనవ్రాత కేలభువనమాత ♦ మగు సహానితనగబాత నమితపూత
 నభినవానందబంధురస్వాంతుఁ డగుచు, ♦ గనియెసుగమాని కన్నులకల్పవ్రదీగ. 54

సీ. సర్వగీర్వాణ ప్రచయసమర్చితదివ్య ♦ చరణారవింద యేహరిణసేప్రి
 హరహీరపటీరతారకాహిమచారు ♦ కీర్తివిస్తార యేకీరవాణి
 సతతమానితదానజనగృహంగణనవ్య ♦ కల్పభూజాత యేకంజుకంఠ
 నమరారిసందోహసంహార కరల స ♦ ద్విక్రమోల్లాస యేవిధునిభాస్య

తే. చిరతరైశ్వర్యయుక్త యేచిగురుభోజి ♦ విమలసౌందర్యమాన్తి యేర్పిగదఁగూఁ
 భూరికారుణ్యచిత్త యేపుష్పగంధి, ♦ యట్టిశ్యామి నతిశక్తిఁ భీమతింబు 55
 మ. ముగరానార్చిత హృదపద్మయుగళి! నూరిన్స వానందినీ!

శరదిందుప్రీతిమానసుందరముఖి! చంచల్కుగం గీతఁజీ!
 పరదై తేయభయంకరీ! శివకగి బ్రహ్మాండభాండోదగి!
 దురితవ్రాతలసన్మంతంగజహరీ! దుగ్ధా! జగత్పావనీ!.

56

తోటకవృక్షము. జయ శాంకరి భూరియాశస్సునితా!,
 జయ సగ్వరప్రదసానుతా!
 జయ సంతతపావనీ! శర్వరతా!,
 జయచంద్రధరప్రియ! శైలసుతా!

57

చ. అని విసుతించుచున్నఁ గని యంబిక యిట్లును నోమునీంద్ర! నీ
 వెనయఁగ నెందు నుండి యిటు కిప్పుడు రాక జగంబులందు స

జ్ఞులు లగువారివాగ్దలు నిజరియిగ వేగ నెఱుంగఁబల్కువే
యనపుడు నాగదుండు వినయంబునఁజెప్పఁదొడఁగఁబొంగుచుకొ.

58

ను. విను శంఖాణి! యశేషలోకములు నే శిక్షించితింగాని ధా
త్రిని మధ్వులగ్గుడుశంభుభక్తినియతిం దీపించుచున్న శక్తిసం
జనితానందము నొంది గంను నొకయాశ్చర్యంబుఁ గన్గొంటి నో
జననీ! సత్కృపఁ జిత్తిగింపు నది విస్మయంబుఁగాఁ దల్పెనక.

59

నీ. ఘనత మొఱుగఁ సింధుకటకం బనఁగనొప్పు + పుగవర మొక్కటి భగణియందు
నప్పట్టణం బేలు నమితికృపాస్వాంతుఁ + దగ్గవంశజుఁడు భర్మావ్రాగ్ధిరుఁ
డనుదిసఁజేవప్రతాపాగళింతుండు + భల్లాణుఁ డనురాజు భక్తిమిగుల
నడుగనిబంగాన కలరఁగా నొట్టగు + నడిగిన లేదన్న నదియే తనకు

శే. నని నిశలనెల్లఁ గాటించి యగ్నుతిముగఁ + దనకుమొసాల నందంబుఁ దనరగంబు
వేలఁ గట్టించె నెంతయు వేడ్కఁ తోడ + నెట్టివేడిన నెఱుల కిచ్చుచుండు. 60

గీ. మొఱుగఁ జెప్పుడైన శివనామమంత్రిజపము + వెలవఁ జేదన నెఱులు వేడుటకును
బలవఁ డరిసంఘములకు సంకరమునందు + గిరిశపదభక్తినిరతుండు నరవరుండు. 61

క. గోప మన్నికన లేద + గోకొపహనిగతప్రతాపుఁ డొగి నీతనికిం
గోప నని తలఁచి కాత్రివ + భువతు లగుదురు తమదుపుగవరములకుకొ.

62

గీ. అద్భుతాగ్రీహన రిసన్నుద్ధి యశని + భక్తిమార్గంబు భామగయున్గఁ దెలిసి
మోతఁ నొకిరింప నుద్విజిఁ బ్రాకటయు + సమదిపికవఁగి! శంఖాణి! జలజపాణి! 63

ఉ. నాపుడు శివుని మునినాగునిపల్కుల కాత్రిలోన నెం
నో వెఱుగింది సంతసముతో నపు డాతని వీను కాల్పి భి
క్తివతిఁ బోయిమతత్పర నందముమీఱఁ బరమోదహాక్షి గూ
భానజగద్వభిరజమనిపాలికి శివుమ యేగి యిట్లనుకొ.

64

నీ. జయ జయ ఫణిహర! సర్వలోకాధాగ! + జయ జయ నా చాప! శశికలాప!
జయ భక్తముగధూజ! సంతోషోబ్ధులతేజ! + జయ మహాన్నతశవ! సాధుపాణి!
జయ మానిజనపాల! సామగానపిలోల! + జయ చక్రధగబాణ! శివభిక్షూ!
జయ చారుదిగవహ! సామజాజనవాస! + జయ ధర్మస్తుతిపాత్రి! సత్పవిత్ర!

తే. జయ జయమరపముఖ్యనిగ్ధగకదంబ + భగ్గమకుటాగ్రసుఖజిత ప్రకటనూత్న
చిత్రగిక్ష్మప్రభావిభాసితమదివ్య + చరణపద్మద్వయోల్లాస! జయ మహేశ! 65

వనమయూరవృత్తము. సామజహరా! హరి! తుసాగరభూషా!

కామిఫలపరిదా! జగద్వికారేషా!

తామరససంభవమతా! గగనశీలా!

నీమహిమ లేఁ బొగడనేయ నె గిగివా!

66

క. జగములు వడిఁ బుట్టింపను + దగ సంగక్షింప నణఁప ద్రవమ వని ని

నొగడునుగాదు ముదంబున + నిగమంబులు దేవ దేవ! నీలగిగివా!

67

క. అరయ నొకవర్త విని మీ + కటిఁగింపఁగ వచ్చితి నిపు దెగితము వేడ్కఁ

బరిపాటిఁ జిత్తిగంపుము + పగమేళా! నగనివేళ! భవ్యవిలాసా!

68

క. హెచ్చుగ గొల్చినవారికి + మెచ్చుగ వర్ధిల్ల నయిన మిగులం గృహతో

నిచ్చును మైనదేవుడ + వచ్చుగ నినుఁ బొగడఁ దగమె ముప్పిగిల్లనజ్ఞా.

69

సీ. దంటయై యొకఁడు నేత్రమున నిశ్శూళించె + పంట నొక్కఁడు గొట్టి బొప్పి లేక

యింట గావలియుంచె నిరవుగా నిన్నొక్కఁడు + జూంటిగా దండఁబ్రేస్తాకఁడు గినిసి

కంటకంబుల తోకటఁగ్రుమ్మె నొక్కఁడు + కుంటననిన్నుంపెఁ గోర్క-నొకఁడు

గొంటితనమున తాల్గొని తొప్పె నొకఁడు ని + నొచ్చింటిగ వలిఁజేసె నొకఁడుతూని

తే. మతియు నిటమోడ నద్భుతకరముగాఁగ + నొక్క-భక్తుండుధాత్రినై నిక్కముగను

నిన్నుఁగొల్పుచునున్నాఁడుచెన్నమీఁ + నతనిమహిమనుసరిఁగింతునభివ! వినుము 70

క. సెటిసింధుకటక మనియెడు + పురి యేలుప్పసాఁజ డమితపు.వృండు లగ నీ

శ్వరభక్తుఁడు భల్లాణం + దగఁబఁగ సతతంబు గాఁదమాన్వ! పరుండ.

71

చ. అడుగకయున్న జంఁమున కారయ నొప్పిగుఁ గోర్క. మీఁదగా

నడిగిన నియ్యకున్నయెడ నట్లే యగుం దన కలమఁ బల్కి తా

నెడతెగ కెద్దియైన వడి నిచ్చుచు గర్వముతోడ నున్నవాఁ

డుదుపతిసత్కిరీటు! కమలాదగవ్రాజిత! భక్త మస్మలా!

72

గీ. అతనిపట్టణమునకు నీ ఐదుగుడెంచి + సగవిఁ దృప్తిమాన్గంబు లగసి మాచి

రమ్ము వేతగ నని గిరిరాజపుత్రి + పల్క.టయు మోదముననుండ భక్తుడవుడు 73

క. అద్భుతము నొంద నేటికి + మద్భుత్వమబాడ తలఁపఁగ మదవతి! సుగమీ

జోద్భవహరిజంభాసుర + జిద్భగింద్రులకుఁ దగమిగి దిగతిగయున్దె.

74

క. నాకన్న సధికు లెన్నగ + లోకానీకంబు లెల్ల లోకానీకంబులక

కోకస్తని! మద్దాసులు + చేకొని యెటులాడుచున్నఁ జెల్లుం జామియా!

75

ఉ. నిక్కముఁ దెల్పెద నివసము నీరజనేత్ర! విధాతకీనియుం

జిక్కనొకింత భక్తునికిఁ జిక్కినవృత్తి నట్లు లాటచే

మిక్కిలి భక్తిగ్రాహిణి గొలిచి మాత్రీ నరుండు విధూశపాపుండ్రై
పెక్కువిధంబుల న్మహిని చేర్చి వహించు నుదగ్రీలలంక.

76

తే. అశ్వమేధాదిగూగంబులైన భేను, * భూపరత్వేభవాయుశులాపురుషశకట
ముఖ్యదానంబులైన నోమోహనాంగి, * సరవి మద్భక్తి క్రింతైనసరియో? చెపుమ!. 77

క. అగ్నినవో విధివైనం, * దలం దుగ్రింతు విజంబు మీఱ దయచేసినచో
దలం దాల్చు నెపుడు వేడుక, * లలర గురుగోపివైన నంబుజసేతా! 78

క. కింటికి కౌప్పనలె వ్యా, * ల్లంకిరొ! మద్భక్తవరుని గాచుకొలుకు పె
స్వంతం దిరుగుదు నెప్పుడు, * వింటే! చర్చింప నికన నేయేమిటికె. 79

ఉ. కావున నీదువాక్యమును గాదన కిప్పుడ యేగుదెంచి త
ద్యునదుభిక్తి చూచుటకుఁ గోడ్కొని శిష్యముగాఁగ వస్తు ని
చోపకవర్ణము ల్లాంబ శోభనలీల వసింపు మింపుగో
నీ వని పశ్చి- యనిగ్రుతు నెన్నది సమ్మతిచేసి యంతటకె. 80

తే. వారినురేశజ్ఞసంగభవాద్యుచగవరుల, * వేడ్క మీఱంగ నప్పుడే వీడుకొలిపి
కొలుపు చాలించి వేవేగ నిలకుడ్కి, * తనర భల్లూబావీటికిఁ బనుచునుండె. 81

క. చెనిచెని కనె. శివుఁ డొకచో, * ఘనతరకల్లోలమాలికాతరి భాసి
నిద్దనకయిపోగాఁగ ద్రిభు, * వనదురితవివాహి వృగులవలనారాకె. 82

సీ. వేణువలలోదంచ దేలాలతాగ్రాగి * హేలావిలోలాలికాలకంబు
భుంధిల్లి, హేమాంధకుగ భీనపగ్గారి * కుంభీరసంగంభబృంధిలంబు
నంగున్నవలొక్కంబుఁ బంపగావలికి * శృంగారతాంభోనలంకలము
భూరిపి కానపలచానాధాధా * వాగచాయతనప్రసీదభుమి

తే. గలిగిలంబుమిథునలిమింగిలకొన, * చలనమకెక్కుటికృతగురువజరంక
భగవద్గురుకుమరకుంభీరకున్ద, * శంఖవరగర్భియగు మాసాగంబు. 83

స. పరిణామంబుల న్మమచుసామిగి నీకు నిసం జూసంగనే
ప్రకటితలీల నంచు నలపాల,డలి నిగ్గనెంచి తాఁ బురాం
నగునకుఁ కాన్క- లిక్యవ ముదంబునఁ బుష్టియధాసమత్కరం
నాగో యను నొప్పు ఫేతని ముప్పున న్జులగానీ సంతయుకె. 84

లయగ్రాహి. ఇమ్ము లగుఘోర తరవమ్ములు

మృదంగనిదమ్ములుగ నందబచయమ్ముల రుతమ్ముల

గ్రమ్ముకొని గీతపుగవమ్ములుగ సారకు

జ్ఞవమ్ములభవనో భువనమ్ములుగ మోయక

నెమ్మి యలరార నటనమ్ము లానరించు
నలకొమ్మలా యనంగఁ జేలువమ్ముక నకూపా
రమ్మునఁ జలంగునిరతమ్మును విలాసగతిఁ
దిగ్మృదుచు వీచిక లొక్కుమ్మడినిఁ జూడన్.

చ. సలలితసూత్నరత్నమయనైకతము ల్విలసిల్లు నచ్చక్షుల
గలితబలాకబాలము లఖండగతి స్వసియింపఁ జాల ని
మ్ముల మణిమేఖలాఘటితముం బరిశుద్ధనవీనిచేలముం
గలజలకాక్షి చొక్కఘని గారపుగొప్పపిఱుండులో యపకా. 86

ఉ. జాలరుపువ్వుఁబోలులు వెసం దనులి త్తరినాలుఁగన్నులం
బోలిక చేసియో యనఁగఁ బూనికె పాలి కిందుమీల బ
ల్లలమునందుఁ గుర్తు రధికం బగుకోరికమీఱఁబట్టి తా
లేలు పాడుకొంచు నుది కింపున నవ్వనరాశిచెంతలకా. 87

కా. ఆరత్నాకరతీర భూములు సమద్యుల్లాంగ లీతాశం
వీరామృకృముకప్రవాళకదలీబిల్వాన్లుకాకేళి
నారంగప్రముఖాఖిలాగమవినతానచ్చాయలం దెల్లఁబ
ల్కారం గోల్కలవిశ్రమించుచునులీలకా నూలి దానంబిటన్. 88

నీ. రమణీయహాక్తికరశితపాదంబులు | మేలైనవారినిలకాలకములు
విమలచంద్రోపల వేది కాఫలములు | గురుశరణిగానాగగుప్త్యమునను
కురుచిరవైడూర్యసోపానవితనులు | పాటింప వజ్రిక వామమునను
బటుపుష్కరా సంఘటితాగ్రళంబులు | భూరి గాగుమ్మరిగ్వాగమునను
తే. సుంధదున్నతిగిడుమస్తంభములును, | గలతసంతతిశృంగ గాగగినుతోడఁ
బొలుపుమీ తెండుభల్లాణపుగవరంబుఁ, | దగఁ బ్రేమింపె న్నెజ్జగ్గెల్లమునఁగా. 89

క. అప్పురవీధిం జనుచోఁ, | గప్పురము జవాది యగుగు కమ్మరి. కనును బ్రకా
గుప్పలుగ నుంచి యమ్మెడు, | గొప్పససారములు గాంచెగును నొకచోటకా. 90

చ. నిరుపయగత్న పుంజరమణీయతలేందుశిలావిత్తగ్ధై
నరయ సమస్తవస్తువులు నమ్మెడువైశ్యునిఁ జూచె నూలి తా
సులమణిశృంగసంగరజితో ర్విధరాంచితచక్రస్థనీయయం
దిరుపున నుండునట్టియల కేశ్వరుఁ నోలినవాని నొగ్గిడకా. 91

క. హాటకమయచిత్రాంబర, | కోడులు మేటులుగ నుంచి నూలుతుగ నెప్పుడు
నాటించి యమ్ముచుండెడు, | చోటులుగ నె నొకటి నిందుకాటుండు నీటకా. 92

- తే. బాగుమీతినపగడంపుడదీ? లనంగ, * నూతపు గల్గిననోలుకరమోలుపు లనంగ
రూపలావణ్యయావనలాధి నలర, * యందముగ వాగభామిను బుంగు గంగు. 98
- సీ. అళులు తామరలు చెల్వారుమారునివిండ్లు * కలువ తోటలు మందొగింపులును
కుందము త్కంపునింపొందునద్దంబులు * శ్రీలు శిశిమము బిడ్డగుటాను
లలశంఖములు జక్కవలు నీలసగ్గము * స్వీదులు సింగము బిడ్డలముగలంగు
లినుకతిన్నియలు బాగనంగుదింపెనవిరు * లగ్నరక గాను కమలసగ్గములును
- తే. గచ్చపంబులు నొసంగూర్చి కమలభవుడను, * మిగుల పేరుపు దిగని విక్రమపదలు
భూరిశృంగారగరిచుచేర జేరు గలిగి, * యలయగమ్మింగుచునోలులును నావములు. 99
- ఆ. అతులగతులఁ బతుల నత్తులపగులసగు, * పతులగే గి మారములును
నుతులఁ దనరురూపవతు లగునావగు, * సతులపగులు గల రక్షితులనంగు. 100
- ఉ. అనవపానమోషిదధగాన్మృతపానవోషగూహనో
ల్లాసముల న్నిమంచితనిలాసముల న్మృతసంధసాగవు
న్వాసనల న్మృతహాసముల వావిరి న్నజరాజగూహల
న్బాసురనీలఁ గూడుకొని పల్లవంధుము బుంగు గండలు. 101
- క. దూతంబుల న్మృగుతగనం, * శిశుంబులనోలు కుండ గుండ గుండ
ఘాతంబులు వనయింతురు, * చేతంబులు శిశి బాల్మికావ్యవస్థలను. 102
- చ. మదనకిరావతీగృతగమాన్మృతంబుల కాన్మృత నుల
గదిసినభీతిఁ బల్లవన్మృతంబులు వాగచక్షుషాశీశము
ల్కారుదురంగ శోరి గుబ్బుననుఁ గొండలువాటాని దాఁగ గాఁగ ద
త్పదనముగందు బెబ్బులులచాడ్చున వేళ్లబట్టులుగొడ్డు. 103
- వ. అని వేళ్లవాటంబు వాటంబుగాఁ బ్రేక్షించి శిశింబులు దురంబులనోలెనాన్మృ
నొక్కచోటికి రావించి. 104
- సీ. బన్మనరంబులు పచ్చలకడియంగు * లాశిముత్యపుండ్రు లంగులును
గన్నులు బవిరెలు గంటల మొలనూళ్ళు * గంజునభుజశీర్షి లంగుములు
మొగపులతీకలు బాగడలు నుగిలి * స్వీలంపుముంగులు శిశిశిమలు
చెవుల పువ్వులు నుంచుచేర్చబొట్టులు * సోగసోపుబంగారు ముగి శిశు
- తే. లాదిగాఁ గల్గుదిగ్యభూపావలియును, * నన్నెనీరులు అనికలు నలసివెంటి
విత్తమును వేగ నొసఁగెనవ్వెలఁగులయను, * గల్లుగమి శిశినిగానిబుట్టియగుడు 105
- చ. అటుల నొసంగి యొక్కగనకంబుజపత్రవికాలవేత్త్రం
బటుతర కామకాన్త్రుచయపారగుడై విలసిల్లునట్టి న

ద్విట్టా నాకనాకస్య నిర్మలం వేకుకతో నానగూర్చే వారిఁ బ్ర
స్ఫుటగుణ వీరిసౌభ్రములఁ బూని వసింపఁగ జేసి వాసిగఁ.

106

తే. కూర్మిఁ బుల్లవకోటి నల్కొచ్చులకును, ♦ దనగ నానగూర్చనట్టిమాధవునిలీలఁ
గుర్మిఁ బుల్లవకోటినిన్కొల్చులకును ♦ దనగ నానగూర్చనయ్యమాధవుడువెసను 106

మత్స్యనోకిల మానినంబుగ లోకము న్నిజములుచేఁ బలుమాలును
మ్మాని మోహము నొంద, జేసి వివోధవైఖరి గలుగ
భ్రామనకోటిసమానతేజుడు భాగుమీఱఁగ నర్యుడం
దానును నిర్మలజం మాన్యని నాల్పు నెంతయువేడుకఁ.

108

చ. నెఱపుల తేఱకొడుపులు పోవఁ బాల్కునునోగవెందులిక
త్పైజేఁ గొనగోళ్ళ నున్విశాని వేర్వల న్నివేచి గూఁపయిం
దలుచున మేల్నిబలఁగఁపుఁ గాఁదుఁతులు నిర్విరదండలుం గగం
బలుదుఁగ బుట్టిపూసెఁ జేలునాఁ ధికోదమతి మింపుమీఱఁగఁ.

109

చ. మనువగు నిర్వృత్యముఁ గనుగొని స్వపుభూతిరేఖ యొ
ర్వ్యస సోసాస్య నెన్నునుతిగురులఁ దీచి మానువపుధి
గలుగును సోద్యుతంబు నెఱవఁగూని నిర్వృత్యఁబుట్టెఁజేల్చి నే
ర్వ్యస విడ వచ్చు కౌశల్యులకు నిర్వృత్యమిచ్చి నివర్తవృత్తిఁ.

110

క. పుష్కలదీపములకు, ♦ మందఁ చింతనఁగఁజేసి ముగిసఁగోభా
గులఁచి నా గూఁపఁబడి, ♦ నిండలమున శంఖుఁ గాల్పుఁ గొనునదవిన్వఁ.

111

తే. నివర్తనము నెఱవఁగొని నిర్వృత్యమొనరించు, ♦ తోడ నోదూఁ గురుకుక నిర్వృత్యము
నివర్తనఁ దఁ గనుగొనుచు నిర్వృత్యము ముగియును ♦ నివర్తనద్వారానిగనునెన్నడఁగదవ్వె

113

చ. పుట్టియును.

సీ. మణియ కుట్టలకప్పు మణిము లాపూర్ణఁ ♦ దాల్చి నట్టిగాఁగ జేసి బట్ట దట్టిఁ బుట్టి
జేలుగుబరిగొనుట నతవాఁకుఁ గానించి ♦ మేఘనదయాఁ భూతి మేవ నలది
స్వజ్వలింబు మూర్తిగన్విరంబులు బూని ♦ నుభూతిమూలిక లూర్తిని నించి
గండవెండ్రుకమును గలఁగూని గలఁగూని ♦ గిలుగుపావలును నెల్లదరఁ దొడిగ

తే. పెండగ నెలవలకనల్లియుఁ జేకటాగ ♦ గణుకుఁగ నణుకఁ గడు ముల్లగిరసగులును
కలఁగుఁ గనినెఱుఁగలంబు గలిగి గగళ ♦ కంకుర డలఁగొంద మోహవాకారలీల 114

తే. ముదిల పాదగ ముసరించి పిదపఁ దన్నుఁ ♦ దవిలి ప్రాకృతంబ నయ్యవతారమునను
దొల్చు నల కేతకీగర్భ దళములనఁగ ♦ మరవైరిక వాలోరుగోరు లలర. 115

ఉ. చెక్కులదక్కులక మిగులఁ జెల్వగుహానినిఁ బంజీనాట్యంబు
జొక్కులతెక్కులం బెఱుఁడజూపులఁ జెన్నగుచిన్నినవ్వులని
జక్కుగవిక్కునుక్కువలఁ జక్కెర లొక్కటఁ జల్లునొప్పులు
గ్రొక్కున నెల్లవారలకుఁ గామనికాగనిహాన మేర్పడెన్. 116

సీ. ఒకభృత్యుఁ డురుయుక్తి జిలికిలినిద్రపుటద్దఁ ♦ మొగిఁ బూనినీడ బొగ్గిఁ జూపి
నొకసేవకుఁడు కేవల నకలంకరుతిఁ జెల్వ ♦ మును నేగునొక బాగుము పోన
నొకదాసుఁ డేలిలాప మొనగంగఁ గపురంపుఁ ♦ చురుగులు వేయఁబు తిలకింపుచు
నొకకింకరుఁడు పొంక మొప్పఁ జెంతలనుండఁ ♦ పుష్పము పోయి నొప్పులనుబొందు
తే. మఱియు నొకభర్తఁ డవ్యంశునధునితఁ ♦ వనము గావించి నెల్లనొక భృత్యుఁడు
బారుసొంద్యతేభాప్రకస్తుఁ డగుచుఁ ♦ దంపజరిగెనొకాపిఁగి భుజియెదలెన్. 117

వ. అట్టియెడ.

ఉ. నీరజగంగు లిందుఁగఱినిర్మితవిగృహస్త్వవి
స్తానతిరాగ్రిభాగములఁ గా నలగం బరిసంగుమిడి పిరి
గారము మీలునవిట్టశిఖామణిచెల్వముఁ గాంచి మొందెను
నానవికాంక్షంబునమానవ శ్రీ దానకలని నందలెనెడ. 118

క. నరసింహుని పొనవధూనియె ♦ బాగుల నొప్పులనొక భృత్యుఁడు
బిరవుగఁ గనుగొనుటకుఁ ది ♦ ప్రియముల బలపెట్టి నొక భృత్యుఁడు. 120

ఉ. ప్రేమఁ బడంతి నొకొప్పు నొకొప్పు నొకొప్పు నొకొప్పు
ద్రామాతం గుచాగ్రిములఁ గా నిడిగొందు నెల్లనొక భృత్యుఁడు
గొలిమణిఁ గాడఁ బంపుగఁ బంపుగఁ జేన్వక నొక భృత్యుఁడు
పాన్వమికి గెల్వగీతమహర్షి పుటలపాని పంపునో నొక భృత్యుఁడు. 121

ఉ. ఒల్లచెఱంగునై సడలి యుల్లపూని ప్రియముల నొక భృత్యుఁడు
మిల్లము బాణి మల్లికలు మొల్లన నెల్లడలంగు డొల్లగ
బుల్లపాణి నొకొప్పు కనభాగంబులొక నొక భృత్యుఁడు
యల్లన నేగుచెంచు గునుమానుభవస్మితుఁ డొక భృత్యుఁడు. 122

క. నెలినొడ్డానిము నెళుమునఁ ♦ దిమున ధరించు మొలుగుచు
మరగతి నడుమున నిడి నొక ♦ చారినుభ్య మహేంద్రుఁడు
మరగతి నడుమున నిడి నొక ♦ చారినుభ్య మహేంద్రుఁడు. 123

క. బొలుని బాలకుఁ బిలుచుచు ♦ లీలం గనయుము సాచి
ట్లాలింగనఁ గన పేగం ♦ బాలింగన ముసంగ వచ్చు నొక భృత్యుఁడు. 124

సీ. కమనీయసావగ కగపత్రియ్యతు ♦ ల్లభుటలేకజెక్కు టిద్దుములమొందఁ
బారుముక్తాహరభూరిశోభావళు ♦ ల్లభికటవల్లెనొక భృత్యుఁడు
బటువైనమేఖలా ఘటితరప్ప ప్రభు ♦ ఘనతిలకభూభాగంబుమొంద

సుగపనీలాభవిష్ణురిత వేణీరుయ ॥ ల్పలలితపృగుకటి స్థలముమీదఁ

తే. జిలుగుఁడెఁ గానిపావడసిరులు మిగుల ॥ చెల్వంగలచల్వనలువపైఁ బల్విధములఁ
గలిసి వర్తింప నొకతీతకరనిభాస్య ॥ సరవి నరుదెంచెనమ్మహేశ్వరునిఁజూడ. 125

మ. పృథాధీశునిఁ జూడ నొక్కచెలి శుంభత్పక్రియ న్వచ్చుచో

నమర న్నవ్యమొగంబుపైఁ గురులు చెల్వారం యందు న్నీడి స

త్తమ లేపదీగవజృపుష్పనవమాభ్యుద్యోగిల్లసదగ్రాపి కా

సునుచుధ్యంబుల సంచరించుచు నుగ్రపస్తోత్రంబులోయగ్ధతిక్.

126

ఉ. గొబ్బన గిబ్బగిబ్బి చనుగుబ్బలు జొబ్బి నబ్బుగంబుగా

నిబ్బగమొప్ప చందనము నేర్పనఁ బూసి వెలంది దొంగుమీ

నబ్బగ దివ్యసౌగంధము లొక్కఁబదిమ్మలఁ జిక్కి యెల్లెడం

బ్రబ్బ బొబ్బంగుబంగముఁ దిగంబుగఁ గన్గనఁ తేరఁ గేరుచున్.

నీ. ఘననీలఁ దనరారునునుసోగ వెండుక ॥ తేల్తైన సుగరాజనీలములుగ

సదనులతిగవిగాజున్నము ఖాంతుగలు ॥ ప్రకటితమాక్షిక ప్రకరములుగ

సతతశోభాసయంచిత్రదంతపంక్తులు ॥ వన్నె కక్కిననులచి వజ్జిములుగ

భూగిప్రభాపరి స్ఫుగదధగోష్ఠంబు ॥ గమనీయతరపద్మ రాగమునను

తే. రతిఁధూమణి చే నూర్చిగిత్తునిచిత ॥ మగుచుఁ జెలువొందుచొక్కపు జిగిపసిండి

బొమ్మయన నొక్కముద్దులగుమ్మవేడ్క ॥ నవ్విరూపాత్మగన్గన నరుగుదెంచె128

కా. చంచల్లల నొకర్తు నీలజగదచ్చన్నీడురాడ్చింబహూ

యంచ న్మించినచంచరీకతతిచే నింతాంబురాజీవమో

యంచ న్నోల్పంగఁ జాలి మోముపయి జెల్వకుంతలశ్రేణి న

ర్తించ న్నీలగళుం గనుంగొనుట కేతెంచె నిరుల్మించగ్.

129

చ. సకియ యొకర్తు నూపురులసన్నణి కంకణకింకణీధ్వను

బ్రకటగతిం జెలంగఁ బరిభాసితనవ్యనువగ్గభూషణ

ప్రకరము లుల్లసిల్ల నలపల్ల వశీఖరుఁ జూడవచ్చు క

ర్పకకరముక్తమై సగవెంటర్పడుజొక్క పుడేదయా యనన్.

130

సుగంధి. ఈగతి ద్విరేఫవేణిల్ల సంతిసంబుతో

వేగ వేగుదించి యంత వింతకాంతి వెంతయు

స్వాగుమితినట్టి మేటిపైఁడ్చి ట్టువిల్లునిన్

యోగినాగుఁ జూచి రాగయోగ మొప్పు నొక్కటన్.

13

ఉ. అంగన లెల్ల వేడుక ననంగళతప్రతిమానభంగం ది

వార్యంగుని నబ్బుజంగునిఁ బ్రియంబున నీక్రియఁజూచి జానువా

బంగరుపశ్యేరంబులచుబాగుగ రత్నము లుంచి హాగతు

ల్పంగతితో నొసంగి సరసంబుగ నేసలు చచ్చిగంతటా.

132

ఉ. అద్దెర వీనిచల్వము! జయంతి ధనేశకుమార మౌనుల

స్వేద్యయుఁ నెల్వఁజాలు ధగ జీ న్విలసిల్లెడు నేని శేజమా

పొద్దునకున్నమం బనఁ బోలు నగూర విలాసశీల నో

ముద్దియలార రండు కడుముద్దులు గుల్మేడువామ్మ! సాగునుట.

133

సీ. పొడలేడుకొదమతు మ్రొదగుంపు నదలందుఁ + బహింప వీని పశ్యేనుల కొరతి

తోగలరాయనితోడఁ దులయోననఁగవచ్చు + మొనసి వేడ్క ను వీనియున్నమాను

వెలిదమ్మ తేటలఁ బలుమాటునిగసింపు + గనుగిగో! వీని నీత్రిములచూపు

తళతళ మెలయుపుట్టముల నేలు + నీలతో వీనిక పోలుమునను

తే. వెలయుటలపువ్వుమును గేరు వీనినాన + వింత యగుసింగిణీనిండ్లు వీనినొసూలు

కొల్లలుగ మొల్ల మొగ్గలఁ గోడిగిందు + నెంతయును బంశమునువీనిదంపంకి.

134

క. నెలఁతా! పున్నమతే వె + న్నెలతా సగురుగవె పోల్ప నెటి నీటినిచ

ల్వలఁచెడునగవునకు న్నును + బలుకులకు న్నెరియ చిలుకపలుకులు ధోత్రా.

135

గీ. కంబునన్నిధ మైనగళంబువాడు + యిమ్ముగొలుగు పశాఁదతమ్మువాడు

రమణఁబొడవగుబాహుదండములవాడు + నోడరిసిగంబు నల్పు నెడ్డుడుమువాడు

ఉ. తమ్ముల గేరుపొదలసితమ్ములవాడు నవ్వబంధుగీ

వమ్మ నదల్పు మోచిచలువమ్మును గల్గినవాడు పేర్కొన

క్రమ్మునఁ గమ్మవిల్లుతమకమ్మ నణంపనవాడు వీలతో

నమ్మకచెల్ల! వీడఁ మది నమ్మక పోవఁ డిదేమిచోద్యమా?

137

సీ. ఎమ్మెమొఱంగ వీనికెమ్మావి యానుట + భావింప నమ్మతంబునీవ గాడ?

పాలుపొంద వీనితోఁ బొందొనర్చుట వేడ్క + గలకల్పింపు గాళి యెలు గాడ?

తీల వీనిని గొంగిలించుట నిగరగవి + యిచ్చునిష్టానుభవము గాడ?

నల నైలచెల్వముఁ బనిపూని కన్గొంటుఁ + దలఁచగ ననిమిషత్వంబు గాడ?

తే. కునుమళరకేలి వీనితోఁ గూడియంటుఁ + బ్రకటితిం బగుసామ్రాజ్యపదవి గాడ?

యమ్ముగానర్థలొకసౌఖ్యమ్ముచేతై, + పోగవలయు నీకుఁడెవ్వోకొనియె పిలి. 138

ఉ. కొమ్మరొ! మోము ముద్దుకొని కోరికఁ జెప్పులు గోటు చొడిగి

ల్వమ్ముగ నెంతయున్ గళరవమ్ములు మోఱంగఁ బూని నేనిననుట

- గృహ్యేదుమోవి యాని యధికంబుగ పీనియరమ్ము సారకుం
గుప్రవృత్తరాద గన్బివనుగుబ్బలనుబ్బుచుగొల్బుగొల్బునక? 139
- క. కుతుకమునఁ బ్రతిదినము నీ, * చతురునిమెయిజంట నుండుసతిభాగ్యమునం
స్తుతి సేయఁదగఁమె తిరముగఁ, * జతురాశ్వున కైవ వానిచానకునైనక. 140
- ఉ. ఈ నెలుబాణఁ డీచెలువుఁ డీదగహాసవిభాసితాననం
డీనభిసకళత్రనిభుఁ డీపృథుఁ డీనచయకావహంగుఁ డే
మానినినైన నెంతయును మన్నభూషవికంపితాత్మకఁగా
దా నొనరింపకున్నె? ననితాచటాలాగ! విలాససంపదక. 141
- క. పీనిం జూచినపూవుఁబోడి నుదనావిగ్ధావలాలాత్మయు
మీనం బుల్కలు గ్రవ్య మేటిజగిచన్మెట్టల్ గగుర్నప్పకఁగా
మానాస్త్రాలయమెల్లఁ జెన్నగిలఁ దాఁ బొక్కుంగనే కొమ్మ! యిం
పూంజగ్రువిగన్న చంద్రబిలయుంగోలెంబ్రమోదంబునక. 142
- ఉ. కరిజదశాక్షి! యీననువుకానిఁ గనుంగొనినగరిపండ్లయుక
గరిజని మానసంబు పరిగంభణాలసమయ్యుఁ జయ్యనక
మరిజాలపుష్పబాణములు మన్నగ్గుఁడేయదొడంగఁ బ్రపయిం
బింగిరమం బిరిజ ముం దివులఁబేర్చకడుకదృశలీలనొక్కటక. 143
- క. అళివ! శబ్దచ్చతి యీతనిఁ, * బలిఁగా నూహింపకున్న పాపమునపేక
మతిఁ దలఁఁజెలఁ బడియక, * సతతము భువనంబులెల్లఁ జర్చింపంగక. 144
- వ. అని మఱియు నిట్లుని విలీల్కొందిరి. 145
- నీ. నులఁది యీకొండవాక్ష్వతియి! యిట్లునఁగఁ * నాన్మగములంబుక్కిటముగ యేది?
తెలుడి యింతందు మాభవఁడో! యిట్లున * శంఖచక్రముల్ తొమ్మునఁ జూన యేది?
భవభాషియితఁడువాసవుఁడో! యిట్లున * వేయఁగన్నులుగరితంబుఁగలుగుటేది?
నకపాటి యితిఁడు దగ్గరుఁడో! యిట్లున * గొల్విగతాపులునుదియ్యనిల్లునేది?
వే. యితఁడు భల్లూకానిబిల్లికి నుతినిఁ దెలియఁ, * జల్లమాంబనిబంబెల్ల సగవినరయఁ
బూనిననుమిన్న తివురగాఁబోనిదియి, * తధ్యవగునిందుముఖులాగ! తలఁచిచూడ
క. సోలిసోమలఫల మిపు డీ, * చూపుని గనుఁగొంట యిందుచే భాగ్యం బో
చూలూగ! కల్గనిట్టులఁ, * దలఁపఁగ నద్భుతము గావ ధారుణియందుక? 147
- క. అని యిట్లుభవనఁ బునఁగెను, * నెనోనిముదంగుతోడ నీక్షించుచు దక
గొనియొడ నలక తివుర డా, * జనపతి ముసలదరికి జనియక లీలక. 148
- వ. అని మఱుం దెలింగించిన విని ప్రమిళాగణ్యగుహామును లటమిఁదివృత్తాంతం బద
స్థి యుడుగుటయు. 149

క. గౌరీచారుపయోధగద్వయమితృత్కస్తూరికాకర్దమ
 స్ఫూర్తోదగ్రభుజాంతరాళవిధిజంభద్విబ్ధాభామరద్ర్యకో
 టీరస్తాపితనూత్నిరత్నరుచిధాటీప్రోలసత్పాద! మం
 దారక్షీరపటీరహారహిమయక్తారాభమందస్మితా! 150

క. తరుణారుణాబ్జమందగ • చరణా! దురితాబ్ధిశరణ! సంశయకలుణా!
 ధరణీధరశరణా! శశి, • భగణా! కరిహరణ నిఖిలభయసంహరణా! 151

తరల. భువనపోషణ! సత్వభాషణ! భోగిరాజవిభూషణా!
 దివిజపాలన! ద్విద్విభాలన! దివ్యతాండవభీలనా!
 పవిధరార్చన! మానిపూజిత! భానుకోటిపింగాళితా!
 శివగిరీశ్వర! భూతిదాయక! సింధుజాధిపసాయకా! 152

మాతని. మనవిజశతరూపా! మర్ధితాశేషపాపా!
 దనుజరిపుకలాపా! దర్శితోద్యక్తిస్తాపా!
 ధనపతివగమితా! దానసంస్తోత్రసాతా!
 ఘనతరనిజశౌర్యా! కాంచనాహ్వయైర్యా! 153

గద్య ఇది శ్రీమత్కుక్కుటేశ్వర వగ ప్రసాద లబ్ధ కవితా సామ్రా
 జ్య ధురంధర ఘన యశోబాధుర కాండిన్యగోత్ర పతిశ్రీ
 కూచిమంచి గంగనామాత్య పుత్ర ముధజన విధేయ
 తిమ్మయ నామధేయ ప్రణీతం వ్రేస రాజశేఖర
 విలాసం బను కావ్యరబునందరు
 ద్వితీయాశ్వాసము.

శీమద్ధనుబల్కు పీల్చి పుష్పాపు * శీమలిపప్పులందు శీమలములు
మరయుగ మీ క భాసులీల దగుమర్య * మరే యుగమున నీమహిమగలది
తే. నాగ కాశంభుడ డప్పు డానంద మునన
శేకులారజేవి నవ్వియుం జలుపు మెలకు
నట్టివిటుచిన్న తొడ నభిలషులు
వినగా నెఱజాణ యగుచు నిట్లవియ నీతి.

7

శీ. జననిగర్భంబున జనియించినట్టితి * స్థూలమల్లం దత్తవల నునుగదా
జారుడై నభయంబు వాగకాంతలతోడ * గూఢములునానంద ప్రసాద గూడె
కొమరొప్ప నిశాల గుబ్బునన్నలమీద * నలనగల నానందాని నానంద మెల్ల
బవలింతి సుఖలీల దనియించుడోగా * కోరిక లెల్లమ గునులెల్ల

తే. కలలం దగునాలం గామిని కలికుం డగును
దెరిగి పంచేన్దియంబులు బిడ్డలట్టి
తియ్యవిల్కానిబాచి నొయ్య నొంగ
తిగుమండన ఫలవేమి నీనల కరకు?

8

క. మానిమలం దవలియున్నను * మాను నిహంబులు బాదెను మనములెల్ల
గానల భూములం దిరుగుచుం * గానములు జవంబు పలు పని నొనరించు?

9

శీ. సరవి ముత్తోపదిమృతిం దగునినుకొన్న * కల్పత్రయగుభనులకు కామి గాడె?
కొమరొప్ప మోహించి కూకుం నిల్లాలిం * కల్పకొప్పపద పట్టి గామి గాడె?
కూర్మం బగా శేవ్యలగ్నల్ల పూఁజోలాలం * గలసిన వల్లులకు కామి గాడె?
గౌతమమనిశత్తుం గడంగి వరించిన * గట్టులకు వాడమి కామి గాడె?

తే. కోరియాచార్యభామినం గుండెట్టి
కైరవాపుండు మిక్కిలి కామి గాడె?
కామి గాకున్న యట్టియస్థలికుం డెవడ
కామి గాడేని నిర్వాణకామి యగున?

10

గీ. అనియనంగాక కామశస్త్రానిలగుం
గామి గావచ్చు నని పల్క-కతన నిట్లు
తనగ విటబంధమాకృతిం గాల్చి నేను
నలగ వెలగూండ్రభక్తుల నడిగొనుచు.

11

భోగింకు నెల్లవేళల * బాగొప్పెడకామశస్త్రపద్ధతివెల్ల
శ్రీగల్లుట కరయంగ నల * మిగతి సుఖియింపవలదు యుపయోగం?

12

చ. సుశీతురద్యమని బొగ నుగమ్మన నానుక మోము మోమునై
బ్ర సము మోము జేపుకొని సల్పణుకోర్కె. లం బుష్పశయ్యపై
సముగలం బన్యశించి చువచుంబును మన్మథసౌఖ్యలీలలక
సృగమున నోలొడుతురు గాఢ మజస్త్రిఫలము ధాతుశీక.

13

క. అని సలపులం బూలంక జ ధ్యం నవ్యమం బల్కు-జంగమాధిపు నొగయం
జడవను నృపులంబిలిగా ధ్యం నేయలంబిలువ నతండు ర్భివృణంబలికక 14

నీ. బునాథ! మోకరింపగ మంతయు నీరు ధను మోకరింపకు సమస్తముగ
సప్తంబుల నింకొక్కల గోరకేగు ధ్యం నేయలంబిలువ గావలయుఁజుమ్మ
జేత్యసినానా మేలునగాని ధ్యం నేయలంబిలువ నువతులంబు
గావున వేదం బన్నులపండుగ యుగ నాని నొక్క తేది గిరిసభక్తి

తే. తోడం బస్పంపు పేద తోడ నిపుడు

గాగవంబు నీ పిచ్చుకన్న మిగిలు

ననుండు నృపు లోరుండు నేయలంబిలువ నేయి

గాని నిన్ను నద్యంబుననుచు.

15

చ. పను గునాథ! నిక్క మగునివ్వువ మొక్కటి చిత్తగించి యు
క్తులంబును నృపులంబు నువకులకుక దగదయ్య మిమ్మని
పని పని యున్నట్లని నగుబూతులంబుచదగయ్య మొగలం
గని గుగ యున్నట్లని గాగయ్య నేయ గదయ్య నేయలంబు.

చ. అనుగ మ శ్రీమదేవియు నయంబ యునం బదంగా మోతు ని
వ్వును నొకరిన్నియం బలని పొందుగల నృపులంబునన్ని చిత్తపు
నృపులు నీయం బమలతో భవభాగ్యములక నృపులంబులక
గదయ్య భృత్యవర్గమును నృపును మిచ్చునం గోర్కె-మోలంబు.

చ. పొయ్యం దన్యతంబుడల ధ్యం నేయలంబు నిపుడు మోకరింబులకు
బాగంబు లొనగలనట్లును ధ్యం నేయలంబు తగ నొనరింబులక.

18

తే. పెండ్లికన్నులంబును గడువ వేద్యతోడ

దాగిన ప్రియంబు మోకుం బ్రాకటముగ

నివ్వుల జేసిన బ్రాహ్మణ ప్రియలని

నూతనంబు! నృపు గాఢం బనుము.

19

క. గాగవంబు లొనగల నయం బయం బయం బయం బయం బయం
మిచ్చుమిం జేగలనృపులంబులు నృపులంబుగా నివ్వుడే

పేమల్పొయితి నెత్తుఁ జేకొను మిటు లెక్కే-ల యారాధ్యను

గోమాంతాంధనిభప్రకాశ! కొనుమీ యున్నభాగం బొగ్గ. 20

క. ఈరీతి సౌఖ్యశీలల * చేయాధిగ నుండు పొప్పు చిగతననహినుం

గోరికమీఱఁగఁ గైకొను * మారాధ్యజనాననంస, యనిపల్కు-ట యుగ్గ. 21

క. ఆపలుకులు విని గురుఁ డతి * తోసోదేవుమున నృపతిఁగంజును నిని యో

భూపాలక! నీతేగం * నీపట్టునఁ బలిసెఁ దెలుచు లిం గేటికెల్ల. 22

తే. భగణి భట్టానుఁ డెంతయు దాతఁ డనుదుఁ

జెప్పఁగావిని యేతెంచునప్పుడొక్క.

కాసాసంగిన వెలగూలు గలుగునిటుల

లోభ మేటికిఁ గుఱునతగాభి! నీకు. 23

నీ. భేకంబుఁ గనిచాల భీతిఁబర్చుదుడంచు * గుఱమున బభులుఁగోరెనొను నుఁగలఁడె

మడిఁట్టు వడిదాటుఁ దడఁబడు శెట్టున * మిరిసి నా గాఢిలొప్పునఁ బఁడె?

యిగుమంతిపనపుకొమ్మెసఁ జాలని నైపుణ్య * డనినీయలఁడఁజూలలిడఁగలఁడె?

యిలుబాసి వెడలంగ నలయసోయవే ముఁ * వాగజూసిగిఁ జఱుగఁ గలఁడె?

తే. సరవి మావంతుఁ డెక్కినఁ దగలతేని

వాగజంబు భారంబు మోసంగఁ గలఁడె?

కావున నొకింత మాత్మజ్ఞా కొమితంబి

యీయఁగా నోపవిఁకనిచ్చు చేదిచెప్పును. 24

గీ. ఎండకన్న ను నీడకన్నెఱుఁగకుండె

తనర నటచేతియధంబుఁ గనఁగ లేని

యలఘతరరాజ్య గర్వాగు త్తనయట్టి

నగవరుల కేల వ్రతములు భగదీయందు. 25

చ. గడియకుఁ చెక్కుమాగ్ధములు కిల్లులు పల్కుచు సాధురీతికి

న్నొడయఁడటంచు మొక్కునపు డొగ్గిన గురుండామనింతులెల్ల

గడువడిఁదానాకొక్కయెడఁ గండ్లఱఁజేయుచురాజు సోభియును

గడుకొనులాహిరీనునక గ్రమ్మిన ముగ్గులుగార భూపతులే? 26

ఉ. బొంతులకెల్ల దానకము శుట్టినయల్లుగుఁ గల్గిసాటిం

గొంకొక సగ్వగుగతులకుం దగుమూలము గావలయు నీ

వింక నతిప్రయాసమున లిట్లుగురాజనన్ను నుండియు

స్పృంకముతో వ్రతంబున క'జేక్ష యొనర్చుర సాధిసోత్తమా? 27

గీ. నీకు నీవేళ నొకకాను లేకయున్న

నిదిగో మాచేతికాపైన నిచ్చి వేగ

వెలపొందితినిఁ దెప్పింపు నలర నిదియు

విసఁగ గాదేని శపథంబు విడువుమిపుడు.

28

ఉ. వాహనము ల్గ్రంథంబులును వారణము ల్మృదవు స్థనంబులున్

గేహంబులు స్ఫురంబులును గేవలగత్తు విధూషణంబులున్

సాహసవృత్తితో నొసఁగి చాలఁ బ్రియంబునఁ గూర్చియుప్పుడు

గ్వాహమునేయుకంఁగి నొకవారవహుటి నొసంగఁగదాకో?

29

చ. అనుడు దినేశవంశకళాంబుధిచంద్రుఁడు యోగిచంద్రునిం

గనుఁగొని యోమహాత్మ! తగుకార్య మెరింగినరీతి విన్నచిం

చినపనిగాని తోభమునుఁ జెంది వచించుట గాగు మిగలం

దున కనుంగుఁ బాడియ? బుద్ధుల్ శుభవేదము తప్పగల్గితా?

క కావున మీరుది కింపుగ? వేవేగ వలంతి ధైర్యవేడుకఁ ద్రొగ

రావించునఁ ద్రొగి మో భావగనిభి! యనిన నతఁడు ప నముతోడన్. 31

క. అటులేని దెలియగను మొక్కటి భూతలవాధ! వాగ్దాంధ్రము ప్రి

న్ముటుగతిఁ జెప్పెద జంగమ? విటుఁ డని యెన్నక కడున్విశేషము మెఱయన్ 32

సీ. సంపూర్ణభూమి మాచంద్రబింబద్యుతిఁ దెల్లము నిగసించు ముద్దుమోము

విగదమ్ములేకుల నెఱిఁ బరహాసంబుఁ గావించునెదఁగాలుఁ గన్నదోలు

వింధికాఫలకాంతిఁ బేర్చిమీఱ జయింపఁ దివిలెడు సౌభగ్యన తిఃప్రభావో

మేలిబంగారుబొంగరాల లీలల నేలఁ జూలికరినంపుఁ జన్నుగవయుఁ

నే. గొదమకు మెల్లగుపులగుమనునగులు

కరికగంబుల శని యుఁ బరఁగుతోడలు

గొప్పపీఠంబులు నల్పమై యొప్పుకొను

పుగ్గివాధ! గభీరవాధియును గల్గి.

33

తగల. మొలకకవులు వాలుఁజూపులు ముద్దుగుల్మదుపల్కలుం

దళకుఁజెట్కులు హంసయానము తమ్మిసూండ్ల జయింపఁగాఁ

గలభుజంబులు కంబునన్నిభకంధరంబును గల్గి తా

వలచియు న్యజపింపనేర్చి వామలోచన కావలెన్.

34

క. పురుషుం డలసినమీఁదకు భువహేతులబంధగతులఁ బొడువుచు వరుసన్

మగతంబు నేతున్నేరిన? గురుకుచ గావలయు నలరఁ గువలయవాధా!

35

- క. నఖదంతక్షతచుంబన * ముఖనిఖిలరతిప్రకారములఁ దానె కడుఁజా
 నుఖలీలఁ గలయునీరజ * ముఖయే కావలయుఁజుమ్ము భూపతిలిలకా! 36
- చ. కలరల నవ్వకొంచుఁ దమకంబునఁ గంచెల పిక్కఁటిల్లఁగాఁ
 గులుకుమిటారిగల్పించుగుబ్బలు వైపయి నుబ్బుఁ దేనయ
 ల్పిలికెడుముద్దుపల్కులును జెన్నుగ మోహముమీలఁ గేగువ
 చ్చిలుకలకొల్కి గావలయుఁ జిత్తజకేళికి భూభుజోత్తమా. 37
- సీ. నిమ్మజిక్కవదోయి నెక్కసక్కములాడు * చనుగుబ్బలుగమున నొనగవాని
 భుజయుగం బలకమాపున లీలఁ గీలించి * చెయిబొప్పఁ జెక్కునఁ జెక్కుఁ జేర్చి
 పలుమాటు గళరవంబులు మీటి చెలగంగ * నిమ్మగా నుగునిల్లు చెక్కుగిలఁగ
 కొనగోటిపోటు లాయ్యన మగ్ధము * లూటవగలచే బెదగున్నె నడఁగు నోహఁ
 తే. జొక్కి బిగికొంగిలింతలఁ జెక్కుక్రియల
 జేరెను చతుకొత్త వశియించి పిదపనువరి
 గురతమును బోర్చిడయై నేయునుందరాంగి
 కావలయుఁజుమ్ము ధారణీకాంత! యిపుడు.
- చ. మఱియును. 38
- సీ. ధనార్జమునఁ బల్లవునిఁ దృణీకృతలీల * గణనిసేయని నెల్లకడ గాక
 కలహించి వేడుకకాని నెంతయు * నెట్లలాడుచునుండుగయ్యాలి గాక
 నెమ్మది యొరునినై నిలిపిమారునికేళి * నలగఁ జేలింపనికులువ గాక
 ప్రేమాచేఁ దిలిచిన బేలయట్టులఁ బల్కు * నొల్లనిమాఱులఁబల్లి గాక
 తే. యొకనిచే విత్తమంది వేటొకనితోడ
 గలిసినర్థించుబట్టోనకారి గాక
 పూని యేప్రాధునిద్దరపోకుగాక
 మదటయును గాక పరికింప మలిస గాక. 39
- తే. విటునితోఁ గూడియున్నట్టివేలఁదిగాక
 బానిసెయు గోగియును గాకపాసి గాక
 బేలయును గాక తగ మగవాలు గాక
 యున్నవాల్గంటిఁ దెప్పింపు ముద్దినాథ! 40
- క. విను చిత్తిని శంఖిని నా, * స్త్రీని పద్మిని యనెడువాల్గంటెఁగులసగులం
 దునఁ బేరెన్నికయగు ప * ద్విని గావలెఁ జుమ్ము మాకు మహిరకులేకా! 41
- క. శివపాదభక్తినిరతయు * నవిరళసౌందర్యరతియు నతిపుణ్యగుణ
 ప్రేమిమలతరవృత్తమలయు * నవనీళ్వగి నిచ్చునది యిపు డెలమిక. 42

సీ. ఘనసారమ్మగమదగంధసారానేక + సంతతనవ్యహాసనలచేత
మాక్తి కాంబుజరాగమరకత + నీలాదివిషమజిక్ష్మదీధితులచేత
నరుజేందుబింబసుందరదర్పణ + వలితరలితఘనధగద్ధగలచేత
సౌవర్ణపర్యంకసంవాన్తమల్లికా + ద్యుతులితవసుమనంహతులచేత
తే. సరసిఁ దెఱయిడ్డచందువాసిరులచేత

బ్రకటితము లగుజాలవల్లికలచేత
సాగదిఁ బేర్చననిఖి లవస్తువులచేత
నలరుకేలిగృహంబు గావలయుఁ జుమ్ము.

44

ప. అనిన నృసాయిం డిట్లనియె.

తే. అట్టై కానిమ్ము దేవ మీ రానతిమ్ము
కృమము మీఁజంగ నిప్పుదే గడనసతిని
నలరఁ దప్పింతుననిపల్కి యాక్షణంబ
కొనుకంటాత్మ యెంతయుఁ గడలుకొనఁగ.

46

క. తలవరులఁ దిలిచి ధరణి + తలవరుఁ డన్విధముఁ జెప్పి తగినధనంబుల్
వఱిగొప్పగ నిచ్చి ముదం, + బలరంగ వెలపాలఁతిఁదెం దటంచుం బలికె.

48

ప. అంత.

ఉ. పద్మము లెంతయు న్నొబగుఁ బాసి వెన న్నుకుళింప విన్నుర
త్పద్మములందు గుఱుయలు తత్సమిఁకుక్రియ లాచరింపఁగా
నద్యము మీఁజువార లగుసామజయవలకల్లఁ జాలహృ
త్పద్మము బుల్లసిల్ల రవి పశ్చిమవారధిఁ గ్రుంక న్నటితె.

49

సీ. కరమున్న సాంధ్యరాకము మీఁటి | వెల్వారు నంధకారము బిచ్చ నఖి లదికలఁ
జుక్కలొక సమనఁ జక్కజొక్కటకుండె | ముదముతోఁదొంగల కేడుదయమయ్యె
జనులకెల్లను వీరితి యొసర వెన్నలయొప్పె | లలిఁజరమలుకొల్కలఁజెలంగ
నలిని తాఁ దలవంచె ననియెను గుముచిని | కోకంబు లెడఁబాసి కుండె మదిని

తే. మగుఁడుకెడవింటవిరిగూఁపులగయఁబూని
యేఘదనరావిదమల నేయఁదొడఁగ
నకులకుఁ బురుషులకుఁ బగన్నరవిలాస
రసము చిలికెడుపలుకు లింపెనఁగ నపుడు.

సీ. ముత్యాలతాటంకములు గొమ్ము పూఁబోడి | బన్న సరం బితే నన్నతాంగి
భుజిత్తులిత మాడు గజగాజామిని | యొడ్డాణ మిదిగా మహాత్మలాక్షి!

కరకంకణంబులు కైకొమ్మ హరిమధ్య! ధేరుక్కు-బొట్టిచి చిన్నలాండీ!
మొగపులతీగ చెల్వంగ బూను శుకవాణి! శేవళం బిడగమ్మ నీలవేణి!

తే. రత్నహారంబు లివె యుడురాజవదన

వన్నెచీరలు గొనుము సౌనగ్గవగ్గ!

గంధసారంబుఁ బూయు మోకరిబుకంగి

యనుచు దుద లేనికోరిక లాత్మ నలగ.

ఉ. పల్లవువెల్ల మొల్లముగ బల్లిదు లై కడు నలచినన్లువు

ల్కొల్లలుమోటఁ బట్టుకొని నూరిమితోఁ బూజెంచి వాగవం

పుల్లసతోజనేత్రీలతుఁ బొందలరాగ నానంద వేద్య చం

బిల్లంగ బెక్కుమక్కువలఁ జెంది ముగ్ధునిం న పేసేనీలవేణి.

52

క. తలవరు లయ్యెడ నధము, ధలఘుగతిం గొనుదు సుగం నందితీతా

హలమానసు లగుచు నేర్ప, ధ్యలన్వహముల గరి విలపనాగిరి వగుచు.

53

సీ. రమ్మ పద్మావతి! రావె చింతామణి! ధా జగన్లోహిణి! రాజరేఖ!

రమ్మ చకోరాక్షి! రా పుష్పచంబరి! రావె వీరావధి! రత్నభుక్తి!

రా నుండరాకార! రమ్మ కైగవగంధి! రావె విలపనాగిరి! రత్నభుక్తి!

రావె కోకిలావాణి! రా సుగంధహాపాణి! రా నున్నునీలవేణి! రత్నభుక్తి!

తే. రావె నారీశోమణి! రమ్మ గనుణి!

రమ్మ వచచండ్రి కాహాస! రాజనాన!

యనుచు పేసే నింటింటి కరిగి యుటలు,

దలవరులు వాగకాంక్షల నలగఁ బులిచి.

54

క. ధనములు మణిభూషణములు, ధనసేవచిత్రాంబురములు నానందములు

గొనుఁ డివె విటజంగమునకుఁ, ధనివడి నిట్టగతు నిపుడు బ్రహ్మదముమోహం.

55

తే. వనజముఖులార! ధాగది మునియ్యార్జు,

యిట్లు కావున మసలక యాగ్నిగర్భము

వలసినంతిధనంబును వరునఁ గొనుదు,

వేగముగ నందు జంగమవిటునికడకు.

56

వ. అని పల్కుటయును.

57

సీ. నెఱబాణఁ దొకఁ డింట నిద్దుర కున్నాఁడు రాఁ గూడదనె నొక్కరాజవదన

కోడకాఁ దొకఁడు దాఁ గోరినధన మిచ్చి వదలనీడన నొక్క వాణునిగతి

మిగులఁగూరిమిచేయువగ కాని నెడబాయఁ • దగదు రావనె నొక్కచిగురుఁబోజిఁ
పల్లవుఁ డొకఁడు దగ్గకకేళి కీవేళఁ • గాచినాఁ డనె నొక్కకంబుకంత

తే. ననువుకాఁ డొకఁ డానించి వినయలీలఁ,

దనిలి యున్నాఁడనియె నొక్కధవళసేత్రి

విటకెఱోనుజి యొకఁ డిలు పెడలనీక,

దంట నై యున్నవాఁ డనె దంట యొకతె.

58

ఉ. మిండనిఁ బాసి రాఁదగదు మిన్నక పొందనె నొక్కలేమ నె

ల్పండిచ చూడుఁ డట్లు గదిలోనియతం డనె నొక్కరామ ధూ

మండలిఁ బేరు గల్గునుమనుం బగుమేలిపిండిసాము లీ

తం డొసఁగి గడించిన ధగ్గముగాదనెనొక్కభామయ్య.

59

తే. ఇట్లు చెలులెల్లఁ దమగధం బ్రాణఁగఁ జెప్పి,

ఁందుఁ గొండలు పోడరానిందుముఖులు

నందమగుగోత్ర లలరాగ మానవేళ,

కింకగుల కిటు పలికెరి శంకలేక.

60

క. వినుఁ డెఱిఁగించెద నెంతయుఁ, • బనివడి గడి కాజనంబుపద్దతులెల్ల

వినయం బలరాఁదఁగ నోఁ • ఘనులూగ! సవిస్తగంబుగా నిక మీకుఁ.

61

గీ. విటుఁడు లేనిచేయి వేదఁ జెందుచు,

నిదుగ కంటి కలుఁగ నేగ కుడి

కా పొసంగునట్టి కడవాతివాడైనఁ,

గల్గి గోరు వారకాతి మదిని.

62

నీ. కడుఁ గరుపిని నైనఁ గందర్పభుఁ • డంచు నభివతి యొరంబు గలఘులీల

నంత్యజన్మనినైన నమలవంశజుఁ డంచు • బల్కుఁడు సంతయుఁ బ్రౌఢి ననగ

నతిమాఁగమాననుం డగమానవునినైన • సగనుఁ డటందుగు సరభసమున

బ్రహ్మసాంతకు నైనఁబగమధార్మికుఁ • డంచుగణాతింతు రపుడును గ్రమముతోడ

తే. నన్నఁ గల్గిననీతిహినునైనఁ,

దనిలి సదవక్తనుం డందుగి తమకు నొక్క

వీసమైనను గాఢన కిడె మైనఁ,

తేలి కొసఁగినచో నెలచిగురుఁబోండ్లు.

63

ఉ. చిన్నెల వన్నెల న్వగల జిత్రవిధంబుల ముద్దుమాటలకా

వన్నెల నెన్నునవులను వేమలు చిత్తరిపాలుఁజూపులకా

సన్నల నైగల స్మిగుల జాణతనఁబున వాగకామినుల్

చెన్నుగఁ బల్లవ ప్రతిచేత ధనంబులు దోఁతు రెప్పుడున్.

64

సీ. ఒకమాటు పయ్యెద నోదగాఁ దొలఁగించి * సకరించు జిగిగుబ్బుచెన్ను లలగ
నొకమాటు సోగవెండుకల బల్లునకొప్పు * సడల జాణన పిప్పి ముడచు మఱి
నొకమాటు మణినుయప్రికటభూషణములు * కడలించి తిరుగలగ గురుగుహలు
నొకమాటు నవ్యహక్తిక మణిహారము * లొక్కనగోతుల బెత్తుల గ్రచ్చితిమి

తే. జెలఁగి మఱియును శృంగారచేష్ట లలగ,

గేరుచుండును బెత్తువిహారములను

సొబగుమీఁకెడు వగకానిఁ గూచిపుడు,

మగులు కొల్వును వెలయింతిమహిమగతిని.

65

చ. పొలుపుగ నిన్నుఁ బూసి యొకపూఁతుచుహోయిని నందునెంచుచో
వలనుగ నీవు నన్నిటల వంచన నేయఁగఁ బూడిదే? యిటుల్
దలఁపఁ నీతియే? యనుచుఁ దెక్కుచుఁ బొత్తుచు నిట్లు వంబుగా
వలచినయట్లు మాయలను వాగవధూని భ్రమింపఁ బల్లవున్

66

చ. ధనము లవేల పో యిపుడు దానియున్నైన గడిచి నీకృతి
ఘనముగ మాకు నీచెలిమి గల్గుటయే పదివేలకుంచుఁ దే
న్వినయపుమాట లాడుచును వేడుకకానిఁ గదలఁపని గెలు
య్యనవిభవంబుఁగొండుగిణి కాంగ నలెతయు నేర్పుమీఁకెన్

67

క. వలచినవానికిఁ బడఁతియు, * వలచినచందమునఁ దోచి వదలదు గా
దులనైన వెలసాలంతికి, * వలుపును గనకంబునకును వాసన గలగ?

68

వ. అదియునుం గాక.

69

సీ. పల్లవప్రాంతంబు పాలిబల్లారి కాసి * ప్రకటితోద్యన్మద్యసాననిగత
గురుతరానేకదుర్దణగణాలంకార * సకలమాయావాదజననీమ
భూరికోపవికార పూరితనిజచిత్త * కఠినవాక్యక్రియాగ్రథితరసన
ధర ననీకులకల్ల గుణుతుమీఁతినెత్తు * దానధర్మదయావిధానహీన

తే. కాకినీధూపభేతాశసమదైత్య,

భీకరాకార విలయగంభీరనినద

సుమశరారామమార్గభాసురసమగ్ర,

లగ్నకంటకయతవల్లిలంజెతిల్లి

70

సీ. కులుచులై తలుచుగా నెఱిసినవెండుక * లొప్పు మీఱంగ దువ్వి కొప్పుముడిచి
యిలఁ బ్రాంతచెప్పుటట్టులఁ బోలి వ్రేలాడు * కుచముల అవికచేఁ గుదియఁ బట్టి
తొడిగినకుటుసంబునదువున ముడత * లేర్పడియెడునాడలివైఁ బసపు రాచి
యనుగుఁతొలును మీఱి యెంతయు * మాసిన సెద్దపుట్టుము చాలఁ బ్రీతిఁ గట్టి

తే. బొరుగునొసటను జంద్రంపుబొట్టుబెట్టి
యడుగుకన్నులఁ గల్జలం బడఁగ దిద్ది
పోరినోటను దనులంబు భూని యిటుల,
విటలఁ బలుమాలు నగఁజేయుచున్నవేశ్య.

71

తే. పద్మ మయినను దగుచుచోపద్మమయిన,
శంఖమయిన నొసంగినఁ జాలకుండి
ధనదు మెచ్చ దొకింజైనఁ దనకుఁ గల్గ
విత్తనుంతయు నీకున్న వేశ్యజనని.

72

క. వసునఁ ద్రాగినపులుఁగుక్రియ, * నిష్కమవక్ తగఁ బ్రేలుకొంచు వేశ్యాంబ కడుం
నినరేఁగి బూతులాడు, * స్వసగల్గనియిని యడఁగఁ బల్లవతరులక.

73

ఉ. ఆకులు పోకలు న్మదాలు హాగములు న్బహుగంధసారము

లొక్కకులు రూకలు న్మదిని గోరినయట్టి సుమస్తవస్తువు
ప్రాకటమువ్వు మాత్రలాగిఁ బన్నిభ్రమించుచు నేర్పమీఱఁగా,
జేకొనుఁ బోఁ టువకులచే గఁ జికొంబ విచిత్రవైఖరిక.

74

గీ. మిండఁ డొకనాటిరయి రాకుండఁ నేనిఁ,

గానువీగఁబు చేతికిఁ గల్గినందు
కించునీనియు నిదుగఁ బోనీదు కూఁలె,

గడువభూఁబోడి యవ్వ పెన్నంచుమువ్వ.

75

వ. ఇల్లుగుటంజేసి పల్లవవిగహిత యైనువేశ్య మీ రిచ్చుధనంబుఁ గొని జంగమవిటునిక
దకు రాకుండనే యని యథార్థంబుగఁ బల్కినవిని.

76

క. నమ్మక న్నపథిల లతికి, * ఘ్రమున్నఁ గ్రీముకొని సకలగణికాజనగే
చామ్మలు నిమ్మిగఁ దూటి ము, * దమ్మన,పరికించుకొనుచుఁదగన చొప్పట్లక.

77

క. ద్యూతిమధుపానమృదుసం, * గీత సుసాహిత్యవృత్తకేకులచేతం
ప్రీతిఁ జెలంగుభుజంగ * వాగింబులఁ గనిరి చిత్రవైఖరి మెఱయక.

78

ఉ. ఈగతి నుండఁ జూచి ధరణీశ్వరుపాలికిఁ జారు లెంతయు

నేర్వగమ చేసి తద్విధము విస్మయలీల నెఱుంగఁ జెప్పిన

స్వోగముహనఁ దేకిటుల బొంతులు బల్కుట మీశొకింశయం

స్వాగగునే చాటుంచునరపాలుఁడుఁకోపముమీఱఁజూచుచున్.

79

క. ఉన్నంత పోరుగుల్లె, * కున్నేగినదూతిల్లె గొబ్బిన నపుడే

భిన్నత మీఱఁగ నటువలె, * విన్నప మొనరింప ధగటిః భుఁ డవ్వేల్లిక.

80

ఉ. ఎక్కడఁ జూచినం బురి నొకించుకయు న్నెడలేక యెప్పుడొక

లెక్కకు నెక్కుడై గడనశేమలు కాచుకయుండు రిప్పుడే

దిక్కున నొక్క వారసునితీమణి కల్గకయుండు శంకరునికొ

మిక్కిలివోద్య మంచు నది నిల్వక నిద్దన లేచి యెత్తుకోక.

81

క. నల్లనిశాలు ముసుంగిడి, * యెల్లజనంబులను దించి యిలవొంద నున్నీ

వల్లభుండు తానె చనియె మ, * హోల్లానపువేళ్ళవాటి కున్నతీలిక.

82

ఉ. ధీరుండు భూవరుం డేటులఁ దీవ్రగతిం జని నెద్దహంబులకొ

సోరణగండ్లపద్మకులఁ జూడఁ దొడంగ విచిత్రగీలల

స్తేరుచుఁ గోరికకొ మదనకేళులఁ జేలుచు నుండి వాల్క

భూరినుగంధపువ్వుమణిభూవణధానుల నిర్వచారులన.

83

వ. ఇట్లు చతురశ్చిత్తబంధభదంతతులహంగ భాద్యశేక కావశాస్త్ర ప్రకారం

బులం దనిలి కీర్తిడించుచున్నం గనఁగొని కేకకేతి నుల్కించున బోలుచు విఃఫలపూ

యత్నుం దైధాత్రీ వల్లభుండు తనమనంబున వితర్కించె.

84

క. చాడలు చెప్పివిధ మిపు * దాగయఁ దధ్యంబ యెరుయ్య నెక్కుటానకు నిం

కేరితి నొనఁగఁ గల్గుదు, * వారవధూమణిని వ్రేలిము నడి నిల్పుకొడుక.

85

క. వెలపాలతి గల్గనందున, * నిలయైతిడుర జు నందు నెక్కుటానకు నిం

బలిమిం చెప్పించిన నిది, * కలువంబులకెల్ల మొదలు గాద శిలంబుక?

86

చ. కడువడులేయి యయ్యె నని కల్లరిజంగము క్రోధచిహ్నం దై

నడి నదలించి పల్కనొకొ? వంచనమీఱ వ్రేలంబు మీఁదకు

న్విడువఁగఁ బోలునో? భువిని విశ్రుతిహా నపక్షి నొండఁగాఁ

బడునొకొ? నీలకంధరుని భాశ్వదనుగ్రహ మెట్లు లున్నదో?

87

లే. వేళ్ళ నొనఁగద నని మున్ను పశ్యసింహ

బలికి యిపు డెట్లుబొంతుదుఁబొడిదప్ప

మహి నసత్యముకన్నఁ గల్మషము కలదె

నేటు నేయంగ మానవకోటులకును?

88

తే. మును హరిశ్చంద్రముఖ్యుఁ డౌమనుజపతులు

నిత్యసత్యవ్రతాచారనిపుఁడు లగుటఁ

గాడె చిరకీర్తి సకలజగంబులందు

జెంది నిర్యాజరాజ్యాభిషిక్తులైరి.

89

క. కరి హయ భటు రథ శిబి కాం + బర ధన మణిభూషణాదిబహువస్తువు లి

ద్ధర నెన్నఁగ సతతంబులై + తిరముగ సత్కీర్తితక్కు ధీరాత్మలకుఁ? 90

క. మును దీక్షయొసఁగువేళను + ఘను డగుగురువాఁడుఁ డెంత కాడని యనినఁ

విన నొల్లక వ్రతధాం + బాసరింపఁ దలంచు టిష్టు డుచితం బగునె!. 91

క. అదిగావున వచ్చిటునకు + గొడుకక పట్టంపుదేవి నొసఁగి ధరితిఁ

విదితం బగుకవధము కో, + విదు లెన్నఁగ నిల్పికొనుట విహితం బనుచుకా. 92

చ. అవనిత లేందుఁ డెంతయు రయంబ గృహంబున కేగి సంతత

ప్రవిమలశీలఁడైన తనభౌమిని నొయ్యనఁ జేరఁ బిల్చి యో

ధవళసహజనేత్ర! విను ధర్మయుతం బగునొక్కవాక్యముకా

దవిలసభక్తితోడ విదితంబుగ నీ కఱుంగఁగఁ జెప్పెదన్. 93

చ. సరసముమీఱ నొక్కవిటజంగము ధూగ్ధటిఁ బోలి నేఁడు నా

మరుతలలీల నెయ్యెడల నుండియొ పేగ మె చేరి న స్పృహం

తనముఁఁ జూచి యెంతయు ముదంబున వీరెన లిచ్చి కేరుచుకా

గుఱుతుగ నొక్కవాగసతిఁ గోర్కొనొసంగు నటంచుఁ బల్కినకా

క. ఇయ్యకొని ధీటులచేతికి + నెయ్యంబున ధన మొగుంగి నెఱి నొకపదుపుం

దొయ్యలిఁ దెచ్చని పనిచియు + నయ్యెడ వారలను నమృతతిక్తిఘ్నమునకా. 95

సీ. చని వేళ్ళవాటి యెల్లను గ్రచుకొనుమున + వెదుకంగ నందు నశ్వలఁడులెల్లఁ

బల్లవసహితలై పరిపరివిధముల + గుఱుతుగా మరుకేళిఁ గూడుచున్న

గనుఁగొని వ్రతధంగమునకు నెచ్చుది! + బాల వెఱచి యెంతయును వివేకిని వని

నీకు నివ్వెదమెల్లఁ బాకటం బలరాగఁ + దెలుప వచ్చితి నతితక్రవణితి

తే. నిందుముఖి యెన్నఁడు నెఱుంగ నిట్టివోద్య

మభవుబలుమాయకాఁగోలు! నైననీడు

బుద్ధితోడుత నూహించి పొసఁగ నొక్క

వాక్యమిట్లని పల్కుమా వలనుమీఱ.

క. అనుమనుజాధీశ్వరనిం + గని మృదుచుభురోక్షలలరఁ గాంతామణి యి

ట్లను మృదయాధీశ్వర మును + వినవే శిలిగ్రునికథలు విబుధులవలనకా. 97

చ. చిరతరలీల భక్తతతిచిత్తము లాగయఁ గోరి యాశ్వర్యం

డరుదుగఁ బ్రక్కరూపుల నహర్నిశముం బరియించుఁ దొట్లెఱుం

దురితివిదూరఁ డైనచికిఁడందనినిక్కలభిక్తిఁ గాండఁ

వ్వరసుకుం నూగఁగా నడిగి వానికి నీడఁ నున్నగర్భాగ్ధమునఁ . 98

తే. అవిభుండ మన్న పొదిలె నికృష్టవసుకుని

బూని పంపించుకొలుకున్న పోయినదాని

నధికతిరహస్వ మొప్పొగి నన్న మునఁ

వేదకుకొన్నట్టికామ్రాయ లాండు గాండ! 99

క. ఆట్టివనవుకు నీ * పట్టున నిన్నడగు నెఱుపని మగుటండవ్వు

యెఱైన నొసఁగి శుభము * అట్టి నింపుకొన్నవలయు నింపుకొనీలవ్. 100

మ. నను నెంతేని నుం బ్రవ్వు జేసి నలినీవాధాన్వ గోత్తిగన! యు

ట్టనఁగా ధర్మమే నీవు నొపశివ బిడ్డని నీమ నీగంబి ను

దనుమానింపక నిరాశుడిం గలుగున స్థితియై నీ మానంబున! 101

నొనరింపందగుగాని పల్కలును నొపింప నిం జేటికి.

క. పురుషుండు ద్దవం బఠఁడే * కదచినియెగిండు నదియ నొపింపుట 102

కరయఁగ మతి యెంద్రవం * దనుబాలు గొట్టి గతి మును న్నెఱుఁగితి నెలగ! 102

క. సలలితముగ నిహాసముఖి * మును నొక నొసంగి నచలపుష్పధారణు

ల్లలిగించుచిధునికగిలుగ * లిరునిదోడకులకు నేల ద్దమునలగ! 103

సీ. కాంతామయలవయోక్తి * వలెఱుగి గొంతులు * హాసనిలలులారఁ బ్రాణాభయం

కునుమగంధులకును గొంతులుగారగలు * ప్రాణకుం నలగింఁ బ్రాణవిభుడు

కమలాకులకు నభీష్టము లిచ్చుచువలలు * పొంగినిల గలగారఁ బ్రాణవిభుడు

చిగురుబోడకులకుఁ జెల్వగునభిమూల యు

తే. చంద్రముఖులకు నహాజ్యోబనిగురక

పటలతిమిరాగ్గబింబులు పొంగినిభుడు

పాలఁకులకుఁ గాల వల లేనిభుఁడలలు

రాజ తేజుర! పరికింప బ్రాణవిభుడు.

క. వక్రములును దానధర్మము * లతులితిగురు జేనతాగ్రహదులు వను మా

క్షితిశాధ! యుచుకేనియు * బతిభక్తికి సాటియగు నభిమాను కి. 105

ఉ. కావున నెల్లరీతులను గర్తవు నీ పట్టులానతిచ్చిన

బావనలీలఁ జేకొనగ పల్కుట గుట్టది కాదలంచు ధా

త్రీవరముఖ్య! నిక్కముగఁ బెల్లుము చింతల నేటి కీక్రియక

భావధవారి భక్తతతివారిట నెప్పుడుఁ గల్గి యుండఁగన్.

106

క. అన విని జననాగుఁడు నే, భవన నాంచుచు నవ్వెకలభవశీతలన

క్కునఁ జేర్చి వదలి కృష్ణులు, భవనియ న్మది తొట్టుపడఁగ నభినవతలక.

107

ఉ. ఓసగనీరుహాక్షీ! విను మోతులపావని! యోవధూమనీ!

నీసరి యేరి మానినలు నేలొనరింపఁగ ముజ్జగంబుల

నాస్తిగ నేఁడు నాపలుకువాక్యము మీఁదఁగ జేత్య కాంతవై

భాసల జంగమేశ్వరునిభివజకేలిఁ గలుంగఁజేయుచు.

108

ఉ. వాగకయీపురి న్నెఱు వారనధూమనీగల్గ నందునక

వారిజ నేతి! నిన్నిటుల వంచననేయక వేడ్కఁతై గాకఁ

గోతనవారజంగము-తుం దగ నీవల నెంగఁగా మగి

నేగము లెన్న కయ్యెడల నిల్పుము చుద్వచనప్రకారముల్

109

ఉ. నీవు పతివ్రతాచరిణి నీవలనందః మెచ్చి మేచక

గీర్తనఁ డభిప్రేక్షాముని పేరను న్నానం నెడు సంశయం బింక

భావమునందు నిల్వక కృపాచక్షుఁ జూడము నన్ను య్యెడక.

నావుడుఁ బుష్కలజోడి తననాధున న్మొగ్గఁ మొక్కఁబుట్టునుక

110

క. వలన్సన్న నింతపనిక భయముఁ బ్రాప్తింప నేల పావనచుతితో

న. బాహుగుణ గమనపర భయపున నన్నునంగవలయు శీఘ్రమున నృపా!

111

క. భగయొల్ల గుత్తింగొల్ల యొక భరి నించుక తావు దీక్షిత స్వేదకృత

బరికింపఁగ నీటుల చొచ్చి భయగ నొంచెపుఁబల్కఁ పల్క-చచ్చునే నీకుక.

112

ఉ. భువనతలీల ముక ప్రతిముఁ బూనితి గద్దయు నిస్తుమంచు జం

గానదు వాగకాంత బిడఁగ న్నానసూడనియంశమాప్రి నే

దీనతఁ బల్కఁబొడఁగెను ముగ్ధజనులెల్ల మానింప? నందునే

నేనుఁగు నక్కఱ చక్కఁగ నరనీశ్వర! శక్తి మె దిడ్డి గుఱఁగన్.

113

చ. అను విను తాంగిపూర్ణుని దినాధి పరంశ పరమాధిపాన్వన

వనజవిగోధ యుతము నాద్యసాహచరబద్ధవిష్ణుఁడ

పని యొకయింత సొమ్మసిలి నేని మె తెప్పిరి సోనలంతి! యి

ట్లవ Xతి గంటిఁగాక తగదా మది నీక్రియ పూహనేయుటలో?

114

క. అదినమాట తగ నిద్ద, నాడక క్షకొన్నమాప్రి నకటా మదిలో

నాడక విలువగునకు నీఁ, బాడియె నుపవేక ముడిగి పంకజుంగి!

115

తే. పద్మదళ నేత్ర! తిన్నెడబాసి యొక్క
నిముష మేనియు నోర్వంగ నేర్పు టెట్లు
పరమసాధ్యివి నిట్లు పల్కినట్టి
తప్పుడుమ నేయుమా మది దయదలిగ్గు.

116

క. తలమెడ నిలియు నాపతిఁ, * గ్రోయక న్నగ్గంటి వెమ్మింతో నుండి యుండెను
నీయట్టిమగులు గల రి, * పేయగొలుగొనెన్మీ పువసేందుముఖి!

117

ఉ. చంచల నేత్ర! నామదికి నయ్యతిగా నిపు డొక్క మాట గుఱా
హించి దయ న్నచింపుము మహిం జిగికిగ్గుల నేక భంగుల
నించు మటుంచు ముగ్గురుయు నీలమధువ్రజి పోసి నేనుపు
ల్కించంగ నన్న రేతుని లలిం గని యిట్లు నెఁ ద్రొడవాడలగు.

118

తే. తీతిప! యటుల ప్రచారంబు నేయుమండి,
చిన్నమాటలు పలుకంగఁ జెల్లదిదియుఁ
గాక మత్స్యంపవృత్తయఁ గనుగొనంగఁ,
దలంచి తేనియుచినుముచేందమున నలగ.

119

సీ. జననాథ! విను హరిశ్చంద్రావనీంద్రుండు * గాఢముగొలుకు లోకంబు లలంగ
ధారుణీభారమంతయు వేఁ బోనాడి * తనపొలంతిని బాగునొ న్నవిగ నమ్మి
మునుకొనినుంత్యజన్మనివెంటునుధుమాంసములు * మోచుచునువాని గోలుముచున్న
నంత నవ్విభునినత్యవ్రతంబున కాత్మఁ * గనుగించి నిజభక్తవరగుఁ డై.

తే. కాశికావల్లభుఁడు జగత్కాగలుండు,

విశ్వనాథుండు చండికాధీశ్వరుండు

ప్రేమ సాక్షాత్కరించి యభీష్ట మొసంగి,

కావడే నార నశ్రింతకాతుకమున!

120

క. నీ వాడినవాక్యం బిపు, * దేవిధమున నైన నిర్వహించినదానక

భావజడనుఁడు కరుణం, * బోవంగలు దాత్మ నలగ భావగతిలక!

121

అ. భక్తి విడకయుండు భిక్షాణ! యివ్వేత,

మది దృఢంబుమీఱ మట్టుపఱచి

నేయుకార్య మిఁకను జింతింపవలవదు,

నాకు నైనఁ గడువినమృగిని.

122

సీ. అను ఘనజిఘనఁ గన్గొని యను జనపతి * విను వినుతాంగి? సోభి నతి దనగ

నీచిత్త మరయంగ నీ చందమున నొత్తి * చూచితి నిజమది చోద్య మలగ

నిరువుఁబూదయందు లేక మైయుండినఁ, * గోర్కెలన్నియు హానఁగూడఁగలవు
 'మిససి నీన్నీ'వేమమున నొసంగినయప్పు * దవ్విటవరుడు కోర్కెధాతుడగుచు
 తే. వాగకామిని దేకిటు బూరిలోన,

వరుని నెడబాసి యుంటిమై సగవి నున్న
 యట్టిమగనాలిం దిచ్చి తీవసుచు హల్ల
 కల్లు యెనరింపఁగలఁ దమితాగ్రహమున.

123

క. కావున ని న్నిరూపము, * తో విట శేఖరునికడకుఁ గోడ్కొనిచనఁ గా
 దీవేళి వేళ్ళ కామిని, * వై వేగమె గన్నుటంచు ననిచినయంతిన్.

124

క. అంతిపురి కరిగి యయ్యలి, * కుంతల వెలయింతి యగుటకుం జనుచున్నన్
 అంతం గని యుంటేనియు, * సంశయమున నుల్లి కాంబ సవతికి ననియున్.

125

కా. నెల్లల్లావు విరాళిఁ గొన్నవిటబంగం బంగం గోరువో
 ముల్లం గొలును బల్లంగివ నను నీ హప్పింప కోదల్లమా
 భల్లంబిక్షితిపొలఁదేలునకుం బల్లంపుఁబూఁగోడి వై
 ప్పెల్లంబుఁ యుటువంటియల్లనివసు లేమయగ నీ కన్దమే?

126

క. ఓయప్పు వాగకామిని * గా యిప్పు డలంకరించి కగ ముప్పు మనో
 నానుకునికడకుఁ గోడ్కొని * వే మురుగదయ్య నన్ను పికచాబ్బముభే.

127

శే. ఆ సెతుకూరిమిసవతి నెంతేనిఁ గరుణ

మీట నవ్వారిగాక్షి తా గొనెంచి
 సొనువ నిట్లని నొచ్చుకలికి మేలు
 చెలఁగి నీగుచ్చి వేవేలు నీయఁజాలు.

128

ఉ. నీగజగంధ నీవనుచు నేననుచు న్నది భేద మెద్ది యు
 వాల్చికత్తింబునన్ వ్రేతము వంగవ న్నొందకయుండి భిక్షి యొ
 స్పృహనఁ జాలు నీర వను మాత్మ గ్రహిం చిపుడట్టులుండఁగా
 'నేరవు కామకాన్త్ర'తి నిక్క ముఖంగవు గోల వాగమున్

129

క. ఇభరాజయాన మును నీ * విభకొంగిటు మలఁగుచుండునిభయంతయుఁ గా
 దభివచిలొననుమతక * నిభుఁ డయ్యతి గతిగపొద్యనిపుణుఁడు సునిశ్చా!

130

ఉ. చొక్కలఁ దక్కల నిగ్గుల సొంపగులేటమిటారిమాపులన్
 జక్కనిమందహాసములఁ జూగుచిలాసముల స్ఫులీలఁ గం
 పెక్క డుగివ్యపాసనల నింపగుతియ్యనిముద్దుపల్కుల
 న్నిక్కపువాగకాంశకగణిన్ వలపింపవలె న్నుజంగునిన్.

131

తే. మణియుగసమాప్తౌర్థోప్రప్రసూనాభి

దవిలిపురసాములొకానొకముల ములకు

బోలిడ న్ను హావవలయు సేయించి కలంగి

పల్లవునియుల్ల ముల్లం బల్లవింప.

137

క. అటుగాక పౌనీశ్వరుడు * పునః స నిర్భయోనివద్ది నిర్భయోనివ

కుటిలాలక! నిష్పంపిం * బుద్ధువభి నిబంధి కృపామలము పునః

138

తే. అని సరతి నాగడిలం బల్లి - ముల్లంబు

చల్లమాదేవి పుది కేనిసంసంబులు

దనగల్గి బలిపీఠమునను న్నట * ప పేగ

మన నలంగృతి యొసరింపజూపించుడని

తే. గుండరులుగొంకలుప్రభు ముద్దలముల్లి

గుండఃపురిది మలయంగుగొంకమిసల

నెంచగలిగినపన్నీగు నించి చూ

నంద మొప్పాన జలకంబు లార్చి నొగిది.

139

గ. ఉడుగాజనన యొక్కతె * పుడిగొను న్నవాక్రింద తిరి ధోహంబు

పడికొచ్చి నాసం సొను * సగునీకడతో న్నాకన్న నాగం

140

స. సొంపు నింగనీలనుదిగ్గిల పోలించి జూపి సో

పెంపెసలారముగనులం బద్ధింపం గొప్పియ్యడి

ముంపుదుం బెంపుమీగనువముగ్గుతొ వ్రులుంబు నుంబు

సంపెంగదండ జుట్టి న్నా సొంపనెన) న్నసంబునన్ని

141

ఉ. ముద్దులగుచ్చు నొర్పు తెరిముండగ గొప్పి

దద్దయు నిల్పెనొక్కవనిహుడి కళ్ళు

దిద్ద బడంత యొచ్చు సొగసు క్కదిగి నుంబు

ముద్దుయెత్తుకుం బెక్కులను మోగకసో

142

చ. కలువలం కేరచంద్రముని దద్ద

లగలగలం బల్లం బిడియ బల్లవి

జలగను నీలకేడి జిగిసేచ్చుపుగుచ్చు

గలప మలంబె నంచితమగుంధము

143

సీ. చానుముక్తాహరవారము ల్లశేమున * నింప వేడి

సొవర్ణకర్ణభూమణము లందముమీఱం * దిగిలం

၁၂၂၂-၁၂၂၃

[illegible]

১৭. ১৮. ১৯. ২০. ২১. ২২. ২৩. ২৪. ২৫. ২৬. ২৭. ২৮. ২৯. ৩০. ৩১. ৩২. ৩৩. ৩৪. ৩৫. ৩৬. ৩৭. ৩৮. ৩৯. ৪০. ৪১. ৪২. ৪৩. ৪৪. ৪৫. ৪৬. ৪৭. ৪৮. ৪৯. ৫০. ৫১. ৫২. ৫৩. ৫৪. ৫৫. ৫৬. ৫৭. ৫৮. ৫৯. ৬০. ৬১. ৬২. ৬৩. ৬৪. ৬৫. ৬৬. ৬৭. ৬৮. ৬৯. ৭০. ৭১. ৭২. ৭৩. ৭৪. ৭৫. ৭৬. ৭৭. ৭৮. ৭৯. ৮০. ৮১. ৮২. ৮৩. ৮৪. ৮৫. ৮৬. ৮৭. ৮৮. ৮৯. ৯০. ৯১. ৯২. ৯৩. ৯৪. ৯৫. ৯৬. ৯৭. ৯৮. ৯৯. ১০০.

వీరిలో కొందరు ముఖ్యమంత్రిగారి కుమారులు

[illegible][illegible]

140

141

$\frac{d}{dt} \left(\frac{\partial L}{\partial \dot{x}} \right) = \frac{\partial L}{\partial x}$

[illegible]

2. $\frac{1}{2} \left(\frac{1}{2} \right) = \frac{1}{4}$ (probability of getting two heads) = $\frac{1}{4}$ (probability of getting two tails)

భూమిని పరిరక్షించుటకు వాడవలసిన విధానములు మూలములు
భూమిని పరిరక్షించుటకు వాడవలసిన విధానములు మూలములు
భూమిని పరిరక్షించుటకు వాడవలసిన విధానములు మూలములు

అ. కృ. స. ౨౦౧౩ జనవరి ౨౦

... (၁) ...

[Faint handwritten notes at the bottom of the page]

पुनः प्रविष्टः सन् तत्रैव निवसन्तः ।

142

2. The following is a list of the names of the persons who have been appointed to the various positions in the organization of the National Association of Manufacturers:

అందుచేత ఈ కార్యక్రమం ప్రజాస్వామ్యపరమైనది. 148

... ..

సామంత్యమును వదిలి వచ్చి పరిశ్రమము చేయుటకు ప్రోత్సహించుట. 144

శ్రీ మహావిద్యామంత్రము

అనుబంధం 18: పాఠశాల విద్య

సం. ౧౪) కౌటేరి (౧౪౭) కిలోమీటర్ల ముందు జాగ్రత్తపడ

சென்னை, 19.12.2019

145

శ్రీ. భాగ్యశ్రీకృష్ణాచార్య వ్రాసిన ఆంధ్ర శాసన శిల్పము గురించి బంగ. ముద్రాణము

பெரிய பஞ்சம், ௧ காலகாலம் விவரம்) காலகாலம் விவரம் காலகாலம்

[illegible]

అనుష్ఠానము చేయించి ఆయా గ్రామములను పర్యటింపగా

[illegible]

శీతల వ్యాధిని తగ్గించుటకు దీనిని వాడుదురు.

చున్న గన్గొని యిపు డిచ్చుచున్నవాడు

గాని నిక్కంపుభక్తి కాగలదె యిటుల?

136

క. ఇచ్చిన నిరువుర నొక్కట & నచ్చం బగుభక్తితోడ నర్పింపక యీ
కుచ్చితములు తగ వనుచుకొ & మెచ్చక యొకకొంద కీమి మేలనుచుగన్. 147

చ. పురములు వాహనంబులును భూషణము ల్లనభావ్యము ల్నివాం

బరములుఁ బాఁడిభేదములు బ్రాగ్భవసేయక జంగమయ్య గన్

తెలుఁగున వేత్య గోర! నతిధీరత నట్లతఁ డింతి గోరక

ధరణిపుఁ డెట్లు లియ్యకొనె! నాననిపల్కెడువాడగుండలు. 148

క. ఇయనకొని వారసుండరి & యుయ్యడలం గల్గవన్న నిల్లని నిట్లు
చయ్యననాసఁగుటకుసతియె & యియ్యలపతికనుదుఁగొంద శున్నచువాని. 149

సీ. ఆనరోహవేత్రిమునఁ గా దన కట్లు & పతివెటు వేత్యచ్చ భక్తిగతిని
జనినంత భక్తియే యనువారు కొందలు & పట్టిగా భక్తిమార్గంబు పూని
నప్పుడేభక్తుండు సెప్పినవిధమెల్ల & శేషిన నిల్లులు సేయకున్న
నదియపోచిత్తని యనువారు గొందలు & సతి భక్తుడు మోక్ష సత్తులు ముగ్ధుల

తే. గల్లు నభిరుత మిది కల్లగాదు నృపుఁడు

శీల నీజంగమునకు పట్టాలి నాసఁగి

వారుని మెప్పించి బొరిదితో నరుగఁగలఁడు

సరగఁ గైలాసమున కెల్లజనులు నెఱుంగ. 150

క. అనువా రొకకొందలు నై & కనుఁగొన నవ్వేళ నృపతి కొంతామ జీఁగ
డొని చని యలజంగమగా & యనినన్నిధి నునిది యిట్లు లనియెం ప్రకట. 151

క. తగుచిగురుబోడఁ దెచ్చితి & నొగి మీకుఁ బ్రసరింపుఁ డసామి! & యని
నగుమొగ మలరఁగ నపు డ & జ్ఞాతీపతితోడ నెఱుగివెంగ్రుండు పల్క. 152

తే. రమ్మ భిక్షాణ నిక్కంపురాజ వనుచు

నెమ్మదిని గాల నీమాట నమ్మియుంటి

నెంతదడవయ్యెఁ బడఁతి నే నేగి యిపుడు

పూని నీయోజయెంతైన మానఁగలదే? 153

క. రంగుగ జంగమవిటుఁ డను & చుం గడు నిబ్బంగిఁ బాలకఁ జూచిపో పిలవదన
వెంగలివి భూప! నీ కే & సంగతిసలరారు మానసము వాచిఁదెన్. 154

సీ. కామాంధకారి నై కడఁకితో నీరాకఁ & గామమందఁగ మాఁడుతిన్నల భక్తి
దలయెటు బరువయ్యెఁ దగ మేను సగవయ్య & గళమలమునఁ జందునితి డొమ్మి

వలనొప్పు మునుపటివగ దప్పె వలపును + విరిగెడు నడురేయి సరవి నయ్యె
నాకేటి కీవేశ్య నీకేటినిజభక్తి + బూటకంబులచేత బ్రాద్దుగడవి

తే. నాడవింతియకాక భూనాభులెచట?

ప్రతిములెచ్చట? ఘనశవమతము లెచట?

సెందుఁ గొఱకానిపొలతుక నిటులఁ దెచ్చి

యందుకొమ్మనువారెండునైనఁ గలరె.

155

వ. అని వెండియు నిట్లనియె.

156

తే. అనవలసి నిన్ను నిటువలె నంటిఁగాక

తగునె వేశ్యలతోఁ జూండు తాపసులకు?

నలసితివి భూప! మాకునె యధికముగను

దీనిఁగ్గొమ్ము నీవైనఁ బూని యాకను.

157

వీ. అనువిటవననిఁ గన్గొని వివసాక్షిని + ట్లను మనుజాధీనుఁ డనువుమీఱ

నయ్యలు మీ శబ్దు లాడినఁ దగుఁ గాక + క్షీతినయ్యలకుఁ దెచ్చుచిగురుఁబొండ్ల

నవ్వలుగాఁ జూడ నన్నంబు మాకును + దనిని మీ క్లిష్టాడఁ దగునె మమ్ము?

నాఁగలి గొన్నచో నన్న మెవ్వరిక్షనఁ + గలిగిన నిడి నాడగాదు నుమ్ము

తే. పానుదికి సంగిసంగి బ్రాహ్మణవశేత్రి

నగయుచుండంగ దడవయ్య నయ్య యింకఁ

దప్పు లెన్నక క్షకొమ్ము తగునీ నిపును

కలువని భిక్ష నడుగుల కెనఁగుటయును.

158

క. నృపతిఁ నృపఁ జూచి యపుడా + కపటపునిటజంగమయ్య కడువవ్వును నో

తపనకులవగ్గ! శోయఁగ + నిపు డాడితిఁ గాక పాటి యేకీ నీకుఁ.

159

ఉ. కావలె నన్నమాత్రమునఁ గౌతుకముం జెలుగారఁగాను రా

శీవదళాక్షిఁ దచ్చితివి చెన్నైలగ న్నదివేలు సేయు నీ

భావజునేతివేలినునుబంగరభూమ్యను ముద్దుగుచ్చు న

జ్ఞేవునకు న్విధాతకును శేషనకుం దగమే నుతింపఁగఁ.

160

క. ముదఁ మొదవఁ నలచందగుఁ + గదురుఁ నిపునునిదనుగురుకడుఁ జూడలేకును

మొదకొదనుకదుపుఁ జెడఁగఁ + నదలించునునతిచ్చునుపులొ పెన్నెరులుఁ.

161

క. వానిగ నీ నుదతీయణి + నానము నానమమె యంచునవగంధసగి

స్వామిగతిఁ గన్గొని పరి + హాసం బాసరించు సంతతాంచితవీలఁ.

162

తే. చెలంగ జగములు పలువంగ దలచియుడిన

మరునిబలుసింగిగోవిండ్లు తరుణిమలు

కడక నవ్విండ్ల బూన్పినకలువకుంపు

లీపయోజాననమటారిచూపు లగఁగు.

163

క. చిగురాకు కెంపునింబము + పగడంబును జరిగినమును బిగ్గరిముని

మృగువయధర్మము తోడుతఁ దగు నే తుల నునఁగ న్నీతిపుల న్ననా? 164

క. పలువరుల మొల్లమొల్లల + పలువరుసలఁ గల్పఁ బాలుని మినినము.

క్కులు తరుకుటన్దములతోఁ + గలహింఁచుఁ గొమ్మిగులును గడ్డము కెండున్. 165

తే. చెలువపలుకులు గండుఁగోయిలల నేలు

సెలఁతచిరునవ్వు లేతివెన్నులల నవ్వుఁ

గతికకంతంబు కృముకంబు నలగు భిన్న

ములుగఁ గావించు సెంతయుఁ జలమమిలా.

166

చ. పరువడి వంచితంబు లగుబాహున్పుకొళిముఱొప్ప గొప్ప

యలుతను వేలు మాళ్లకపువోగములందులఁ గలుగఁడఁగా

గుఱుకుగ నవ్వెలందితు వకుంభియుగం బలను న్ననపునో

నగమును సంభవించి నలువం బగుతామగొమ్మలూ ననట.

167

సీ. నునునల్లచీమబొరును గేరు నూఁగాగు + వళు లగ్నినిచి కావలెను నేలు

నినుకతిన్నియలతో జెనఁబోరుఁబిలుఁదులు + నినినఁ డముల న్నెక్కులఁదఱుఁ గొడలు

మెఱియుకాహళలనో మొనయును జంఘలు + సొదముగ్గము కచ్చవములఁగోలు

నశిపంక్తి పలుమాఱు నగుఁ దాగకంబుల + నడలు రాములచలఁ గొడలి యలను

తే. మేలిమిపసిండిచాయల గేలిసేయుఁ

బూని నిక్కంబుగా వీనిమేనికాంతి

ఁమందు నిటువంటిచేలు పైనయిందునడన

కలదె పరికింప మార్తండతులవగేణ్య.

168

క. అని వనిత నెంచి యాగుగు + వను నోజననాథ! నీన్మనమునకు నుముఁ గో

ద్కొని చనువేగమయిఁకడ + క్కినశాపులుగలదును ముగ్గికమాననుడున్. 169

క. నరవతి వల్లే యని య + గురునకుఁ గ్కుండండ్ యిడుమఁ గొమఱొప్పఁగ వా

యిరువుర దోడ్కొనితనమం + పగమునకుఁడిచ్చి యనిచి తిగమగుభక్త.

170

గీ. అగ్గపాద్యాదు లాసఁగి ప్రహర్షఁ జేసి

యలు వెడలికచ్చితగఁడనవెలఁది కనియుఁ

గలికి! యిన్నాళ్ళు నాయత్కుఁ గొంగలించు

వరుసనీ జంగమయ్య కీవలయుఁజుమ్ము.

171

క. కాదేని దునియలుగ వడి + నొకడెద నని చేత విధ్యముం బూని మహా
వదమున నుండి నొకవరి + నావిత్వకులాంబునిధిశకాంకుఁడు పేర్పొక.

172

ఉ. అయ్యుడఁ జల్లమాంబ విభునానతిఁ గైకొని వాడిమాపు లా
య్యొయ్యన మీఱ లేనగవు లొప్పుగఁ జెక్కులఁ బొత్తివిమ్రే
బయ్యెదజాఱ ముద్దుమనుఁబల్కులు చెల్వలరార నవ్విటుం
జయ్యనఁ జేరి మొక్కి- నెఱజా నగు తెల్ల నెత్తింగి గంగుగజ్.

క. చెఱుకులు గొబ్బరియును శ + ర్కరయుం బాలును ఘృతంబు కలపంబులునక
నెఱి ఫలరసాన్నములు గొల్పి + వ్యిరులున్దనునాసఁగియంత వేడ్కలుమీఱన్.

174

గీ. పండుకాకులు కప్పుగలబు భాగములును
మొట్టియఁపుజాగ్గమునుగూర్చి ముద్దవిడెము
చుట్టియొసఁగుచుఁ బనశించి మధుగలీల
నన్నయన్దేవునరణంబు లొత్తుచుండె.

175

క. పరిభాషింపఁగఁ జూచిన + మఱి గూవిటుం డించుకైన మాతాడక ము
స్థిగముగ నుండిన నన్నుడ + కరిగామిని యతనితోడఁ గడువడి ననియొక.

176

నీ. ఏనిచాగములేక యిటు లున్నఁ జెంతను + జేరిన మే లేమి వారసతికిఁ
బల్కఁగించిన మాణువల్కపు మూఁగ లా + గున గతిసేయంగఁ గోర విపుడు
సిగ్గుచేఁ బొరిగంగ శిశువ వింతయుఁ గావు + కడుయాధి నున్నావు గండుమీఱి
యిట్టి నీకింత పుత్తతనం బేల + జాగు మానము పొగడ్డు చాల నరగఁ

నే. బురుగుఁ డొగిఁ జేయి సేయనే పొలఁతిచేయి

చేయిగాచనిచూచినఁ జలఁగియున్న

శొడువ లేన్నఁదలంచినో గుట్టుతోడ

నన్నువాడెపు? నీ కది యుప్పుదనఘ!

177

చ. పరసము మీఱఁ గీరుచును శయ్యకుఁ దొరిచి కొంగిలించి ను

స్థిగముగ మోవి యాని నుమఁజెక్కులు గోళుల నొత్తి బీలఁ బ

ల్కలుచునుకేళి గూడి చెలిమానసముం గలఁగింపకున్న నె

న్నగు నగు లింతయు న్నగ్రుతనం బని పూని భుజంగపుంగవా!

178

క. అగుఁ గాని లెన్నుటంచుం + జిగురాటంబోడి యతనిఁ జనకివఁ గాని

ముక్తి లేవక పాణి వనం + దగియున్న మహాత్ముఁ జూచి పనలో ననియొక.

179

చ. శివశివ! నేవయెంతయును జేసినఁ గ్రహించఁగాని యీవిలు

ప్రవరున కించుకేనియును బాణదు మోహము నెమ్మించువని

దని లిపు డెంత లెమ్మనుచుఁ దా బలిమాటిననుం గలంగఁ దీ

భువిఁ జలికూటిపై నిడినఁ బొందలరాఁగనాపెన్ను నవడినఁ.

180

సీ. నిక్కువంబుగఁదూర్పుదిక్కువెల్వలఁబాఁకెఁజక్కఁనొక్కఁ గుడిఁగనొక్కఁ బిడిచి

దామ్రమాడంబులు తదిలి కూయఁజూడంఁకఁ జదలిన నడుంబు నేలంబు తిప్పె

జారచోరాదులసంచారములు నానఁకఁ గనులొత్తఁ డుదయించుననుకు నున్ను

నిపు డైన మరుకేళి నిచ్చ నేయఁడు నుంతుఁ జంగ మిప్పికూచిమ్మా నను నయందుకే

తే. నీశ్వరా యుట్టిచిత్రబా యిది! యటంచుఁ

దత్తిరింపక విభుని చిత్తంబుగాను

బలిమి నైనను గామింతు నలగ నిలిసి

ననుచు విరిపాన్ముపై నెక్కి యవ్వఁగూటి.

181

సీ. ఘనతరంబుగ దీపకలికలు నల్లడఁ జెంగఁగఁ గప్పిపుష్పములు చలంగఁ

గాంచి సమంచితఘంటానినాదముఁ జూడఁజూడఁ బుష్పాడి భూమినిగూడి దనఁగ

జరిమకాదులవంతబాగులు చెలువారఁ సోగనుమొనఁగ శివశివశ్రీముఖ

నలర సన్మణిగణంబులు హరకుల లీలఁ ననుగఁగఁ భలఁసొన్నములు చాల

తే. లింగపైజేద్యములభంగి గంగుమీఁ

నతిర శివరాత్రి చేసెనుగతిని దనఁ

చేపా మభవున కర్పింపఁ దివిరి యభరము

కగయుగము చాచి కుదిలేని శాశుకమున.

182

క. అలింగని న్నానగఁకఁ దాఁ నాలింగమునకుఁ దివిరి సమన్వితములపో

యాలిం గని మెచ్చి హరుంఁ దాఁ నాలి సలనాల్మబాటుల నుత్తరి నిల్వఁ.

183

తే. శంభుఁ దాచల్ల మంబు మాన్యుములఁగోని

నివ్విధంబున బాటుండ్ల నివ్వఁజేల్లి

యవ్వలందుక మదిగట్టదనుచనకలి

జనులఁ జేత్రుగ వాచోగరుఁ జన్ముఁగనుచ

సీ. అది విని చాటున శాదిగియున్నవృహటుఁ దనఁ సతిరద్యుతస్యాంకుఁ దగుచుఁ

బాలఁతిగో! యిది యేమి పుట్టుగొద్రాలఁ పై యున్నదానికే శివశ్రీముఖ

లికుపు నాచోమెడిఁ జప్పురుటంచుఁ దా నొనల శివక నొనల చిత్తు

నడిగిన నిట్లును నవనీళ! కంటిచాఁ మెచ్చుగా మిండ్లపై వచ్చిఁజే

తే. యౌడయఁ దిష్ఠుడుబాలుఁడై యుండి పాగులు

చున్న వాడనఁగ్రమ్మర నువిదతోడఁ

దరణివంశాంబునిధి శీతకరణఁడైన

ఘనుఁడు భల్లాణధారణీకాంతుఁడనియె.

185

క. బాలుని కన్విటపద్ధతు ? లేలా వల దనుచుఁ జిక్కు లిరుగడ నొనరణ

వ్రేలుమునువేసిఘృతమును ? బాలును బోయుము చలంగి బాలేందుముఖీ! 186

తే. నావుఁడు లతాంగి యిట్లును భూవరేణ్య

పాలు నాగ్రవఁడు కొట్టంగఁ గేలు రాదు

మాఁడుకన్నుల నలరి యున్నాఁడు చూడ

నితరులకుఁ జిల్ల దివ్యింత యింతఁఘన.

తే. అనుడున్యపుఁడింతిఁగోడితెమ్మనిమొడయని

నివ్వలికిమాఁడుకన్నుల యీశ్వరుండు

వెల్లెగొఁగెను జేసినకా వేశ్య నడిగి

గొసరి నునభక్తి డలియంగఁ గోరినిటుల.

188

క. అనుటయు బాలునిఁ దోడ్కొని ? వనితాగర్భిణి వేగ ద్వాకము పెడలకా

ఘనుఁ డాశంభురఁ డంతట ? మురుపటితనచణుతచందములుమానె తెసకా. 189

సీ. జడలఁగో మిన్నేలు గాబిల్లినికపువ్వు ? పులితోలు ననుకాలు పునుకసరులు

చేత ముమ్మైవాలలు చిలువనూడిములు ? నొసటమిక్కిలికన్న విసపుఁగుతుక

వెలిమిడి మెయిపూత తెలిగిబ్బ ? తత్తడి సగమేన గట్టులసామిపట్టి

ముగమునఁజూనవ్వ మిగులఁ గూరిమి ? చూపువన్నెమీతెడుపాఁపజన్నిదములు

తే. నలర నలనయు వెన్నుండు నఖిలగురులు

మునులు ప్రసన్నులుగొల్వసమ్మోదమునను

భవుఁడె సాక్షాత్కరించె గృహసరుగ్రు

డగుచుభల్లాణ నెదుట నత్యగ్భుతముగ.

తే. అవ్యభంబునఁ బ్రత్యక్షమైనయట్టి

యవ్యరూపాత్మఁ గాంచి సాష్టాంగమొలుంగి

ముదముతోడుతఁ గేల్గొని మొగిచియవని

నాయకుండిట్టులనినుతి నేయఁదొడఁగి.

చ. జయ జయ నీలకంఠ! పురకాసన! శంకర ద్విద్భయంకరా!

జయ జయ శాంభవీరమణ! చంద్రవిభూషణ! భక్తపోషణా!

జయ జయ గోదేవ! మదసామజభంజన! యోగిరంజరా!

జయ జయ ఫాలనేత్ర! విలస్సణమండక! ప్రత్యుపదనా.

192

తే. సుతుడనై యుంటి నీకిపు డతులితిము.

జనకుడవు నీవు నీసతి జననిమాకు

దిగముమీఱంగ నమ్ముమాదేవితోడ

పాటినుమ్ముభరితీశ! నేటునేయ!

197

చ. అని కృపఁజేసి శంఖుఁ డవు డంబిర కిట్లను నోవెలంది! యి

య్యసకులనాగుచంద మిపు డిమ్మలగం గనుఁగొంటె! నేను వే

శ్రీను వెనఁ గోగ నియ్యకొని సన్దటికాంగన గల్గెనున్నచో

దనకులకాంతి నే యొసఁ గఁ దధ్యముగా వెలయింతిభాగుఁడ.

198

శ. ఇతఁ డింతివిహఁసాగుం + డితనికి మనలోక మిప్పు డిత్త మె యనినం

బతిపంజ్జులు తగ వినిపా + గ్వతిదానిట్లనియ మిగులఁ బ్రేమదముతోడక.

సీ. ఇందుకీరిట! నీకేభిక్తవరుఁడైనఁ + బ్రాణం బొసంగును భిగ్యమొసఁగుఁ

దలఁ పంచి యొసఁగునులలిఁదనూజునిఁగూరఁ + గావండియొసఁగునుగానియిటుల

మానంబు దిగ నాడి మానిని నీరాదు + మాన మిచ్చుటఁజేసి మానవేళు

పధికనిశ్చలభిక్తుఁ డత్యంతసజ్జనుం + డితనికి మనలోక విరాజవలయు

తే. ననిన శ్రావణిపలుకుల నెలర నభివుర

డంతమునులును బ్రహ్మాదు లభినతింప

గంగలమువలంపఁబద్మముగ తగహసింప

ధగణియుదయాద్రి నైఁదోఁచెదత్తి ణంబ.

120

సీ. దివి నప్పుకోజనుల్ దులి నృత్యంబాడఁ + గగ మొప్పు గంధర్వగులు పాడ

నకలఁదేవతలను ప్రకటింపి బాగడంగ + శుభిలీల దివ్యదుందుభులు మోయఁ

బుడమి నెల్లడలను బుష్పవర్షంబొప్పు + నరు లెల్లఁ దలఁచెత్తి యగసిచూడ

భిల్పొణధగణిభావ మల నిరుపమ + భిగ్యమహనంబునైని నేడగ్గఁ

తే. దనగ నెక్కిం మగొని కడు ఘనతిమిలఁ

బూని భిల్లాలతో జగంబులునుతింపఁ

దినగ వృంభేంద్రు నెక్కి భూతలమునండి

భవుఁడు వేంబే నెక్కినాసభవమునకు.

201

సీ. అనిన నయ్యాశ్వరుం దానందచిత్తుఁడై + గంఠయుం దానును ఘనతతోడ

భిల్పొణభూపాలుఁ బ్రేమగులలోఁ బెద్దఁ + గాఁ జేసి పట్టంబుగట్టిమిగుల

మంగళగీతంబు గంగనల్ వెనఁ బాడ + శంఖాదగములు సరవి ప్రసాదా

నిరుగడ బ్రహ్మాదిగురలు నీవింపంగఁ + బ్రేమభగణంబులు చలసి కొల్ప

తే. గమణితోఁ దానె తగ పగబ్రహ్మ మగుచు

జగములన్నియు నేటుచు శాశ్వతిముగ

రత్నసింహాసనముండ రాజసమున

నవరథం బగుసుఖలీల దవలి యుండె.

203

సీ. అనుచు నూతుండు నైమిశాగ్రణ్యవాసులై * యలగుచుండెడు భానకాగులకును
రమణీయ బసవపురాణోక్త మైనయీ * భిల్లాటగాయభూపాలగరిత
వినిపించు కృమమును బనిమిత్తు నా నేర్పు * విభమున గచియించి వినులభిక్ష
దనర మీ కొనగితిర దగ మీర లిందుల * తప్పుల నేనుచేసి నలుచులిగ్గు

తే. నిమ్మహాకావ్య మెప్పుడు నిర్దాత్రి

సెర్వుతో విస్తరిల్లి బుధ్ధింద్యులెల్ల

బొగడనాచంద్రతారాగ్న - మగుచునుండు

నటులనొనరించి మముల్లోపుచున్నకన్ద!

204

క. సరవరులకుం గృతు లిడి యి * ధ్ధగణిం గెవనయి సుంపదలఁ బొందుగు నా
సెటి నివాపరసుఖములకై * యురుబుగ్గిని నీకుం గావ్య మొనగితి నభివా!

205

క. ఈకథఁ జదివిన వ్రాసినఁ * వ్రాకటముగ వినినవచ్చు భవుల కిల్లె

శ్రీకరముగ నభిమతములు * చేతుగఁగాఁ జేసి కులంక జేయు మనంకా.

206

వ. అని యివ్వధంబున విన్నవించి.

207

క. కరతలభరితమరంగా! * చిరతరకరజాంబవంగ! సింగునిమంగా!

కరిజనుజమదవిభంగా! గురుజనహృద్భక్తిభింగ! కున్య, సులింగా.

208

మణి. మురహరశరవర! మునిజనశరణా! * సుగమగమగద! నుమునసగమగదా!

చిగతగగుణ! విలసితకగపారిణా! * పగమపునసు! నిగునమశశిభగదా!

మాలిని. సదమలతరరూపా! సర్వలోకప్రదీపా!

ముదితబుధకలాపా! ముఖ్యసత్త్వమలాపా!

విదళితఘనతాపా! విశ్రుతోద్వృత్తతాపా!

కదనతలసరోపా! కాంచనాహగ్యచాపా!

209

గద్య. ఇది శ్రీ మత్కుమ్మలేశ్వర వర ప్రసాద లబ్ధ కవితాసామ్రాజ్య గురంగ

ధర ఘన యశోబంధుగ కాండిన్య గోత్ర పవిత్ర రుచిమంచి గంగ నా

మాత్య ప్రత్ర బుధజన విధేయ తిమ్మయనామధేయ ప్రణీతం బైన

రాజశేఖరవిలాసంబను మహా కావ్యంబునంగు సగ్వంబును

తృతీయాశ్వాసము సంపూర్ణము.

పూర్వకపుల వచస్త్వికౌప్యములు—మూలము

చమనరత్న ఆంధ్ర సాహిత్యము	0-12	చారిత్రపురాణాభ్యాసం	
వచనరత్న	1- 0	శంకరకవిత.	0-12
మొల్ల రామాయణం	6- 8	కవిక జాననశాస్త్రము	0-12
శృంగారానుబంధము	0-12	శృంగారనైషధం	1- 0
భక్తిప్రసాదము ప్రతిభాంజనము	0-12	భక్తిచింతామణి (క. మ.)	0- 5
మునుందరులు టీక.	0- 2	సంధ్యానందము టీక.	0- 3
శ్రీకృష్ణార్జునసంవాదము	0-12	శ్రీకృష్ణార్జునసంవాదము టీక.	0-12
శివశిఖరము	1- 0	పదమహిమము	0- 8
జీవన సామగ్రి	0-12	బహుమతిపాదము	1- 0
సామగ్రి	0-12	రాజ సామగ్రి	0-12
వచనరత్నము	0- 1	భగవద్గీతాభ్యాసము	1- 0

పై దృష్టి గ్రహించుము

మునుందరు గ్రంథములు	0-12	సహజకవిత	0- 6
మునుందరు గ్రంథములు	0- 8	మునుందరు గ్రంథములు	0- 8
మునుందరు గ్రంథములు	0- 8	అశ్వమేధము	0-12
మునుందరు గ్రంథములు	0- 6	చిత్రామయము	1- 0
మునుందరు గ్రంథములు	0-12	మహాభారతము	0-12
మునుందరు గ్రంథములు	0- 8	రామాయణము	0- 8
మునుందరు గ్రంథములు	0- 8	రామాయణము	0- 8
మునుందరు గ్రంథములు	0-12	రామాయణము	0-12
మునుందరు గ్రంథములు	0- 8	రామాయణము	0-12
మునుందరు గ్రంథములు	0-12	రామాయణము	0-12
మునుందరు గ్రంథములు	0-12	రామాయణము	0-12
మునుందరు గ్రంథములు	0- 8	రామాయణము	0- 8
మునుందరు గ్రంథములు	0-12	రామాయణము	0-12
మునుందరు గ్రంథములు	0- 8	రామాయణము	0- 8
మునుందరు గ్రంథములు	0-12	రామాయణము	0-12
మునుందరు గ్రంథములు	0- 8	రామాయణము	0- 8

కొండపల్లి వీరవంశయ్య, శ్రీ సత్యనారాయణ బుక్ డిపో, రాజమండ్రి.